

HAAPAJÄRVEN KAUPUNKI

2019

Tilinpäätös ja
toimintakertomus

Tee oikein.

TASEKIRJA

1. Toimintakertomus

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	3
1.2 Yleistietoja	4
1.3 Henkilöstötilinpäätös	8
1.4 Toiminnan ja talouden kehitys	
* Yleinen talouden kehitys	15
* Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen	16
* Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon	16
* Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	17
1.5 Konsernitarkastelu	18
* Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratalot	
* Haapajärven Kehityskeskus Oy	
* Haapajärven Lämpö Oy	
* Haapajärven Vesi Oy	
* Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
1.6 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen	23
1.7 Konsernivalvonnan järjestäminen	26
1.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	29
2. Toteutusvertailut	
2.1 Käyttötalouden ja toiminnan toteutuminen	30
* Vaalit	35
* Tarkastuslautakunta	37
* Hallintopalvelut	40
* Sivistyspalvelut	46
* Tekniset palvelut	62
2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	71
2.3 Investointien toteutuminen	77
2.4 Rahoitusosan toteutuminen	82
2.5 Toteutumayhteenveto	85
3. Tilinpäätöslaskelmat	
* Tuloslaskelma	87
* Rahoituslaskelma	88
* Tase	89
* Kokonaistulot ja -menot	92
4. Konsernitilinpäätös	
* Konsernituloslaskelma	93
* Konsernirahoituslaskelma	94
* Konsernitase	95
5. Liitetiedot	97
5.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	
5.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	

5.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	
5.4 Taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot	
5.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	
5.7 Ympäristöä koskevat liitetiedot	
5.8 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	
5.9 Liitetietojen erittelyt	
6. Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	
* Tilinpäätöksen allekirjoitus	120
* Tilinpäätösmerkintä	120
7. Luettelot ja selvitykset	
* Luettelo käytetyistä tilikirjoista	121
* Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	121
* Luettelo käytetyistä tositelajeista	122

Kaupunginhallitus 24.3.2020 § 67

1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Kaupungin elinvoimaisuus ja paikkakunnan kehittäminen ovat kaupunki-, elinkeino- ja konsernistrategian yleisiä päämääriä. Tarkempia painopistealueita strategiassa ovat yrittäjähenkisen kaupungin talouden kunnossa pitäminen, paikkakunnan vahvuuksien markkinoinnin tehostaminen, koulutus- ja kulttuuripalvelujen kehittäminen elinvoiman vauhdittajana sekä kestävä kehityksen periaatteiden huomioiminen kaupungin toiminnassa.

Strategian osana on hyväksytty myös konsernin toiminnalle suuntaviivat ja annettu konserniohjeet. Strategian painopisteiden mukaisesti Haapajärven kaupunki on liittynyt Hinku-kuntien verkostoon ja sitoutuu omassa toiminnassa ilmastopäästöjen vähentämiseen.

Kaupunki ja yrityspalvelut jatkoivat vuonna 2019 aktiivista yhteis- sekä kehittämistyötä yrittäjien ja yrittäjäyhdistyksen kanssa.

Uusi nykyaikainen paloasema on rakenteilla Palomäen alueelle ja valmistuu vuoden 2020 syksyllä. Yläasteen peruskorjauksen hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa vuoden 2019 keväällä ja peruskorjausta on jatkettu edelleen. Kaupungin investiohjelma suunnitelmakaudelle on mittava. Suunnitelmissa on paloaseman ja yläasteen lisäksi myös terveyskeskuksen uudisosan rakentaminen ja katujen peruskorjauksia. Osaltaan paikkakunnan yleisilmettä virkistivät valmistuneet ja valmistumassa olevat yksityisten yritysten rakentamat soterakennukset terveyskeskuksen lähialueella.

Strategian mukaisesti kaupunki myös panosti ja kehitti kaupungin sekä paikkakunnan markkinointia. Vuoden aikana jatkettiin hyväksytyt markkinointistrategian ja -suunnitelman mukaisesti kaupungin markkinointityötä.

Valtuusto hyväksyi toukokuussa talousohjelman, jonka mukaan menojen vähennykset ja tulojen lisäykset ovat vuosina 2019 – 2025 yhteensä n. 1,8 miljoonaa euroa. Kumulatiivisesti ne vaikuttavat ko. aikajaksolla yhteensä n. 8,9 miljoonaa euroa. Talousohjelman tekeminen oli vaikea prosessi, mutta kaupungin talouden kannalta välttämätön ja sen mukaiset toimenpiteet on toteutettava suunnitellusti.

Myös Ppky Selänteen kuntayhtymähallitus päätti talousohjelman tekemisestä ja asetti työtä tekemään talouden tasapainottamistyöryhmän. Taloustyöryhmän esitystä palvelurakennuudistuksesta ei ole vielä hyväksytty, vaan se on palautettu uudelleen valmisteltavaksi lisäselvityksiä varten. Uusi palvelurakennetyöryhmä on aloittanut työskentelyn keväällä 2020.

Kaupungin taloudellinen tilanne on huolestuttava. Tuloslaskelma vuodelta 2019 on alijäämäinen 2,2 miljoonaa euroa ja se on vielä edellisvuotta suurempi. Kumulatiivinen alijäämä on jo yli 4 miljoonaa euroa. Myös vuosikate oli negatiivinen n. 164.000 euroa. Verotulojen kertymisessä oli koko vuoden ongelmia verotuksen tilitysjärjestelmän uudistuksen ja tulorekisteriin ilmoittamisongelmista johtuen. Verotulot jäivätkin n. 0,7 miljoonaa euroa alkuperäisen talousarvion alle. Sijoitusten myyntivoittoja ja arvonalentumisten palautuksia saatiin hyvin, joten rahoitustuottojen ja -kulujen määrä oli arvioitua huomattavasti parempi. Korokanta on ollut jo pitkään hyvin alhainen. Toimintakate oli - 48,2 miljoonaa euroa, mikä on 1,8 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisvuonna. Toimintamenot kasvoivat eniten peruspalvelukuntayhtymä Selänteen maksuosuudessa, joka oli noin 1,5 miljoonaa euroa edellisvuotta suurempi.

Vaikeasta taloustilanteesta huolimatta kaupunginvaltuusto päätti pitää kunnallisveroprosentin entisessä 22,50 prosentissa. Myös kiinteistöveroprosentit säilyivät ennallaan.

Kaupunki on suurien haasteiden edessä, kuinka selvittää taloudellisesta tilanteesta siten, että kunta- ja palvelut säilyvät vielä hyvinä.

Alkuvuodesta Kiinasta alkanut koronaviruksen aiheuttama epidemia levisi Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin ja sai erittäin suuret mittasuhteet. Epidemia levisi myös Suomeen ja Valmiuslaki otettiin käyttöön.

Kiitokset kaupungin työntekijöille kaupungin palvelujen hyvästä toteuttamisesta. Haapajärvellä on erinomaiset ja monipuoliset kunnalliset palvelut. Kiitos myös luottamushenkilöille rakentavasta yhteistyöstä oman kaupungin kehittämisessä ja rakentamisessa.

Vs. kaupunginjohtaja Unto Vesamäki

1.2 Yleistietoja

Tilastotietoja

Perustettu 1838
Kauppalaksi 1967

Kaupungiksi 1977

Pinta-ala;
maata 790 km²

vettä 24 km²

Veroprosentti 22,5 %

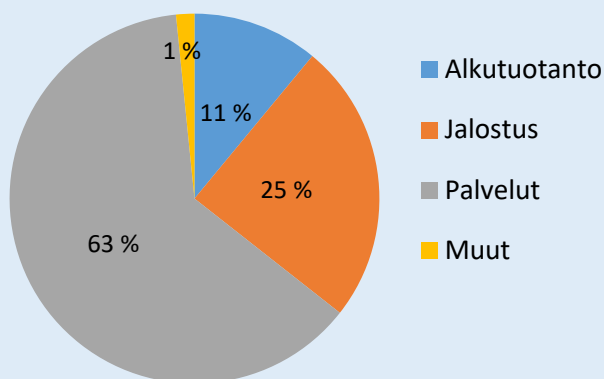
Toimintatuotot 9,99
milj.€

Toimintamenot
58,17 milj.€

Asukasluku

1996	8487
1997	8482
1998	8429
1999	8300
2000	8236
2001	8179
2002	8148
2003	8083
2004	8013
2005	7888
2006	7848
2007	7846
2008	7771
2009	7715
2010	7638
2011	7609
2012	7641
2013	7616
2014	7479
2015	7440
2016	7331
2017	7251
2018	7149
2019	7012

Elinkeinorakenne

Valtuutettujen paikkajakauma puolueittain

	2001-2004	2005-2008	2009-2012	2013-2016	2017-2021
KOK	3	3	3	2	1
KESK	23	22	16	14	14
VAS	2	2	1	1	
PS	0	0	1	3	3
KD	1	0			
SDP	6	8	6	6	8
Valitsijayhdistys E58 /Vesa Puputti				1	1
YHT.	35	35	27	27	27

Kaupunginvaltuuston jäsenet valtuustokaudella 1.6.2017-31.5.2021

Puheenjohtaja Esko Peltoniemi, Kesk
I varapuheenjohtaja Jari Nahkanen, SDP
II varapuheenjohtaja Unto Kananen, Kesk

Alanko Simo, Kesk
Autio Eero, Kesk
Ekman Veikko, Kesk
Hautakangas Risto, Kesk
Hjelm Jukka-Pekka, Kok
Härkönen Harri, SDP
Lapinoja Esko, Kesk, varsin.valtuutetuksi 11.6.2018
Myllylä Teija, Kesk
Mäkelä Markku, SDP
Mäntylä Mauri, PS
Niemi Lauri, Kesk
Nikula Maarit, SDP
Niska Maritta, SDP
Paananen Teijo, SDP
Pekonen Jouko, Kesk
Peltokorpi Jussi, Kesk, myönnetty ero 11.6.2018
Puputti Vesa, valitsijayhdistys
Puranen Reijo, SDP
Ranua Paavo, Kesk
Salomaa Raimo, Kesk
Savola Ulla, Kesk
Soranta Hilkkka, Kesk
Tenkula Mauri, SDP
Vainio Samuel, PS
Viitala Matti, PS

Kaupunginhallituksen jäsenet 1.6.2017-31.5.2021

Puheenjohtaja Myllylä Teija, Kesk.
I varapuheenjohtaja Nikula Maarit, SDP
II varapuheenjohtaja Ranua Paavo, Kesk.

Jäsenet Ekman Veikko, Kesk
Hautakangas Risto, Kesk.
Niska Maritta, SDP
Paananen Teijo, SDP
Savola Ulla, Kesk
Viitala Matti, PS

Lautakuntien puheenjohtajia

Sivistyslautakunnan pj Teijo Paananen, SDP
Teknisen lautakunnan pj Raimo Salomaa, Kesk.
Tarkastuslautakunnan pj Eero Autio, Kesk.
Keskusvaalilautakunnan pj Osmo Laitila, Kesk.

Tilivelvolliset

Kaupunginhallitus
Lautakunnat
Kaupunginjohtaja
Talous- ja hallintojohtaja
Päävastuualueiden johtajat

Kaupunginvaltuuston päätöksiä 2019

Kaupunginvaltuusto 4.2.2019

- Lisättiin Ppky Selänteen investointimäärärahaa 20.000 eurolla tulorekisteri -liitymän hankintaan
- Hyväksyttiin Pajuperänkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

Kaupunginvaltuusto 11.3.2019

- Myönnettiin ero sivistyslautakunnan varajäsenelle Lasse Vuolteenaholle ja hänen tilalle valittiin Matti Ristolainen
- Merkittiin tiedoksi luettelo valtuusto- ja kuntalaisaloitteista vuodelta 2018 ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä
- Ppky Selänteen tilintarkastusyhteisöksi valittiin BDO Auditor Oy tilikaudeksi 2019-2020 ja optiota vuosille 2021-2024
- Hyväksyttiin hulevesimaksutaksa vuodesta 2019 eteenpäin
-

Kaupunginvaltuusto 29.4.2019

- Oikeutettiin kaupunginhallituksen myymään kaupungin omistaman kiinteistön 69-1-219-6 ja sillä sijaitsevan omakotitalon
- Merkittiin tiedoksi EAB Varainhoito Oy:llä olevan sijoitussalkun allokaatiomuutoksesta
- Hyväksyttiin paloaseman kaavamuuotos
- Merkittiin tiedoksi kaavoituskatsaus vuodelle 2019

Kaupunginvaltuusto 27.5.2019

- Hyväksyttiin vuoden 2018 tilinpäätös ja toimintakertomus Ppky Selänteen ja kaupungin osalta
- Hyväksyttiin vuoden 2018 arviointikertomus Ppky Selänteen osalta
- Hyväksyttiin yläasteen korjaustöiden hankesuunnitelman vaiheet 1 ja 2
- Hyväksyttiin viemäröinnin toiminta-alueet
- Hyväksyttiin talousohjelma 2019-2025

Kaupunginvaltuusto 16.9.2019

- Merkittiin tiedoksi talouskatsaus ajalta 1.1. -30.4.2019
- Hyväksyttiin asemakaavan muutosehdotus 1. kaupunginosassa Ronkaala korttelissa 219
- Myönnettiin kaupungin omavelkainen takaus Haapajärven Lämpö Oy:n lainalle

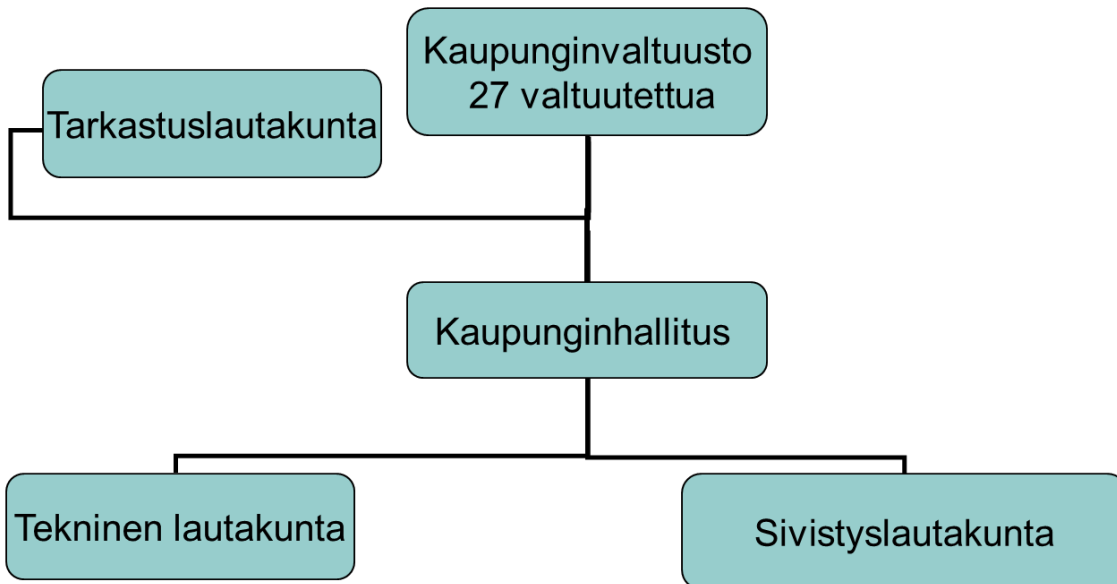
Kaupunginvaltuusto 11.11.2019

- Merkittiin tiedoksi talouskatsaus ajalta 1.1.-31.8.2019
- Merkittiin tiedoksi Ppky Selänteen yhtymähallituksen lausunto arviointikertomuksesta
- Hyväksyttiin Ppky Selänteen hallintosääntöön yhtymähallituksen 19.9.2019 esittämät muutokset
- Hyväksyttiin Pyhäjärven akuuttivuodeosaston sekä arviointi- ja vuorohoitoyksikön muutokset
- Merkittiin tiedoksi palaute vuoden 2018 arviointikertomuksesta
- Merkittiin tiedoksi sidonnaisilmoitukset
- Hyväksyttiin katujen peruskorjausohjelma vuosille 2020-2026
- Hyväksyttiin Samulinrannan rivitalonteille tontinkäyttösuunnitelma ja tarkennetut rakennustapaohjeet ja määriteltiin neliöhinnaksi 23 euroa
- Myönnettiin ero Maritta Niskalle Pohjois-pohjanmaan maakuntavaltuuston jäsenyydestä ja hänen tilalle valittiin Maarit Nikula ja varajäseneksi Harri Härkönen
- Tuloveroprosentti vahvistettiin vuodelle 2020 22,50%
- Kiinteistöprosenttien vahvistaminen vuodelle 2020 seuraavasti
  - yleinen 1,35%
  - vakituiset asuinrakennukset 0,75%
  - muut asuinrakennukset 1,35%
  - rakentamattomat rakennuspaikat 5,00%
  - voimalaitokset 3,10%
  - yleishyödylliset yhteisöt 0,30%

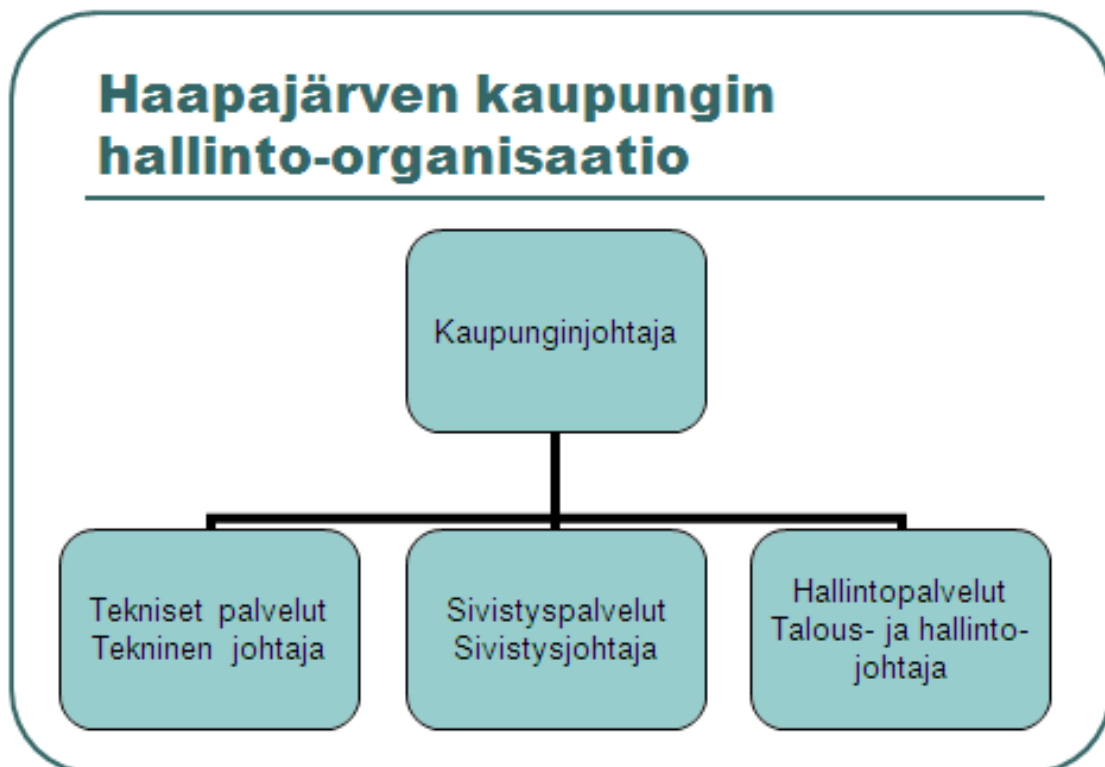
Kaupunginvaltuusto 9.12.2019

- Hyväksyttiin Ppky Selänteen talousarvion muutosesitykset vuodelle 2019
- Hyväksyttiin Ppky Selänteen vuosisopimus ja talousarvio 2020 sekä talussuunnitelma 2021-2022
- Hyväksyttiin kaupungin talousarviomuutokset vuodelle 2019
- Yrityspalveluilta ostettavien yritysten neuvonta- ja kehittämispalvelujen määrärahaa korotettiin 80 000 euroa
- Hyväksyttiin Tiitorannan kyläyleiskaava
- Hyväksyttiin talousarvio vuodelle 2020 ja talussuunnitelman vuosille 2021-2023

Haapajärven kaupungin luottamushenkilöorganisaatio

Haapajärven kaupungin hallinto-organisaatio

1.3 Henkilöstötilinpäätös 2019

1. Käsitteitä

Henkilöstöllä tarkoitetaan tässä tilinpäätöksessä päätoimista henkilökuntaa työllistetyt mukaan lukien. Päätoimiseksi katsotaan henkilö, jonka työaika on vähintään puolet täydestä työajasta. Henkilöstöön kuuluu sekä kuukausi- että tuntipalkkaisia työntekijöitä / viranhaltijoita. Henkilökunnan palvelussuhteet ovat joko pysyviä, sijaisuuksia tai määräajan voimassa olevia.

Tiedot henkilöstön määrästä ja rakenteesta ovat vuoden viimeisen päivän tilanteen mukaisia. Osa tiedoista, kuten poissaolo- ja koulutustiedot ovat koko vuodelta.

Henkilöstön määrä 31.12.2019

Kaupungin henkilökunnan määrä oli 31.12.2019 yhteensä 389. Vakinaista henkilökuntaa 235, naisia 186 ja miehiä 49. Koko kaupungin henkilökunnasta toimi sijaisena tai projektissa 34, määräaikaisena 112, työllistettynä 8 eli yhteensä 154.

Luvusta puuttuvat kaupungin kesätyöntekijät, joita viime vuonna työllistettiin 84.

Taulukko 1. Henkilökunnan määrä 2017-2019

	2019	2018	2017
HALLINTO			
Vakinaiset	6	6	6
Määräaikainen	1	1	
Työllistetyt	7	5	5
Yhteensä	14	12	11
SIVISTYSTOIMI			
Vakinaiset	163	185	183
Sijaiset ja määräaikaiset	123	141	147
Työllistetyt			
Yhteensä	286	326	330
TEKNINEN TOIMI			
Vakinaiset	66	45	49
Sijaiset ja määräaikaiset	22	8	9
Työllistetyt	1	4	
Yhteensä	89	57	58
Kaikki Yhteensä	389	395	399

Vakinaisen henkilökunnan ikä- ja sukupuolijakautuma

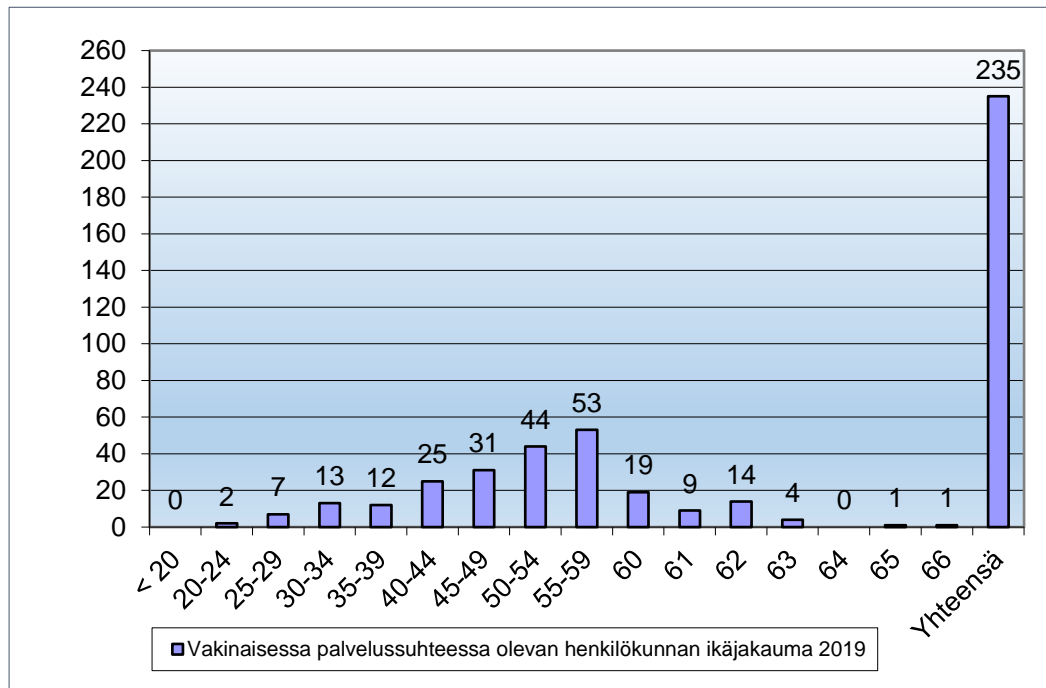
Vakinaisen henkilökunnan keski-ikä on 49,9 vuotta (miehet 51,9 ja naiset 49,5). Vakinaista henkilökuntaa on 235, naisia 186 ja miehiä 49. Vakinaisesta henkilöstöstä 79,1 % on naisia ja 20,9 % miehiä.

Vakinaista henkilökuntaa hallintopalveluissa 6, sivistyspalveluissa 163 ja teknisissä palveluissa 66.

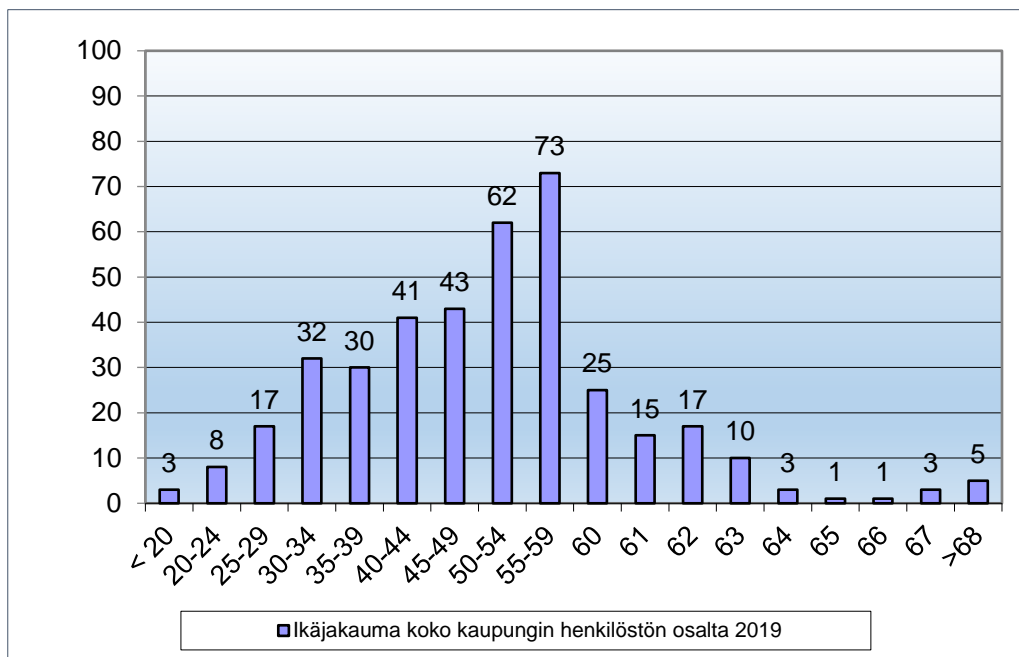
Taulukko 2	lukumäärä	keski-ikä
HALLINTO		
Mies	4	
Nainen	2	
Yhteensä	6	58,7
SIVISTYSTOIMI		
Mies	25	
Nainen	138	
Yhteensä	163	49,5
TEKNINEN TOIMI		
Mies	18	
Nainen	48	
Yhteensä	66	50,1
Kaikki Yhteensä	235	49,9

Suurin ikäryhmä on 50-59 -vuotiaat, joihin kuuluu 97 työntekijää eli noin 41,2 % vakinaisesta henkilökunnasta. Alle 50-vuotaita on 90 eli 38,2 %, 60-63 vuotiaita 46 eli 19,5 % ja kaksi yli 64 vuotiaasta. Yli 60-vuotiaiden osuus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 15 henkilöllä.

Kuva 1: Vakinaisessa palvelussuhteessa olevan henkilökunnan ikäjakauma vuonna 2019

Kuva 2; Ikäjakauma koko kaupungin henkilöstön osalta vuonna 2019, henkilökuntaa yhteensä 389

Koko kaupungin henkilökunnan osalta suurin ikäryhmä on 45-59 vuotiaat, joihin kuuluu 178 työntekijää eli 45,8 % koko kaupungin henkilökunnasta, alle 45- vuotiaita on 131 eli 33,7 % ja yli 60-vuotiaita 80 eli 20,6 %.

Ikääntyminen

Eläkejärjestelmää on uudistettu useampaan kertaan 2000-luvulla. Henkilöstössä suurimmalla osalla on eläkeikä 63-68 ikävuoden välillä. Uusilla työntekijöillä eläkeikä on aina vähintään 65 vuotta. Tämän hetken eläkejärjestelmän mukaan eläkkeelle jäädään viimeistään 68 ikäisenä. Kertomusvuoden aikana vakinaisesta henkilökunnasta on viisi henkilöä osa-aikaeläkkeellä.

Henkilökunnan vaihtuvuus

Vakinaisen henkilökunnan virka-/työsuhteita päättyi kertomusvuoden aikana yhteensä 14; seuraavista syistä:

- eläke 8
- toisen työnantajan palvelukseen 4
- muusta syystä 2

Osaamisen kehittäminen

Ammattiyhdistys- ja muihin koulutuksiin osallistui 79 henkilöä (46 v.2018) ja koulutuspäiviä yhteensä 203 (157 v.2018) sekä 1 henkilö (3 v.2018) oli opintovapaalla.

	Henkilöt	Päiviä
Ammattiyhdistyskoulutus	7	27
Koulutus	71	176
Opintovapaa	1	59

Poissaolot

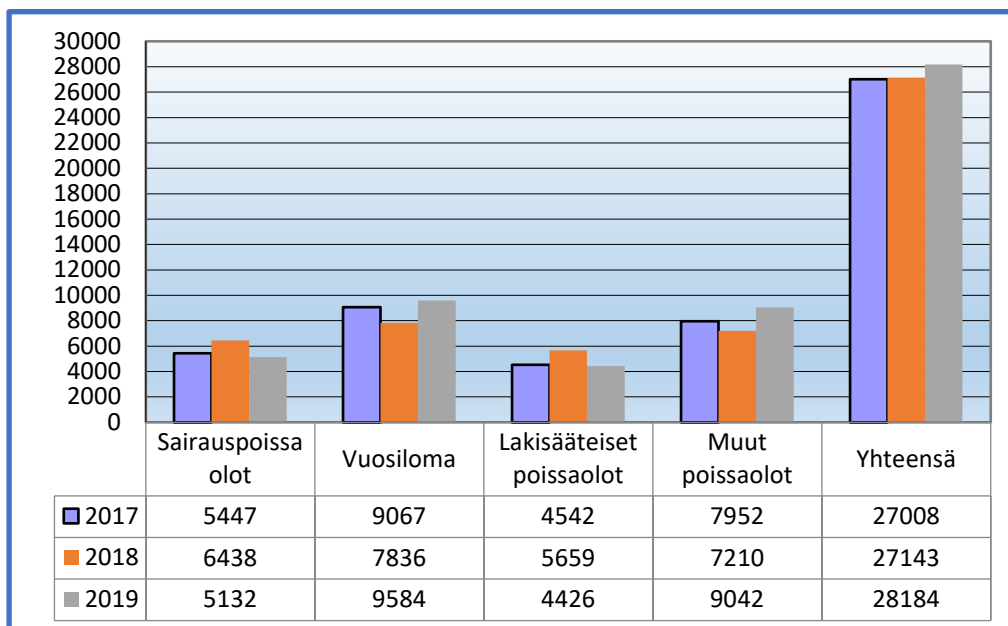
Koko henkilöstön poissaolopäiviä kertyi tilinpäätösvuonna 28184 kalenteripäivää, mikä laskennallisena virka-/työsuhteena on 77 virka-/työsuhdetta. Poissaoloista 34 % aiheutui vuosilomista, 18,2 % sairauslomista, 8,6 % palkattomista virka-/työvapaista sekä 15,7 % lakisääteisistä vapaista. Edellisenä vuonna sairauslomina kaisista poissaoloista oli 23,7 %.

Vuoteen 2018 verrattuna koko henkilökunnan sairauspoissaolot vähenivät 1306 päivällä (20,3 %). Pitkät sairauslomat (yli 11-60 pv) vähenivät 17 %. Lakisääteiset poissaolot sisältävät mm. hoito-, äitiys-, isyys-, opinto-, tilapäiset hoito- ja vuorotteluvapaat. Niiden määrä väheni 1233 pv edellisvuodesta (21,8 %). Muut poissaolot sisältävät kuntoutus-, koulutus-, ylityö- ja muut palkattomat työ- ja virkavapaat, joiden osuus lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 1832 pv (25,4 %).

Kuva 3: Poissaolot syyn mukaan koko kaupungin henkilöstöllä 2019

Kuva 4; Poissaolot koko kaupungin henkilöstö 2017-2019

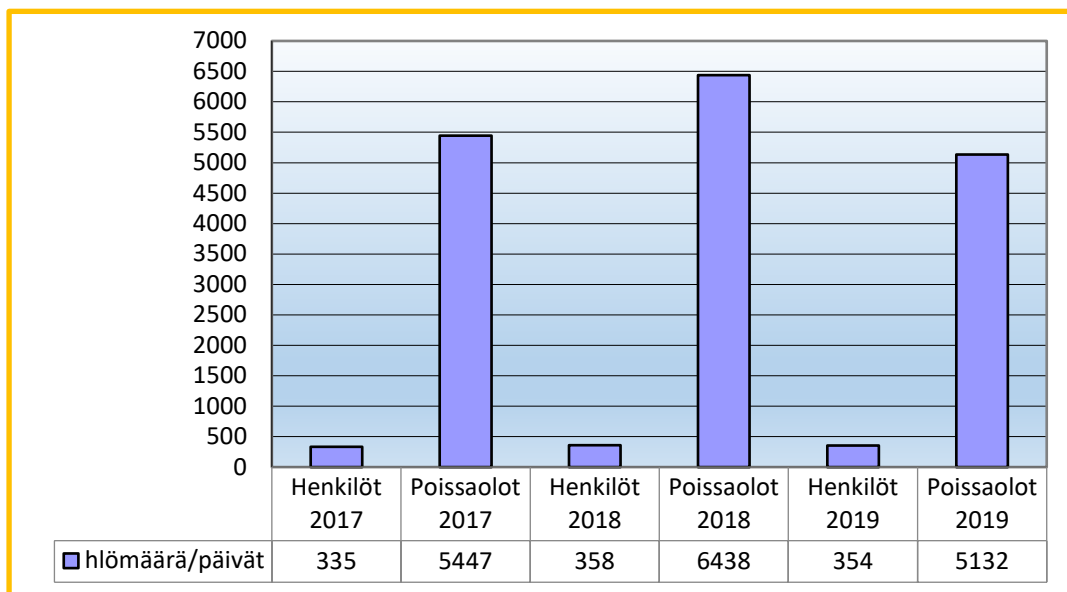

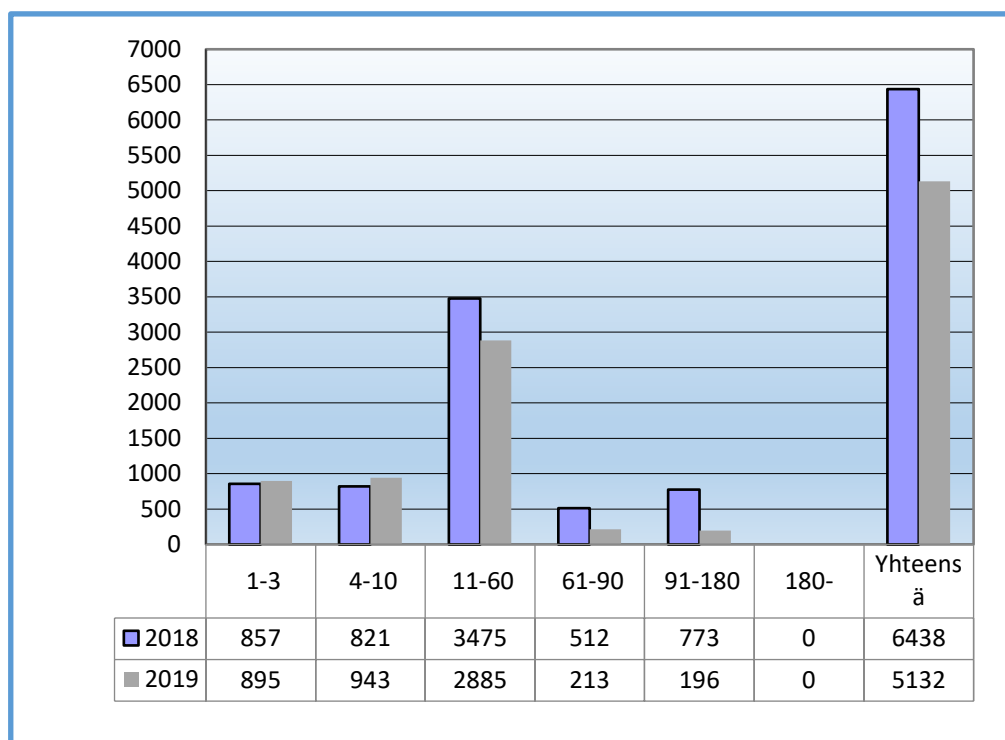
Henkilöstön sairastavuus koko henkilöstön sekä vakinaisen henkilöstön osalta

Sairauspoissaoloja oli yhteensä 5132 päivää. Keskimäärin 14,5 päivää kukin sairauden takia poissa ollut henkilö on ollut poissa töistä. Edelliseen vuoteen verrattuna sairauspoissaolot vähenivät 1306 päivällä. Sairauslomapäivien määrä / henkilö oli keskimäärin 13,2 päivää koko henkilöstöllä ja em. määrä vuonna 2018 oli 16,3 päivää koko henkilöstöllä. Kuvasta kuusi selviää, että pitkien sairauslomien (11-90 pv) määrä on vähentynyt, ja samoin kaikkein pisimpien sairauslomien (yli 91) on vähentynyt. Lyhyet sairauslomapäivät (1 – 10 pv) ovat hieman lisääntyneet.

Kuva 5. Koko kaupungin henkilöstön sairauslomat 2017-2019

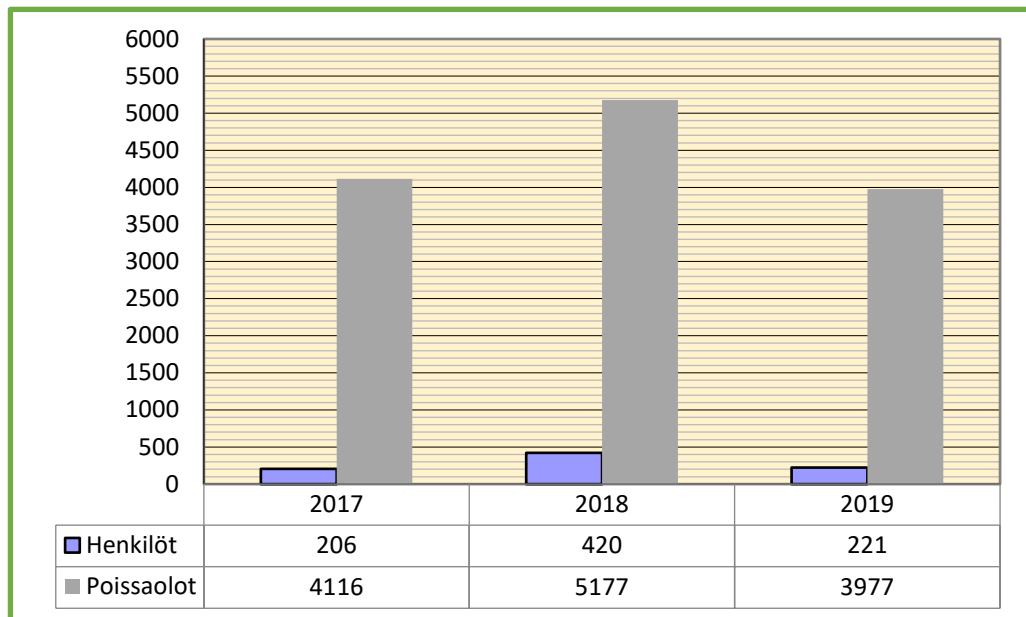
Kuva 6: Sairauspoissaolopäivien määrä piteuden mukaan 2019, koko henkilöstö

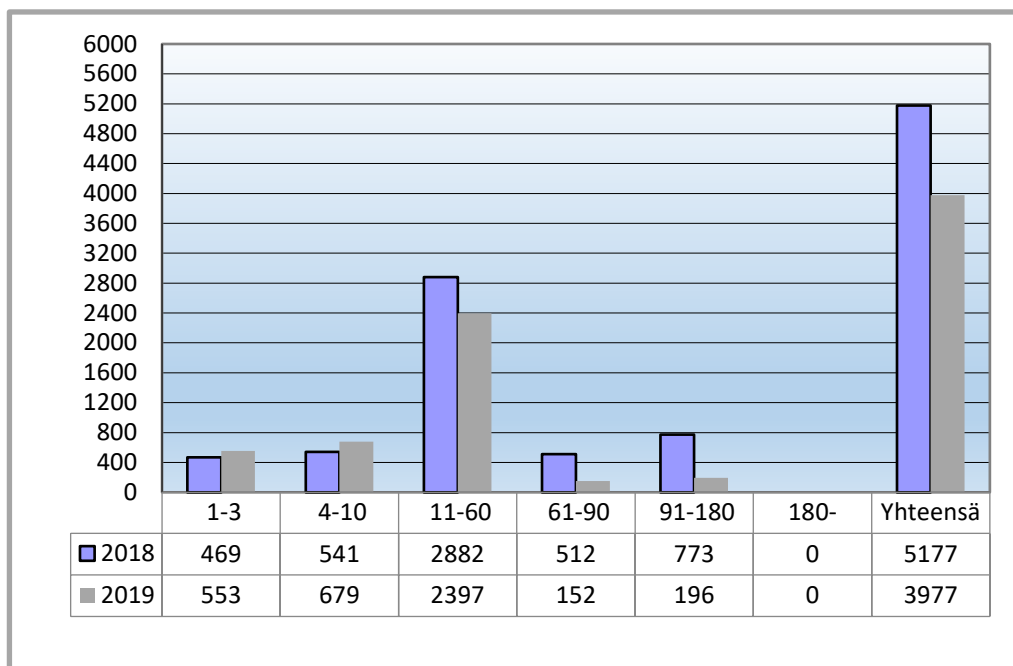
. Kuva 7: Vakinaisen henkilöstön sairauslomamat 2017-2019

Vakinaisen henkilöstön sairauslomamat olivat vuonna 2017 yhteensä 4116 päivää, vuonna 2018 yhteensä 5177 päivää ja vuonna 2019 yhteensä 3977 päivää.

Sairauslomapäivien määrä / henkilö oli keskimäärin 18 päivää vakinaisella henkilöstöllä ja vuonna 2018 se oli 21,9 päivää vakinaisella henkilöstöllä. Vakinaisesta henkilöstöstä 7 oli yli 100 sairauspäivää. **Kuvasta 8** selviää, että pitkät sairauslomamat (11-90 pv) ovat vakinaisella henkilöstöllä vähentyneet 845 pv (24,9 %). Kaikkein pisimmät sairauslomamat (yli 90 pv) ovat vähentyneet 577 pv (74,6 %). Sen sijaan lyhyet sairauslomamat (1-10 pv) ovat lisääntyneet.

Kuva 8: Sairauspoissaolopäivien määrä pituuden mukaan vakinaisella henkilöstöllä

Palkkakustannukset	2019	2018
Rahapalkat yhteensä	11.271.694	11.706.808
Eläkkeet yhteensä		
Eläkevakuutusmaksut yhteensä	2.818.550	2.848.726
Muut henkilösivukulut yhteensä	422.137	517.208
Sv-ym. korvaukset yhteensä	-153.509	-244.506
Yhteensä	14.358.872	14.828.236
Luontaisedut yhteensä	80.832	86.625
Kaikki yhteensä	14.439.704	14.914.862

Työterveyshuolto ja työkykyä ylläpitävä toiminta

Kaupungilla on työterveydenhuollosta sopimus mikä kattaa myös sairaanhoidon. Kela maksoi työterveydenhuollon korvauksia kaupungille 91.104,81 euroa vuonna 2019. Kaupunki ostaa työterveydenhuollon palveluja Ppky Selänteeltä ja Ppky Kalliolta.

Henkilöstölle on tiedotettu sähköpostilla ajankohtaisista asioista. Vuoden aikana avattiin henkilöstön intra - sivusto, johon kaikki henkilöstöä koskevat tiedotus ym. asiat laitetaan nähtäville. Intra -sivustossa on myös työhön perehdytys aineisto, henkilöstöä koskevat ohjeet ja lomakkeistoa. Henkilöstön työhyvinvointia ja virkistäytymistä on tuettu, normaalien ilmaisten kuntosalivuorojen ja uimahallilippujen lisäksi, antamalla mahdollisuus ilmaiseen Jokilatvan opiston kurssiin. Näitä mahdollisuuksia käytti yli 100 henkilöä. Yhteistyötoimikunta on nimennyt vuoden 2017 alussa työhyvinvointiryhmän, jonka tehtävänä on suunnitella työhyvinvointitapahtumia henkilöstölle. Kaupungin henkilöstön pikkujoulu järjestettiin muualla kuin kaupungin omissa tiloissa, ja pikkujouluun osallistui noin 130 henkilöä.

Vuoden aikana toimintaan kuuluivat säännölliset kuntosalivuorot monitoimitalolla kaksi kertaa viikossa ja uimahallin 20 ilmaista käyttökertaa. Lisäksi kaupungin työntekijöillä oli mahdollisuus osallistua Keski-Pohjanmaan Liikunnan ja Suomen Kuntoliikuntaliiton organisoimaan liikunta kampanjaan.

Henkilökunnalle tehtiin alkusyksystä työtyytyväisyyskysely. Kysely lähetettiin 341 henkilölle ja vastauksia saatiin 108 eli 31,67 % kaupungin koko henkilöstöstä. Työtyytyväisyyskyselyn tulokset käsiteltiin loppuvuodesta yhteistyötoimikunnassa.

Yhteistyötoimikunta on kokoontunut kertomusvuoden aikana 8 kertaa. Työsuojelutoimikunta on kiinnittänyt huomiota kaupungin kiinteistöjen sisäilmaongelmiin, jonka johdosta on tehty sisäilmaa parantavia toimenpiteitä. Harkinnanvaraista palkattomien virka- ja työvapaiden periaatteiden käytäntöä jatkettiin. Kaupungilla on voimassa erilaisiin kuntoutuksiin ja virka-/työvapaisiin liittyvät periaatteet.

Varhaisentuen toimintamalli hyväksyttiin kaupunginhallituksessa kesäkuussa 2019 ja se tulee voimaan vuoden 2020 alusta.

Kaupungilla on henkilöstöä koskevia voimassa olevia, henkilöstön tasa-arvoon, työoloihin, työterveyteen ja -turvallisuuteen ym. liittyviä ohjeita mm.:

- henkilöstöohjelma
- tasa-arvosuunnitelma
- varhaisen tuen toimintamalli
- merkkipäiväsääntö
- päihdeohjelma
- toimintamalli työpaikkaväkivaltilanteita varten
- toimintaohje henkisen väkivallan, työssä kiusaamisen ja syrjinnän estämiseksi
- henkilöstön koulutukseen liittyvät periaatteet
- osa-aikaeläkkeeseen liittyvät periaatteet
- työsuojelun toimintaohje
- ohjeet sisäilman laatuun liittyvissä ongelmatilanteissa

1.4. TOIMINNAN JA TALOUDEN KEHITYS

Yleinen talouden kehitys

Maailmantalouden kasvu on hidastunut. Kauppasota Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä on varjostanut maailmantaloutta jo vuoden 2018 alkupuolelta lähtien. Kauppasota, voimakkaasti lisääntynyt poliittinen epävarmuus ja brexit ovat heikentäneet yritysten luottamusta ja lykänneet investointeja.

Poliittiset epävarmuudet ovatkin pienentäneet talouden kasvukertoimia kuluvana vuonna, mutta ennen kaikkea hidastuvassa talouskasvussa on kyse monien maiden samanaikaisista rakenteellisista muutoksista. Keskeisiä talouskasvua hidastavia rakenteellisia tekijöitä ovat Kiinan talouden muuttuminen palveluvaltaisemmaksi sekä väestön ikääntyminen kehittyneissä maissa.

Maailmantalouden tavara-kauppa on kehittynyt erittäin heikosti, mutta palveluihin perustuvat toimialat ovat jatkaneet maltillisella kasvu-uralla. Maailmantalouden kasvun ennakoidaan tänä vuonna hidastuvan selvästi edellisistä vuosista, mutta kasvavan lähivuodet yhä noin 3 prosentin tuntumassa. Maailmankaupan kasvun vetureina sinnittelevät Kiina, Intia ja jossain määrin myös edelleen Yhdysvallat.

Ennusteet eivät odota kauppasodan enää kriisiytyvän tai laajenevan lisää, joten talouden riskien ennakoidaan jatkossa pienenevän. Epävarmuuden vähentämistä tukee erityisesti se, että Yhdysvallat ja Kiina ovat päässeet yhteisymmärrykseen niin sanotusta ensimmäisen vaiheen kauppasopimuksesta. Kauppasodan lientymisen ohella myös brexit-tilanteen ennakoidaan selkeytyvän Britannian joulukuisten parlamenttivaalien tuloksen myötä.

Euroalueen talouskasvu on hidastunut tänä vuonna yhden prosentin tuntumaan, millä tasolla sen ennakoidaan pysyvän myös lähitulevaisuudessa. Kasvun hidastuminen johtuu erityisesti viennin heikosta kehityksestä erityisesti tehdasteollisuudessa Saksassa ja Italiassa. Euroalueen ostopäällikköindeksit ovatkin olleet teollisuuden osalta viime kuukausina varsin synkkiä. Yksityisen kulutuksen hyvää kehitystä on sen sijaan tukenut työllisyystilanteen paraneminen, matala korkotaso sekä elvyttävä finanssipolitiikka.

Vahva työllisyyden kysyntä on painanut työttömyyden historiallisen matalalle tasolle niin Euroopassa kuin monissa muissakin OECD-maissa.

Suomessa työllisyysaste on parantunut viime vuosina. Työttömyysprosentti on laskenut vuoden 2017 lukemasta 1,9 prosenttiyksiköllä, ollen viime vuoden lopussa 6,7 prosenttia. Työttömyysprosentin ennustetaan kuluvana vuonna ja parina seuraavana vuonna hieman vielä pienenevän.

Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeneseen pysyy ennusteen mukaan suurin piirtein samalla tasolla lähivuosina. Euribor-korot ovat olleet jo vuosia miinusmerkkisiä ja niiden ennustetaan olevan vielä ainakin 3 vuotta alle nolla -tason.

Inflaatio on ollut yhden prosentin luokkaa viime vuoden lopulla ja sen ennustetaan olevan kuluvana vuonna 1 – 1,3 prosentin välillä.

Kuntatalous näyttää vuoden 2019 tilinpäätösarvioiden valossa hälyttävän synkältä. Kolme neljästä Manner-Suomen kunnista, eli yhteensä 225 kuntaa tekee vuonna 2019 tilinpäätösarvion mukaan negatiivisen tuloksen. Vuosikate heikkenee 13,4 prosenttia.

Vuoden 2019 tilinpäätösarviot näyttävät uudella tavalla kahtia jakautuneen kuntakentän. Helsinki tekee lähes 400 miljoonan euron positiivisen tuloksen, kun taas muut isot kaupungit jäävät vahvasti miinukselle. Tilanne on kokonaisuuden kannalta kestävä.

Kuntatalouden tilanne ei ole kokonaiskuvassa niin paha, kuin vielä viime syksynä ennustettiin. Tilikauden tuloksen pelättiin painuvan jopa 900 miljoonaa euroa miinukselle, nyt näyttää kuitenkin siltä, että negatiivinen tulos on noin 200 miljoonaa euroa. Tulos sisältää merkittäviä kertaluonteisia tuottoja, kuten yhtiöiden myynnistä saatuja myyntivoittoja sekä kiky-leikkauksen kompensoinnin aikaistamiseen liittyvät valtionosuudet. Nämä antavat kuntatalouden tilasta tilapäisesti paremman kuvan.

(lähteet: EK:n talouskatsaukset sekä Suomen Kuntaliiton tiedotteet)

Olennaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

Haapajärven kaupungin toimintaan ja talouteen vaikuttavia asioita on tapahtunut päättyneen tilikauden aikana ja sen jälkeen seuraavasti:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 4.2.2019 Pajuperäkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.3.2019 hulevesimaksutaksan vuodesta 2019 eteenpäin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 29.4.2019 kaavoituskatsauksen vuodelle 2019, paloaseman kaavamuutoksen 5. kaupunginosassa Palomäki ja elinkeinopolitiikan suuntaviivat 2025.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.5.2019 Talousohjelman 2019-2025. Samassa kokouksessa valtuusto hyväksyi viemäröinnin toiminta-alueet, yläasteen korjaustöiden hankesuunnitelman sekä kaupungin ja Ppky Selänteen tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen vuodelta 2018.

Kaupunginvaltuusto päätti 16.9.2019 asemakaavan muutoksesta 1. kaupunginosassa Ronkaala korttelissa 219 ja myönsi kaupungin omavelkaisen takauksen Haapajärven Lämpö Oy:n lainalle.

Kokouksessaan 11.11.2019 kaupunginvaltuusto vahvisti tuloveroprosentiksi 22,50 % sekä kiinteistöveroprosentit vuodelle 2020. Samassa kokouksessa valtuusto hyväksyi katujen peruskorjausohjelman vuosille 2020 – 2026 sekä hyväksyi Samulinrannan rivitalotonteille tontinkäyttösuunnitelman ja neliöhinnan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.12.2019 Selänteen vuosisopimuksen ja talousarvion vuodelle 2020 sekä kaupungin talousarvion 2020 ja taloussuunnitelman 2021 – 2023 ja myös Selänteen ja kaupungin talousarviomuutokset vuodelle 2019. Samassa kokouksessa valtuusto hyväksyi Tiitorannan kyläyleiskaavan.

Kaupunginhallitus päätti 12.2.2019 kampanjasta syntyvien lasten muistamisesta 500 euron kummirahalla niille lapsille, jotka syntyvät 1.1.-31.12.2020.

Kaupunginhallitus hyväksyi 4.6.2019 varhaisen tuen toimintamallin.

Kaupunginhallitus päätti 13.8.2019 hakea rahoitusta Retkeilevä Haapajärvi -hankkeeseen. Samassa kokouksessa kaupunginhallitus päätti hakea harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta vuonna 2019.

Kaupunginhallitus päätti 9.9.2019 Päiväkoti Kartanon siirtymisestä väistötiloihin.

Kaupunginhallitus päätti 24.9.2019 pyytää nuori-sovaluustoa nimeämään edustajansa kaupunginvaltuustoon. Samassa kokouksessa kaupunginhallitus hyväksyi Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen 2019-2025.

Kaupunginhallitus hyväksyi 17.12.2019 Oy Matkahuolto Ab:n sopimuksen jatkamisesta asiamiestöiminnasta pakettipalvelujen osalta.

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon

Kaupunginhallituksen menot kokonaisuudessaan toteutuivat 100,71 % ja tulot toteutuivat 101,30 %. Nettona toteutuma oli 100,69 % eli nettoylitys oli 219.835 euroa. Ppky Selänteen maksuosuus ylitti talousarvion 259.778 euroa. Kaupunginhallituksen kohdalla muut hallintopalvelujen kustannukset kokonaisuudessaan olivat nettona arvioitua pienemmät 39.944 euroa. Yleishallinnon osalta toteutuma oli n. 144.000 euroa budjetoitua pienempi (keskushallinto, säästö n.120.000 euroa,

työterveyshuolto, ylitys n. 13.000 euroa, verotuskustannukset, säästö n. 9.000 euroa, työllistämisen, säästö n. 42.000 euroa, maaseutupalvelut, ylitys n. 15.000 euroa). Elinkeinopalveluissa ylitys 80.000 euroa.

Sivistyspalvelujen menot toteutuivat 100,19 % ja tulot toteutuivat 115,39 %. Nettona oli säästöä 184.431 euroa eli nettototeutuma oli 98,81 %. Menojen ylitystä oli opetustoimen hallinnossa n.

39.000 euroa, perusopetuksessa n. 10.000 euroa, Jokilatvan opistossa n. 11.000 euroa ja nuorisotoimessa n. 11.000 euroa. Menot jäivät alle arvioidun varhaiskasvatuksessa n. 210.000 euroa ja liikuntatoimissa n. 8.000 euroa.

Teknisten palvelujen menot toteutuivat 103,62 % ja tulot toteutuivat 100,9 %. Nettona tuli ylitystä 210.465 euroa eli netto toteutuma oli 157,12 %. Menoissa oli säästöä hallinnossa n. 14.000 euroa, liikenneväylät ja yleiset alueet menojen ylitystä n. 116.000 euroa ja kaavoitus- ja mittauslaitteet, ylitystä n. 19.000 euroa. Säästöä syntyi varastot ja koneet yksikössä n. 100.000 euroa ja tilapalveluissa n. 231.000 euroa. Maa- ja metsätiloissa oli tulojen ylitys n. 62.000 euroa sekä välitetyt työpalvelut tulojen ylitystä n. 52.000 euroa. Ateriapalveluissa oli ylitystä n. 22.000 euroa ja puhtaustalouksissa tuli säästöä n. 59.000 euroa.

Käyttötalouden kokonaismenot toteutuivat 100,93 % eli ylitystä oli 533.934,61 euroa ja tulot toteutuivat 103,05 % eli 295.212,40 euroa yli arvioidun. Nettona syntyi kokonaisylitystä 238.722,21 euroa eli nettototeutuma (toimintakate) oli 100,50 %. Ulkoiset toimintakulut toteutuivat 100,78 % (ylitystä 411.784,94 euroa) ja ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 103,46 % (173.062,77 euroa yli arvioidun). Yksityiskohtaisemmin päävastuualueiden toteutuminen on selvitetty kohdassa ”Talousarvion toteutuminen”.

Investoinneissa tontit ja maa-alueet oli menoissa 200.000 euron määräraha ja tuloissa 50.000 euron tuloarvio. Menoissa se jäi käyttämättä ja tuloja kertyi 8.371 euroa. Sivistyspalvelujen koneissa ja kalustossa oli 80.000 euron investointimääräraha ja toteutuma oli 71.473,90 euroa. Talonrakennuskohteissa paloaseman rakentamiseen oli varattu

määrärahaa 2.335.000 euroa ja toteutuma oli 2.534.444 euroa. Avustuksia paloaseman rakentamiseen oli talousarviossa 250.000 euron tuloarvio ja toteutuma oli 112.000 euroa. Terveystalouden rakentamiseen oli 200.000 euron määräraha ja toteutuma oli 161.328 euroa. Yläasteen peruskorjaukseen oli 300.000 euroa ja toteutuma 122.269 euroa. Muihin talonrakennushankkeisiin varattua 565.000 euron määrärahaa käytettiin 284.250 euroa.

Lujabetonin liittymään oli varattu 220.000 euroa ja sitä käytettiin 12.705 euroa ja tuloarvio 200.000 euroa, ei toteutunut. Koulukadun rakentamiseen käytettiin 365.563 euroa ja määräraha sille oli 500.000 euroa. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden muihin hankkeisiin oli varattu määrärahaa 430.000 euroa ja toteutuma oli 235.481 euroa sekä tuloarvio oli 76.000 euroa ja toteutuma 52.200 euroa. Katujen päällystämiseen varattua 10.000 euron määrärahaa ei käytetty. Muiden pitkävaikutteisten menojen määräraha oli 55.000 euroa ja toteutuma 25.158 euroa.

Investointien määräraha kokonaisuudessaan nettona oli 3.740.295 euroa ja toteutuma oli 3.363.928,31 euroa, eli yhteensä nettototeutuma jäi alle arvioidun 376.366,69 euroa eli nettoinvestointien toteutuma oli 89,94 %.

Verotulokertymä kokonaisuudessaan oli 107,39 % eli 1.622.269,17 euroa yli arvioidun. Valtionosuudet toteutuivat 99,86 % eli 32.447 euroa alle arvioidun. Muiden rahoitustuottojen toteutuminen oli 135,44 % eli 433.240,37 euroa yli arvio. Korkokulut lainoista olivat 107,04 % eli 21.756,73 euroa yli arvioidun, muut rahoituskulut olivat 157,03 % eli 73.058,76 euroa yli arvioidun.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupunginvaltuusto hyväksyi talousohjelman 2019-2025 toukokuussa 2019. Talousohjelma sisältää menojen vähennyksiä ja tulojen lisäyksiä yhteensä 1,8 miljoonaa euroa. Sen kumulatiivinen vaikutus kyseisinä vuosina on yhteensä 8,874 miljoonaa euroa. Talousohjelma sisältää mm. tuulivoimaloiden kiinteistöverotuloja kumulatiivisesti suunnitelmakaudella 3,414 miljoonaa euroa, 10,5 henkilötyövuoden vähennyksen, konserniyhteistyön lisäämistä, kiinteistöjen myyntejä ja purkamisia.

Kumulatiivinen alijäämä kasvoi vuoden aikana. Toimintakate vuoden 2019 tilinpäätöksessä on suunniteltua huomattavasti huonompi. Vuosikate

tilinpäätösvuonna jäi miinusmerkkiseksi. Investointien määrä on ollut alkuperäistä suunnitelmaa suurempi. Velkamäärä kasvoi vuoden aikana 4,96 miljoonaa euroa, mikä asukasta kohden on 708 euroa. Talouden vakiinnuttamiseksi on jatkettava toimenpiteitä, joista tärkeimpiä on peruspalvelukuntayhtymä Selänteen palvelurakenteen muutoksen toteuttaminen, koska yli 60 % toimintakuluista kohdistuu kuntayhtymään.

Kaupungin on myös jatkettava kehittämistoimia yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi eli tonttitarjonnassa, toimitilojen rakentamisessa ja elinkeinoneuvonnassa. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi kaupungin oman kehitysyhtiön resursseja

ja toimintoja on lisätty. Myös kaupungin tarjoamat omakoti- ja rivitalotontit uusilla alueilla luovat pohjaa kehitykselle.

Yritysten liike- ja tuotantorakennusten investointien jatkuminen on tärkeää. Uusina toimitilainvestointeina otettiin käyttöön kaksi uutta soterakennusta ja yksi soterakennus valmistuu alkuvuoden 2020 aikana.

Kaupunki tukee myös omilla talonrakennus- ja kunnallistekniikan investoinneilla paikkakunnan kehittämistä. Vuoden 2019 aikana on aloitettu uuden paloaseman rakentaminen ja sen on määrä valmistua vuoden 2020 syksyllä. Yläasteen peruskorjausta on tehty vuosina 2018 ja 2019 ja se jatkuu edelleen. Terveyskeskuksen hankesuunnitelutyöryhmä tekee myös työtään, tavoitteena uudisosan rakentaminen ja vanhimman 1970 luvulla valmistuneen osan purkaminen. Torialueen valmistuminen liikekeskuksen viereen lisää keskustan viihtyisyyttä ja vetovoimaa. Myös keskustan ns. poikkikatujen peruskorjaukset ovat lähes valmiina.

Kaikilla edellä mainituilla kehittämistoimenpiteillä on tavoitteena parantaa kuntakuvaa ja luoda edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle ja sitä kautta uusille työpaikoille, minkä toivotaan osaltaan kääntävän väestökehityksen suuntaa positiiviseksi.

Vuoden 2019 puolella kaatunut maakunta- ja soteuudistus aiheuttaa kunnille uuden tilanteen. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestäminen uudella tavalla ei toteudukaan maakunnan toimesta, mikä olisi vakauttanut kaupungin taloutta ja sen suunnittelua. Kuntien toiminnan ja talouden suunnittelu tarvitsee enemmän suunnitelmallisuutta nykyisten sotemenojen aiheuttamien äkillisten menomuutosten vuoksi.

Selänteen kuntayhtymähallitus on asettanut vuonna 2019 taloustyöryhmän, jonka tehtävänä oli esittää palvelurakenteeseen muutoksia. Vuoden 2020 alkupuolella taloustyöryhmän esitys palvelurakennemuutoksesta palautettiin kuntayhtymähallituksesta uudelleen valmisteluun. Alkuvuodesta 2020 kuntayhtymähallitus asetti palvelurakennetyöryhmän jatkamaan asian valmistelua.

1.5. KONSERNITARKASTELU

Toiminta

Kaupungin tytäryhtiöitä ovat mm. Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratalot, Haapajärven Yrityspalvelut Oy, Haapajärven Lämpö Oy ja Haapajärven Vesi Oy.

Vuokrataloyhtiö huolehtii kaupungin vuokra-asunnoista ja niiden rakentamisesta. Yhtiöllä on selkeä ja itsenäinen toimiala. Vuokra-asuntotoiminta pystytään hoitamaan toiminnasta saaduilla vuokratuloilla, kun asuntojen käyttöaste on riittävän korkea.

Kaupunki hoitaa yrityskohtaiset neuvontapalvelut oman tytäryhtiön eli yrityspalvelujen toimesta. Lisäksi yrityspalvelut tuottavat yritysten tarvitsemat toimitilapalvelut. Yrityspalveluilla on palveluksessa toimitusjohtajan lisäksi yrityskehittäjä.

Kaupunki jatkaa edelleen seutukunnan jäsenenä ja ostaa vuotuisella jäsenmaksulla aluekehityksen ja yritystoimijoiden yhteiset hankepalvelut seutukunnalta.

Myös lämpö- ja vesi-yhtiöt ovat itsenäisiä

taloudellisesti ja ne rahoittavat toimintansa pääosin käyttö- ja liittymämaksuilla.

Yhteisenä tavoitteena konsernissa on konsernin koko velkamäärän pienentäminen. Kaupunki antaa edelleenkin tarvittaessa takauksia tytäryhtiöiden lainojen vakuudeksi erillisillä valtuuston päätöksillä. Pienehköjä investointeja yhtiöiden tulee jatkossakin toteuttaa omilla vakuusjärjestelyillä.

Tytäryhtiöiden toimintaa esitellään edelleen luottamushenkilöille vuosittain maaliskuun loppuun mennessä valtuuston iltakoulussa. Riittävän suurissa asioissa tullaan iltakouluja järjestämään erikseen.

Yhtiöiden hallitusten jäsenten valinnassa huomioidaan kuntalain 47 §:n määräys, että hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan tuntemus. Tytäryhtiöiden toiminnan kehittämiseksi on laadittu konsernin toiminnan suunta-aviivat 2025 asiakirja. Myös konserniohjeet on uusittu.

Yhtiöiden keskinäistä yhteistyötä hallinnollisissa ja muissa toiminnallisissa asioissa kehitetään

jatkuvasti. Säännöllistä konsernipalaverikäytäntöä jatketaan. Yhtiöiden hallinnollisten tukipalveluiden (esim. osto- ja myyntilaskutus sekä palkanlaskenta) yhteistyötä kehitetään edelleen. Vuoden aikana selvitetään myös kunnallistekniikan rakentamisen ja kunnossapidon sekä kiinteistöhuollon yhteistyön lisääminen konsernin sisällä.

Toteutuminen: *Koko konsernin velkamäärä*

Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratilat

Tavoitteet ja riskit:

Toimintatavoitteet:

- 1) käyttöaste yli 93 %
- 2) asukkaiden vaihtuvuus alle 35 %

Kiinteistöjen kunnossapitoa tehdään korjausten PTS:n pohjalta vuokrissa kerättävien vuosikorjaus- ja investointimäärärahojen puitteissa. Lainarahoituksella tehdään peruskorjaustyyppejä korjauksia pääsääntöisesti kiinteistöihin, jotka tulevaisuudessa kiinteistösalkutuksen perusteella tullaan säilyttämään.

Kiinteistönpitoa kehitetään jatkamalla kiinteistöautomaation rakentamista sekä edistämällä esteettömämpää asumista kiinteistöjen ja asuntojen muutostöillä. Selvitetään uudistuotantomahdollisuutta huomioiden asuntokannan uudistaminen, monipuolisempi asuntotarjonta ja aluekehittäminen.

Konserniyhteistyötä tiivistetään edelleen ja edistetään omassa toiminnassa kaupungin Hinku-tavoitteita sekä jatketaan monipuolista markkinointia.

Yhtiön toiminnan suurin riski on alle 95 %:in painunut käyttöaste ja siitä aiheutuvan tulovajauksen negatiiviset vaikutukset talouteen, ylläpitokorjauksiin ja investointeihin. Käyttöasteeseen vaikuttaa voimakkaasti paikkakunnan negatiivinen väestönkehitys ja työpaikkakehitys.

Toteutuminen: *Käyttöaste oli 92,3 % Ara-kohteissa. Tavoitteesta jäätin hiukan asuntojen ikääntymisestä johtuvien perusteellisempien*

Haapajärven Yrityspalvelut Oy

Tavoitteet ja riskit:

Haapajärven Yrityspalvelut Oy:n tehtävänä on Haapajärven elinkeinoelämän ja yritystoiminnan kehittäminen tuottamalla yrityksille erilaisia

kasvoi, johtuen mm. kaupungin lainamäärän kasvusta eli tavoitteessa ei onnistuttu. Velkamäärä konsernissa kasvoi 9,8 miljoonaa euroa, asukasta kohti kasvu oli 1398 euroa/asukas. Tytäryhtiöt ovat esitelleet toimintaansa kaupunginvaltuustolle iltakoulussa 18.3.2019 (Vuokratilat ja Lämpö -yhtiö) sekä 15.4.2019 (yrityspalvelut ja Vesi -yhtiö). Yhteisten konsernipalaverien pitämistä on jatkettu.

muuttoremonttien ja isojen asuntojen vajaakäytön takia. Asukkaiden vaihtuvuus oli 32 % eli tämä tavoite toteutui. Kiinteistösalkutus on tehty ja säilyvät kohteet määritetty.

Kiinteistöautomaatio on rakennettu kaikkiin kohteisiin. Käyttövesiputkisto uusittu Puistokatu 49. Asuntokorjauksia tehtiin 47 kpl, 3 kalustettiin. Vitikantie 5 ja 7 pihojen yhteinen oleskelualue rakennettiin. Vieraslajien poistamiset piha-alueilta käynnistettiin. Peruskorjaustyypiset työt rahoitettiin lainalla.

Kaavamuuos Vitikantie-Vastuksenkatu -alueella, jossa mukana yhtiön hallinnassa olevat kolme tonttia. Alueen viitesuunnitelma sekä asuntokonsepti on laadittu yhteistyössä Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy:n kanssa.

Konserniyhteistyötä on tiivistetty edelleen mm. korjauksissa, kuljetuksissa, siivouksessa, kiinteistöhuollossa, rakennuttamisasioissa ja toimistopalveluissa.

Hinkutavoitteita on edistetty kiinteistöautomaatio-osa saatavien lämmön- ja vedenkulutustietojen perusteella tehdyissä säätö- ja korjaustoimissa.

Yhtiön henkilöstö on osallistunut Nihakin 2,5 vuoden myynti- ja markkinointikoulutusprojektiin.

Riskien toteutuminen: Käyttöaste oli alle 95 %. Väestönmuutos oli -134 asukasta. Ao. riskit ovat toteutuneet.

toimitilapalveluja, osallistamalla ja/tai rahoittamalla erilaisia kehittämishankkeita sekä tuottamalla muuta elinkeino toimintaa edistävää palvelua. Yrityspalvelut tarjoaa palveluja sekä yritystoimintaa suunnitteleville että jo toimiville yrityksille.

Reilun kahden vuoden ajan toimineen Tulevaisuus Foorumin avulla lisätään kaupungin, yritys- palvelujen sekä yrittäjien välistä yhteistyötä ja etsitään yhdessä kaupungin elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden kannalta tärkeitä kehittämishankkeita. Foorumi kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja sen työn tuloksina on saatu hyviä esityksiä erilaisista kehittämishankkeista, ja osa niistä on myös saatu toteutettua. Foorumin yhtenä tehtävänä on kertoa näkemystään ja tarvittaessa antaa lausuntoja myös muiden toimijoiden kehittämisvaiheissa olevista paikkakuntaa koskevista hankkeista.

Toiminnallisina tavoitteina Yrityspalveluilla on pystyä tarjoamaan yrityksille toimitiloja sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä. Sen lisäksi yhtiön tavoitteena on edistää paikkakunnalla jo olevien, tänne syntyvien ja tänne siirtyvien yritysten toimintaedellytyksiä, olemalla mukana erilaisten hankkeiden valmistelussa ja hallinnoinnissa.

Haapajärven ydinkeskusta on muuttunut erilaisten rakennushankkeiden myötä parin viime vuoden aikana varsin merkittävästi, ja rakentaminen näyttää myös jatkuvan. Keskustaan nousseen neljän uuden liikerakennuksen, uuden uimahallin ja asuinkerrostalon jälkeen rakentamisvuorossa olleen terveyskeskuksen alueelle on noussut useampia sosiaali- ja terveysalan rakennuksia. Ja suunnittelijoiden pöydillä on valmistumassa uusia piirustuksia uusista hankkeista myös aivan ydinkeskustaan.

Keskustan vilkkaan rakentamisen jälkeen kaupungin kehittämisessä ja elinvoiman turvaamisessa riittää haasteita jatkossakin. Valtakunnallisesti jo pitkään tiedostettu yrittäjien eläköityminen ja yritysten jatkajan löytyminen koskettaa yhä useampaa yritystä ja yrittäjää myös Haapajärvellä. Yrityspalvelujen haasteena ja tärkeänä tehtävänä on löytää em. yrityksille jatkaja ja siten turvata olemassa olevien palvelujen säilyminen paikkakunnalla. Saman aikaisesti tehtävänä on myös edistää uusien palvelujen syntyä paikkakunnalle.

Edellä mainitut tavoitteet liittyvät kiinteästi myös ydinkeskustassa oleviin tyhjiin liiketiloihin, joihin pyritään löytämään uusia toimijoita. Samanaikaisesti tulee huolehtia myös siitä, että kaupunkikuva kehittyy uusilla liikerakennushankkeilla myös jatkossa.

Ydinkeskustan lisäksi myös uuden teollisuusalueen rakentaminen ja täytyminen uusilla toimijoilla on Yrityspalvelujen tärkeänä tavoitteena.

Oulutien uuden teollisuusalueen kadut ja muu infra on rakennettu valmiiksi. Alueelle jo olevan

kahden yrityksen lisäksi myös 2017 valmistuneeseen vastaanottohalliin on saatu uusi toimija ja omistaja. Em. yrityksen toiminnan käynnistyminen ja alueella jo olleiden yritysten kasvu luo hyvää pohjaa myös muiden yrityshankkeiden käynnistymiselle ja eri toimijoiden aktivoitumiselle uudella teollisuusalueella.

Kaupungin voimassa olevan strategian mukaan yhtenä elinkeinopolitiikan pääkohtana on kestävä kehitys ja biotalous. Näiden edistämiseksi Yrityspalveluilla on myös oma iso rooli. Konkreettisia toimenpiteitä näiden edistämiseksi pyritään saamaan aikaan mm. kehittämällä nykyistä Bioenergiastudio-ympäristöä yhä enemmän yritysten tarpeiden mukaiseksi tutkimus-, kehitys- ja testausympäristöksi yhdessä Jedu Haapajärven kanssa.

Kiinteistöjen hallintaa harjoittavan yrityksen taloudelliset riskit aiheutuvat tulipalon tai muun vahingon lisäksi myös tilanteesta, jossa yritystoimintaa varten rakennetut tilat jäävät syystä taikka toisesta tyhjiksi. Omaisuusvahinkojen varalta yrityksellä on kilpailutettu vakuutus, mutta tilojen ”tyhjiillään olo” ei ole olemassa järkevää vakuutusturvaa.

Toteutuminen: *Tulevaisuusfoorumi on kokoonnut toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Kokouksissa on suunniteltu ja käsitelty erilaisia paikkakunnan elinvoimaisuutta ja kehittämistä edistäviä hankeaiheita. Foorumissa esille tulleita kehittämiskohteita on myös esitetty toteutettavaksi esim. kaupungin tekniselle virastolle, jossa ne ovat jatkovalmisteluissa.*

Yrityspalvelut Oy:n toimitilojen omistussuhteissa ei ole tapahtunut muutoksia toimintavuoden aikana. Kuokkakadun kiinteistön n. 1.000 m² halliosa vuokrattiin JR-Kaluste Oy:lle maaliskuun alusta lähtien. Syyskuun alusta JR-Kaluste vuokrasi myös samalla kiinteistöllä sijaitsevan n. 500 m² varastohallin.

Toimintavuoden aikana käytiin lähes 200 kehityskeskustelua eri yritysten ja yritystoimintaa suunnittelevien kanssa. Keskusteluissa selviteltiin mm. yritysten tilaa, niiden ajankohtaisia kehittämishankkeita ja niiden rahoitusmahdollisuuksia sekä muita ajankohtaisia asioita ja yritysten tarpeita. Kehittämiskeskustelut poikivat kymmenkunta kehittämishanketta ja noin puoleen niistä haettiin myös kehittämistukea.

Haapajärven Yrittäjähdistyksen, kaupungin ja seutukunnan kehittämis-yhtiö Nihakin kanssa valmisteltiin yhteisiä kehittämishankkeita, tilaisuuksia ja tapahtumia.

Vuoden aikana järjestettiin 11 eri toimialan yrityksille suunnattua aamukahvi-, koulutus- ja

verkostoitumistilaisuutta. Yrityspalvelut on mukana myös kaikissa yrittäjien vuosittain järjestämissä yritys- ja yleisötapahtumissa.

Toimintavuoden aikana terveystakeskuksen alueelle valmistui yksi sote-toimialan palvelurakennus ja Palomäenteollisuusalueelle yksi teollisuusrakennus.

Toimintavuoden aikana käytiin 200 kehityskeskustelua eri yritysten ja yritystoimintaa suunnittelevien kanssa. Monet keskustelut koskivat myös teollista toimintaa ja niihin liittyviä toimitiloja. Vuoden aikana paikkakunnalle perustettiin 27 uutta yritystä ja lakkautettiin 25 yritystä, joten nettolisäys vuoden aikana oli 2. Yrityspalvelut oli mukana turvaamassa paikkakunnalla jo olemassa olevaa palvelutarjontaa, jonka merkitys paikkakunnan

Haapajärven Lämpö Oy

Tavoitteet ja riskit:

Haapajärven Lämpö Oy tuottaa asiakkailleen kaukolämpöä uusiutuvalla energialla. Kaukolämpö tuotetaan lähes kokonaan Haapajärven teollisuuslaitoksilta saatavilla polttoaineilla. Tällä hetkellä suurkuluttajien ryhmässä lämpöyhtiön tuottama energia on halvinta, pien- ja keski suurten kuluttajien ryhmässä Haapajärven Lämpö Oy on yksi edullisin energiantuottaja koko maan mittapuuteissa.

Tavoitteena on, että kaukolämmön hinta on kaikissa kuluttajaryhmissä kilpailukykyisimpien joukossa, sekä valtakunnallisesti ja myös Haapajärvellä muihin lämmitysmuotoihin verrattuna. Tavoitteena on myös kehittää Haapajärvellä bioenergia- ja biotuotetaloutta.

Haapajärvellä Lämpö Oy täyttää 40 vuotta vuonna 2019. Juhlavuonna tullaan järjestämään erilaisia tapahtumia, jotka ovat avoinna kaikille kansalaisille. Näistä tapahtumista ilmoitetaan eri some kanavilla, verkkosivuilla ja paikallisissa lehdissä. Lisäksi ollaan näkyvissä kaikissa isommissa tapahtumissa Haapajärvellä, yksi näistä on esim. maakuntaviesti.

Pääkattilan ja uusien toimitilojen rakentaminen olisi tarkoitus aloittaa 2019 vuoden aikana. Tämä riippuu rakennusluvasta, jos luvalla saadaan lainvoima. Yhtiössä jatketaan selvittämistä myös biokaasun ja LNG käyttö mahdollisuuksien kartoittamisella.

elinvoiman kannalta ei ole vähäinen.

Toimintavuoden aikana Yrityspalvelut ja Jedu - Haapajärvi yhdessä jättivät biotalouteen liittyvän ”Ravinnekierrätys – tuotekehitys-, tutkimus- ja testausympäristö” -kehittämishankkeen rahoitushakemuksen Pohjois-Pohjanmaan Liitolle, mutta siihen saatiin valitettavasti kielteinen päätös.

Nivala- Haapajärven seutu Nihakin kanssa pitkään valmisteltu biojalostetuotannon edistämishanke nimeltään ”Haapajärvelle sijoittuvan biojalostetuotannon arvoketjuanalyysi ja alueen pk-yritysten sitouttaminen” sai vuoden loppupuolella ELY-keskuksesta rahoituksen. Vuoden 2020 loppuun kestävä hankkeen projektipäällikön toimipiste on Haapajärvellä.

Verkoston laajentamista jatketaan kaava-alueella kannattavilta osin. Verkostoa saneerataan päärungon osalta Viikatien ja Rantakadun laitosten välillä. Tämä saneeraus liittyy uuden pääkattilan rakentamiseen.

Yhtiö jatkaa varautumissuunnitelman tekemistä energian toimittamisesta häiriö- ja poikkeustilanteissa 2019 ja siinä huomioidaan jo tuleva uusi pääkattila. Varautumissuunnitelman valmistuttua on tarkoitus katsoa kaupungin kanssa mitä se tarkoittaa tarkemmin kaupungin oman varautumissuunnitelman kannalta.

Toteutuminen: Hintatasoltaan yhtiö on pysynyt edelleen suomen edullisimpana kaukolämpöyhtiönä. Sen eteen tehdään töitä, että hinta pysyy edullisena uudesta laitosinvestoinnista huolimatta.

Haapajärven Lämpö Oy:n juhlavuosi toteutui hienosti. Lämpö Oy oli mukana monessa yleisötapahtumassa, joista yhtiö järjesti 3.3. Kaukon päivänä liikuntatapahtuman Ronkaalassa ja avoimet ovet molemmilla lämpölaitoksilla, jossa yleisöä kävi noin 650 hlöä. Lisäksi yhtiö oli mukana monessa tapahtumassa Haapajärvellä erittäin näkyvästi.

Uuden painekattilan rakentaminen saatiin käyntiin loppukesästä maansiirtourakalla ja rakentaminen on jatkunut siitä eteenpäin ja aikataulussa on pysytty. Biokaasun ja LNG:n (nestemäinen maakaasu) selvitys tehtiin ja sille ei ole vielä edellytyksiä liikenteen käytön puutteen takia.

Verkoston saneeraaminen saatiin valmiiksi

Haapajärven Vesi Oy

Tavoitteet ja riskit:

Haapajärven Vesi Oy:n tavoitteet ovat seuraavat:

- asiakkaille myytävän veden mikrobiologinen laatu täyttää jatkuvasti viranomaisten talousveden laadulle asettamat normit
- veden laadusta ei tule asiakasvalituksia
- veden paine on riittävän korkea kaikilla verkoston osilla
- jätevesiverkoston vuotovesimäärä on korkeintaan 50 prosenttia jäteveden puhdistamolle toimitettavasta jätevedestä
- yhtiön tilinpäätöksen tulos varsinaisen liiketoiminnan osalta ei ole tappiollinen

- jatketaan tehdyn selvityksen pohjalta yhteistyössä kaupungin kanssa jätevesiverkoston vuotovesien vähentämistä.

Arvio yhtiön riskeistä on koottu Vesihuollon valmiussuunnitelmaan. Suurimmat riskit ovat vaikea häiriötilanne, suuronnettomuus ja poikkeusolot. Riskeihin varaudutaan mm. verkostojen saneerauksella sekä kaukovalvonnan ja -ohjauksen kehittämisellä.

Toteutuminen: Haapajärven Vesi Oy:n tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellun mukaisesti. Tilinpäätös oli varsinaisen liiketoiminnan osalta tappiollinen. Mitään riskejä ei ole toteutunut.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Haapajärven kaupunkikonsernin yhtiöiden toimintaan vaikuttaa paikkakunnan yleinen kehitys. Väestökehitys sekä liike-, teollisuus- ja omakotirakentaminen heijastuvat suoraan yhtiöiden toiminnan kehitykseen.

Yrityspalvelujen laajennettu toimiala myös elinkeino- ja yritysneuvontapalveluihin parantaa paikkakunnan yritysten palveluja ja yritystoiminnan kehittymisen kautta luodaan uusia työpaikkoja paikkakunnalle. Toimitilapalveluja tarjotaan edelleen niin tuotannollisille kuin palveluyrityksillekin. Ouluntien uudella teollisuusalueella on hyviä tontteja erikokoisille yrityksille. Pitkän aikavälin strategisena toimintana tehdyt maa-alueiden hankinnat luovat pohjaa mahdollisille uusille isommillekin tuotannollisille yrityksille.

Vuokratalojen asuntojen kysyntä ja vuokrausaste tulisi saada pysymään riittävänä, koska yhtiön tulot ovat pääsääntöisesti asukkailta perittäviä vuokratuloja. Rakennukset vaativat edelleen

suunnitelmallisia perus- ja vuosikorjauksia, koska rakennukset on pääosin rakennettu 1980- ja 1990- luvuilla. Yhtiö on tehnyt suunnitelman kehitettävistä ja purettavista kiinteistöistä. Suunnitteilla oleva uudisrakennushanke, vuokra-asumisen pientalokohteista sekä asumisosuuskunta ym. kohteista, lisää osaltaan kaupungin vetovoimaisuutta. Kaupunki on hyväksynyt vuokra-asuntojen kehittämissuunnitelman vuosille 2020 – 2025.

Lämpö- ja vesiyhtiöiden toimintojen perusta ja asiakaskunta pysyvät pääosin nykyisellään, mutta elinkeinojen kehittämistyöllä on tavoitteena lisätä yritysten ja työpaikkojen määrää. Lisääntynyt rakentaminen heijastuu kummankin yhtiön toimintaan lämmön ja veden kulutuksen lisääntymisenä ja verkoston laajentumisena. Kaupungin ja tytäryhtiöiden yhteistyön tiivistämistä kunnallistekniikan rakentamisessa ja kunnossapidossa sekä talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalveluissa selvittää edelleen ja tavoitteena on toiminnan tehostaminen nykyisestä. Yhteistyön lisääminen em. asioissa perustuu kaupunginvaltuuston hyväksymään talousohjelmaan.

1.6 Kaupunginhallituksen selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vuonna 2019

1. Kuvaus järjestämisestä

Kaupunginvaltuusto asettaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet päävastuualueille vuosittain talousarviossa. Tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kolme kertaa vuodessa, joista viimeinen on toimintakertomus kuluneelta vuodelta.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 14.11.2011 sisäisen valvonnan ohjeen liitteineen.

Päävastuualueet tekevät valvontasuunnitelman kahdeksi vuodeksi ja siitä raportoidaan vuosittain toimintakertomuksen yhteydessä.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet 24.2.2014. Kaupunginhallitus on hyväksynyt 3.9.2013 § 218 kaupungin riskienhallintasuunnitelman.

2. Arvio merkittävimmistä riskeistä

Riskienhallintasuunnitelman mukaan strategisia riskejä ovat esimerkiksi toimintaympäristön merkittävät muutokset, mm. väestö- ja elinkeinorakenteen muutokset. Myös suuronnettomuudet, asukkaiden terveyteen laajasti vaikuttavat asiat sekä ympäristöuhat voivat olla strategisia uhkia.

Muita merkittäviä riskejä ovat mm.:

- tietoturvallisuusriskit
- suurimpien rakennusten aineelliset vahingot (taloudellisesti merkittävin), kuten esim. tulipalo, vesivahinko tai ilkivalta
- tapaturmat, joita sattuu henkilöstölle ja asiakkaille (todennäköisimpiä, mutta eivät taloudellisesti niin suuria)

- toiminnan keskeytysriskit suurimmissa toimipisteissä

Näihin riskeihin on varauduttu mm. seuraavilla vakuutuksilla: kiinteistöjen täysarvovakuutus, lakisääteinen tapaturmavakuutus, julkisyhteisön vastuuvakuutus, toiminnan keskeytyksen lisäkuluvaakuutus koulutoimessa sekä kunnantoimessa ja kaupunginviraston tiedostojen uudelleenluontivakuutus.

Riskinä on myös rakennusten sisäilmaongelmat ja niiden johdosta aiheutuvat merkittävät taloudelliset haitat sekä terveydelliset haitat ja korvaavien tilojen hankinnasta aiheutuvat haitat.

3. Sisäisen valvonnan valvontasuunnitelmien toteutuminen

a. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa käsittelyssä on kaksi valitusta ja korkeimmassa hallinto-

oikeudessa yksi valitus.

b. Tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu päävastuualueittain toimintakertomuksessa.

Talousarvion mukaisten määrärahojen ylitykset ja

säästöt on selvitetty toimintakertomuksessa. Päävastuualueittain tarkasteltuna määrärahat ylittyivät nettona hallintopalveluissa ja teknisissä palveluissa. Kokonaisuutena hallintopalveluissa oli nettoylitystä n. 0,22 milj. €. Sivistyspalveluissa syntyi

kokonaisuutena nettosäästöä n. 0,18 milj. € ja teknisissä palveluissa syntyi nettoylitystä n. 0,21 milj. €. Kokonaisuutena toimintakatteessa tuli nettoylitystä n. 238.722 € (0,50 %). Edelliseen vuoteen verrattuna toimintakate kasvoi n. 1,8 milj. € (3,87 %).

Käyttötaloudessa kokonaisuutena suurimpana taloudellisena riskinä on Ppky Selänteen kustannusten hallinta, varsinkin erikoissairaanhoido, joka on

c.Riskienhallinnan järjestäminen

Kaupunginhallitus on hyväksynyt riskienhallintasuunnitelman. Riskienhallintasuunnitelman mukaista riskienkartoitustyötä on tehty vuosittain. Riskienhallinnasta tehdyt yhteenvedot on kaupunginhallitus merkinnyt tiedoksi.

Vakuutukset on kilpailutettu yhtä aikaa Ppky Selänteen vakuutusten kilpailutusten kanssa. Kaupungin vakuutukset hoitaa Pohjola Vakuutus. Suurimmissa kiinteistöissä on käytössä murtohälytys- ja palohälytysjärjestelmät. Rakennusautomaatiojärjestelmien käyttöönottoa jatketaan. Kameravalvonta on lähes kaikissa kaupungin kiinteistöissä.

Korkotaso on ollut edelleen alhainen, joten lainojen korkokulut ovat pienet. Myös käytössä olevilla korkosuojausinstrumenteilla on varauduttu korkoriskeihin. Käytössä on yksi tiettyyn lainaan otettu

vaikeasti ennakoitavissa. Vuonna 2019 Selänteen menot kasvoivat 1,5 milj.€ eli 5,2 %. Riskiksi on osoittautunut se, että kaikilta Selänteen kunnilta ei saada yhtenäisiä päätöksiä rakenteiden muutokseen. Vuoden 2019 aikana Selänteen taloustyöryhmä teki esityksen palvelurakennemuutoksesta, mutta kuntayhtymähallituksessa alkuvuodesta 2020 se palautettiin uudelleen valmisteluun.

korkosuojaus, joka päättyy vuonna 2023 sekä vuoden 2019 alussa voimaan tullut 5 miljoonan euron ns. tasesuojaus, joka on tehty 10 vuodeksi. Korkotason pysytellessä edelleen hyvin alhaisena on kaupungin suojaaviksi tarkoitettujen koronvaihotosopimusten merkitys poistunut ja kaupunki on maksanut näiden sopimusten kautta enemmän kuin on saanut hyötyä. Korkoriskeihin on varauduttu myös ottamalla pitkäaikaista talousarviolainaa kiinteäkorkoisena.

Päävastuualueiden johtajat tekevät jatkuvaa sisäistä valvontaa ja dokumentoivat sen. Valvontasuunnitelmaan ja sisäisen valvonnan dokumentointiin pohjautuen päävastuualueiden johtajat raportoivat sisäisen valvonnan toteutumisesta kaupunginjohtajalle vuosittain. Kaupunginjohtaja antaa yhteenvedon sisäisen valvonnan toteutumisesta kaupunginhallitukselle tilinpäätöksen yhteydessä.

d.Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Käyttöomaisuuden myynneistä tuli myyntivoittoa kaupungille n. 189.000 euroa. Käyttöomaisuuden ostoja kaupungilla ei ollut vuoden aikana. Muita muutoksia ei kaupungin omaisuudessa ollut vuoden aikana.

Kaupungilla on kiinteistöjä, joiden käytön ja toiminnan jatkuvuus on epävarmaa tai toiminta on joko kiinteistöissä loppunut. Nämä kiinteistöt ja niiden tasearvot 31.12.2019 ovat seuraavat: Karjalahden Kartano, tasearvo 317.920 euroa,

tyhjiillään
Kukkaniemi, tasearvo 68.661 euroa, myynnissä
Hotelli-ravintola, tasearvo 224.376 euroa, vuokrasopimus vuoden 2020 loppuun saakka
Vanha paloasema, tasearvo 471.139 euroa, tyhjiillään
Vanha uimahalli, tasearvo 809.981 euroa, tiloista on sopimus Matkahuolto Oy:n kanssa pakettipalvelujen osalta.
Näiden kiinteistöjen tasearvojen poistaminen taseesta rasittaa huomattavasti kaupungin taloutta.

e.Sopimustoiminta

Kaupungilla on käytössä asiakirjanhallintaohjelmistoon liittyvä sopimuksenhallintajärjestelmä, jolla voidaan seurata mm. sopimusten

voimassaolon päättymistä. Vanhojen sopimusten tallentaminen sopimuksenhallintajärjestelmään on osittain vielä kesken.

f.Arvio sisäinen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti kaupunginjohtaja voi määrätä päävastuualueen ulkopuolisen henkilön suorittamaan sisäistä tarkastusta. Kulu-neena vuonna sisäistä tarkastajaa ei ole määrätty.

4.Riskienhallinnan kehittäminen

Kaupunginhallitus on hyväksynyt riskienhallinta-suunnitelman vuonna 2013. Riskienhallintasuunni-telmassa on todettu eri riskilajit, joita ovat: strate-giset-, toiminta-, henkilö-, toimitila-, sopimus- ja vastuuriskit sekä omaisuusriskit. Riskienkartoituk-sessa käydään läpi kaikki riskilajit ja kartoitetaan niiden suuruus ja todennäköisyys sekä selvitetään torjuntaperiaatteet.

Riskienkartoitusta on tehty päävastuualueittain ja siitä on tehty vuosittain riskienhallinnan yhteen-veto.

Taloudellisten riskien toteutuminen ja niihin varau-tuminen on ollut seuraavanlaista:
Aikaisempien talousohjelmien jatkeeksi vaikeutu-neen taloustilanteen vuoksi kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2019 talousohjelman vuo-sille 2019 - 2025. Talousohjelmalla tavoitellaan yhteensä 1,8 miljoonan euron menojen vähennyk-siä tai tulojen lisäyksiä.

Ppky Selänteen maksuosuus oli vuonna 2019 30,0 miljoonaa euroa, mikä oli 1,5 miljoonaa eu-roa eli 5,2 % edellisvuotta suurempi. Selänteen maksuosuuden kehitys ja sen johdosta tehtävät kehittämistoimenpiteet vaikuttavat olennaisesti kaupungin talouteen. Kaupungin talouden suunnit-telua on vaikeuttanut ja vaikeuttaa edelleen

sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kehitys, jota on vaikea ennakoita.

Selänteen palvelutasosuunnitelma ja talousarvio ovat keskenään sidoksissa toisiinsa, joten muu-tokset palvelutasossa eivät voi olla vaikuttamatta talousarvioon. Kaupungin tulee hyväksyä kuntayh-tymän talouden tasapainottamiseen tarvittavat toi-menpiteet. Selänteen kuntayhtymähallitus asetti kesällä 2019 talouden tasapainottamistyöryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää muutosten mahdolli-suus palvelurakenteessa. Työryhmä esitti loppu-vuodesta palvelurakennemuutoksia, mitkä olisivat tuoneet koko kuntayhtymän osalta n. 1.150.000 euroa kustannussäästöjä. Kuntayhtymähallitus ei kuitenkaan hyväksynyt esitystä, vaan palautti asian lisäselvitysten vuoksi uudelleen valmiste-luun. Vuoden 2020 helmikuussa kuntayhtymähalli-tus asetti palvelurakennetyöryhmän, jonka tehtä-vänä on jatkaa selvittelytyötä palvelurakennemu-u-toksista.

Kohdassa d. Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta, mainittujen kiinteistöjen osalta kaupunki joutuu tekemään päätöksiä nopeutetusta poistosuunnitelmasta, jotta tasearvojen alaskir-jaukset eivät tule kerralla tehtäviksi. Asiasta on keskusteltu kaupunginhallituksessa alkuvuodesta 2020, mutta päätöksiä ei ole vielä tehty.

1.7 Konsernijohdon selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä vuonna 2019

1. Konsernin toiminnan ohjaus ja vastuunjako

Kaupunginvaltuusto hyväksyi maaliskuussa 2018 uuden kaupunki-, elinkeino- ja konsernistrategian. Kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2018 kaupungin konsernin suuntaviivat 2025 ja konserniohjeet. Kaupunginjohtaja vastaa operatiivisesta johtamisesta kaupungin osalta ja seuraa omistajapolitiikan sekä konsernin tavoitteiden toteutumista.

Kaupunginvaltuusto valitsee kuntayhtymien valtuustojen ja kuntayhtymäkokousten jäsenet ja varajäsenet toimikautensa alussa. Kuntayhtymien valtuustot valitsevat kuntayhtymien hallitukset.

Kaupunginhallitus valitsee tytär- ja osakkuusyhtiöiden yhtiökokousedustajat. Yhtiöiden hallituksen jäsenet valitaan yhtiöiden yhtiökokouksissa.

Tiedonkulku suurimmista tytäryhtiöistä omistajalle on ollut riittävää, sillä edellä mainitun ohjauksen lisäksi on järjestetty kaupunginvaltuuston iltakoulu neljän suurimman tytäryhtiön (Haapajärven Yrityspalvelut Oy, Haapajärven Lämpö Oy, Haapajärven Vesi Oy ja Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratilat) toiminnasta, sekä yhtiöiden hallitusten kokousten esityslistat on toimitettu kaupunginjohtajalle.

Neljässä suurimmassa tytäryhtiössä toimii tilintarkastajana kaupungin tilintarkastaja.

2. Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Kaupunginhallitus on ohjeistanut kirjallisesti kaikkien tytäryhtiöiden (Haapajärven Lämpö Oy, Haapajärven Vesi Oy, Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratilat ja Haapajärven Yrityspalvelut Oy) yhtiökokousedustajaa kokouksissaan 18.3.2019 ja 15.4.2019. Muiden yhteisöjen yhtiökokous- ja muiden kokousten edustajia on kaupunginjohtaja ohjeistanut suullisesti.

Pääsääntöisesti suurimpien tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet ovat kaupunginhallituksen jäseniä.

Ohjeiden anto on ollut riittävää ja tarkoituksenmukaista.

3. Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Konserniohjeiden mukaisesti talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa on hyväksytty suurimpien tytäryhtiöiden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu toimintakertomuksen kohdassa konsernitarkastelu. Haapajärven Vesi Oy:n konsernitavoitteiden raportointi on ollut muita yhtiötä niukempaa.

4. Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Neljän suurimman tytäryhtiön osalta toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta,

analysointi ja raportointi tapahtuu edellä olevien kohtien mukaisesti. Vuonna 2013 on ryhdytty

pitämään säännöllisiä konsernipalavereita, joissa käydään läpi myös yhtiöiden talouteen ja toimintaan liittyviä kehittämissasioita. Näiden palaverien pitoa on jatkettu ja pidetään edelleen.

5. Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Konserniohjeissa määrätään, että kaupunki ja suurimmat tytäryhtiöt tekevät yhteistyötä rahoituksen hankinnassa ja sijoitustoiminnassa.

Myös vakuutukset voidaan kilpailuttaa yhteistyössä säännöllisin väliajoin. Yhtiöt huomioivat toiminnassaan kaupungin vastaavan toiminnan ja yhteistyötä harjoitetaan aina kun se on mahdollista. Esimerkiksi suurimpien palvelujen ja tarvikkeiden hankinnassa järjestetään yhteisiä kilpailutuksia.

Yhtiöt vastaavat omasta tiedotustoiminnastaan. Konsernia koskevasta tiedotustoiminnasta vastaa kaupunginjohtaja. Yhtiöt noudattavat toiminnassaan kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita.

Muiden yhtiöiden ja kuntayhtymien osalta seuranta ja raportointi on ollut vähäistä.

Henkilöstöhankinnassa otetaan huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet. Osa yhtiöistä on jäsenenä Kunnallisessa työmarkkinalaitoksessa ja Kuntien eläkevakuutuksessa.

Kaupunki on myöntänyt omavelkaisia takauksia tytäryhtiöiden lainoille.

Yhteisiä kilpailutuksia ja yhteistyötä on järjestetty kaupungin ja Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratulojen kesken sähkönhankinnassa ja kiinteistön- ja ulkoalueiden hoidossa. Yhteistyötä on tehty myös kiinteistöjen kunnossapidossa ja siivouksessa sekä kuljetuksissa, rakennuttamisasioissa ja toimistopalveluissa.

6. Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Haapajärven Yrityspalvelut Oy:n toimitilojen omistussuhteissa ei ole tapahtunut muutoksia vuoden aikana. Kuokkakadun kiinteistön n. 1 000 m² halli-osa saatiin vuokrattua maaliskuun alusta lähtien ja syyskuun alusta samalla kiinteistöllä sijaitseva n. 500 m²:n varastohalli.

Liikekeskus Stoolperista tyhjened n. 370 m²:n myymälätila alkuvuodesta ja lokakuun alusta jäi tyhjilleen n. 140 m²:n myymälätila. Jälkimmäinen on Haapajärven Yrityspalveluilla vuokralla oleva tila, joista on syntynyt siis vuokratappiota.

Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratulojen asuntojen käyttöaste on laskenut vuonna 2019 ja oli 92,9 % (93,9 % ed.vuonna). Paikkakunnan

väestönkehitys oli edelleen aleneva ja vaikutti käyttöasteeseen negatiivisesti. Kiinteistöautomaatio on rakennettu kaikkiin kohteisiin.

Haapajärven Lämpö Oy on hintatasoltaan pysynyt edelleen Suomen edullisimpana kaukolämpöyhtiönä. Sen eteen tehdään töitä, että hinta pysyy edullisena uudesta laitosinvestoinnista huolimatta. Varautumissuunnitelman tekeminen jatkuu. Suunnitelmaa on viivästyttänyt alkanut uusi laitos -projekti.

Haapajärven Vesi Oy on pääosin saavuttanut tavoitteensa. Vesi -yhtiöllä ei ole riskejä realisoitunut. Varsinaisen liiketoiminnan osalta tilinpäätös oli tappiollinen.

7. Riskienhallinnan kehittäminen

Uusi kaupunki-, elinkeino- ja konsernistrategia hyväksyttiin maaliskuussa 2018. Yhteisissä strategia seminaareissa ovat valtuutettujen lisäksi olleet

myös johtavat viranhaltijat, tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ja kaupungin keskeisten sidosryhmien edustajat. Kaupungin konsernin suuntaviivat 2025

ja konserniohjeet kaupunginvaltuusto on hyväksynyt joulukuussa 2018.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi toukokuussa 2019 talousohjelman vuosille 2019 – 2025. Talousohjelmalla tavoitellaan yhteensä 1,8 miljoonan euron menojen vähennyksiä ja/tai tulojen lisäyksiä.

Kaupungin riskienhallintasuunnitelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa syyskuussa 2013. Riskienhallintasuunnitelman mukaista riskienkaritoitustyötä on tehty vuosittain. Riskienhallinnasta tehdyt yhteenvedot kaupunginhallitus on merkinnyt vuosittain tiedoksi. Tytäryhtiöt tekevät omaa riskienhallintatyötään toimitusjohtajan ja hallituksen johdolla.

Kaupungin ja tytäryhtiöiden konsernipalavereissa suunnitellaan kaupunkistrategian mukaisten tavoitteiden toteuttamista ja toimenpiteiden

yhteensovittamista tytäryhtiöiden kesken sekä kaupungin ja tytäryhtiöiden välillä. Konsernin yhteistyötä kehitetään talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelujen yhteistyöllä sekä kunnallistekniikan rakentamisessa ja kunnossapidossa. Yhteistyötä näiden toimintojen kehittämisessä selvitetään talousohjelman mukaisesti, tavoitteena yhteisen yksikön tai yhtiön perustaminen kunnallistekniikan tehtävissä.

Konsernipalaverikäytäntöä jatketaan edelleen. Enemmistö tytäryhtiöiden hallituksen jäsenistä on myös valtuutettuja, joten strategian mukaiset kehittämistavoitteet ovat heille tuttuja asioita.

Valtuustolle järjestetään edelleen vuosittain myös iltakoulu, jossa esitellään tytäryhtiöiden edellisen vuoden toiminta ja keskeisimmät toiminnalliset muutokset kuluvalle vuodelle ja lähivuosille.

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Haapajärven kaupungin vuosikate vuodelta 2019 on -164.427,22 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvont alentumiset ovat yhteensä 2.114.360,83 euroa. Tilikauden tulokseksi muodostuu -2.278.788,05 euroa. Kertynyttä poistoeroa (ST-tuote/työkeskus, Oksavan koulu ja yläaste) tuloutetaan 85.466,04 euroa.

Valtuusto on hyväksynyt toukokuussa 2019 Talousohjelman vuosille 2019 - 2025.

Investoinnit olivat vuonna 2019 nettona n. 3,36 miljoonaa euroa ja vuoden 2020 nettoinvestoinnit ovat talousarvion mukaan 4,696 miljoonaa euroa. Investointien rahoitustavasta vuonna 2020 on n. 1,5 miljoonaa euroa vielä päättämättä, katetaanko se sijoituksia tulouttamalla vai lainarahoituksella vai muulla tavalla. Vuodelle 2021 nettoinvestoinnit ovat 4,638 miljoonaa euroa.

Vuoden 2019 käyttötaloudessa oli ulkoisten menojen osalta ylitystä n. 412.000 euroa ja ulkoiset tulot ylittivät arvon n. 173.000 euroa. Nettona ylitystä oli n. 238.000 euroa. Toimintakate kasvoi edellisestä vuodesta 3,87 % (n. 1,79 milj. euroa).

Verotulot alittivat alkuperäisen talousarvion n. 678.000 euroa ja ta-muutoksilla korjattu talousarvio ylittyi 1,6 miljoonaa euroa. Valtionosuudet alittivat talousarvion n. 32.000 euroa. Korkokanta pysyi alhaalla ja ennusteen mukaan korot pysyvät vielä lähivuosinakin matalalla. Muita rahoitustuottoja kertyi n. 433.000 euroa arvioitua enemmän ja muita rahoituskuluja n. 73.000 euroa arvioitua enemmän. Vuoden 2019 tilikauden tulos oli

- 2.278.788,05 euroa ja alijäämä oli kaikkiaan 2.193.322,01 euroa.

Taseessa on aikaisemmilta vuosilta kertynyttä alijäämää 2.083.731,94 euroa.

Kuluneelta vuodelta syntyi alijäämää 2.193.322,01 euroa, joten kumulatiivinen alijäämä kasvaa taseessa. Vuoden 2019 taseen kumulatiivinen alijäämä on siten 4.277.053,95 euroa. Talousarviossa 2020 on myös alijäämää 364.421 euroa. Talousarvioon 2020 ja suunnitelma vuosille 2021 – 2023 on huomioitu talousohjelman mukaiset toimenpiteet. Suunnitelmavuonna 2021 on ylijäämää 2.204.595 euroa, vuonna 2022 ylijäämä on 2.046.605 euroa ja vuonna 2023 se on 2.180.414 euroa. Suunnittelukauden menojen vähennysten ja tulojen lisäysten kumulatiivinen vaikutus on talousohjelman mukaan yhteensä 5.319.000 euroa. Vuonna 2023 on kumulatiivisesti ylijäämää 1.790.139,05 euroa. Kumulatiivinen alijäämä saadaan siis katettua suunnitelmakaudella. Talousohjelma sisältää kumulatiivisesti tulojen lisäystä mm. tuulivoimaloiden kiinteistöverotuloja 2.106.000 euroa sekä 10,5 henkilötyövuoden menojen vähennys.

Vuoden 2019 aikana toimintakate kasvoi edellisestä vuodesta 3,87 %. Toimintakate talousarvioon verrattuna ylittyi 0,50 %. Kustannusten nousu johtui suurimmaksi osaksi Ppky Selänteen kustannusten noususta mm. erikoissairaanhoidon osalta.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen – 2.278.788,05 € käsittelystä kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

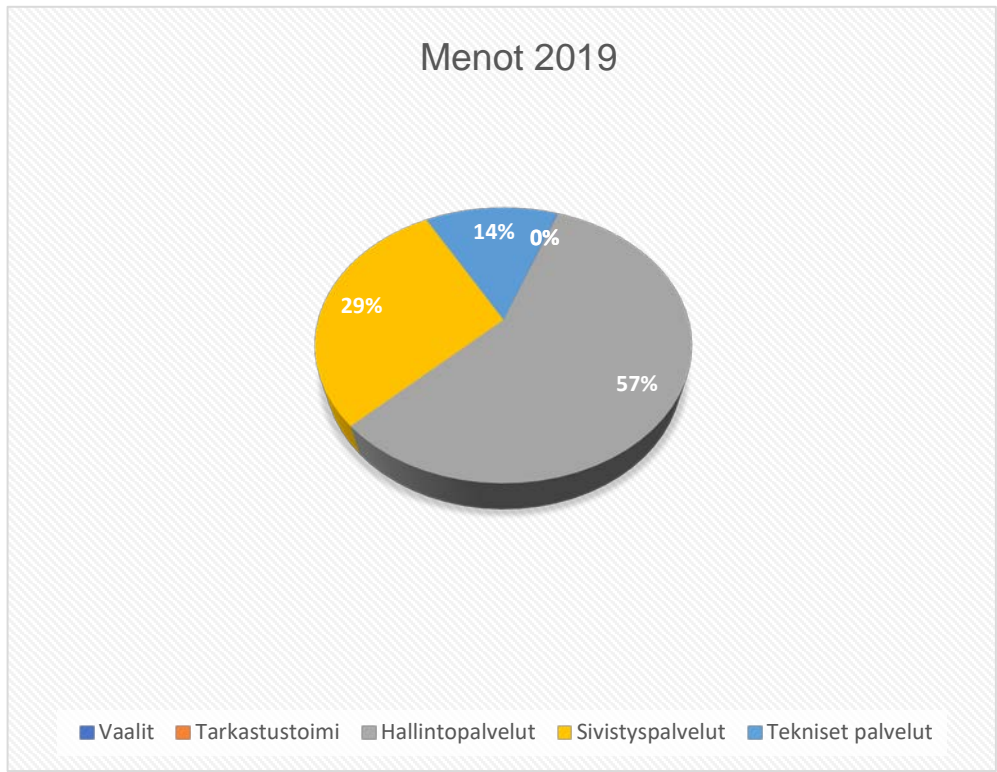
- tuloutetaan kertyneitä poistoeroja suunnitelman mukaan 85.466,04 euroa,
- jätetään tilikauden alijäämä 2.193.322,01 euroa yli-/alijäämätilille
- kumulatiivinen alijäämä 4.277.053,95 euroa katetaan talousohjelman mukaisilla toimenpiteillä, suunnitelmavuosien 2021 - 2023 ylijäämillä (yhteensä 6.431.614 euroa), jolloin kokonaisvaikutus on kumulatiivista ylijäämää 1.790.139,05 euroa

Talousarvion toteutumisvertailu/Käyttötalousosa

	TP2018 euro	TA2019 euro	TA-MUUTOS	TA YHTEENSÄ	TP2019 euro	JÄLJELLÄ	TOT.%
Keskusvaalilautakunta							
11 Vaalit							
Tulot	12 091,20	24 400,00	0,00	24 400,00	23 810,60	589,40	97,58
Menot	-12 211,36	-28 024,00	0,00	-28 024,00	-26 177,22	-1 846,78	93,41
Netto	-120,16	-3 624,00	0,00	-3 624,00	-2 366,62	-1 257,38	65,30
Tarkastustoimi							
12 Tilintarkastus							
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
Menot	-17 327,96	-21 830,00	0,00	-21 830,00	-15 940,22	-5 889,78	73,02
Netto	-17 327,96	-21 830,00	0,00	-21 830,00	-15 940,22	-5 889,78	73,02
Kaupunginhallitus							
13 Hallintopalvelut							
Tulot	1 171 424,81	991 620,00	0,00	991 620,00	1 004 516,59	-12 896,59	101,30
Menot	-31 994 899,27	-31 592 140,00	-1 400 000,00	-32 992 140,00	-33 224 871,39	232 731,39	100,71
Netto	-30 823 474,46	-30 600 520,00	-1 400 000,00	-32 000 520,00	-32 220 354,80	219 834,80	100,69
Sivistyslautakunta							
44 Sivistyspalvelut							
Tulot	3 696 976,87	1 410 766,00	0,00	1 410 766,00	1 627 930,25	-217 164,25	115,39
Menot	-18 961 475,24	-16 954 451,00	0,00	-16 954 451,00	-16 987 184,54	32 733,54	100,19
Netto	-15 264 498,37	-15 543 685,00	0,00	-15 543 685,00	-15 359 254,29	-184 430,71	98,81
Tekninen lautakunta							
56 Tekninen palvelukeskus							
Tulot	5 785 870,45	7 268 170,00	0,00	7 268 170,00	7 333 910,96	-65 740,96	100,90
Menot	-6 064 369,61	-7 636 610,00	0,00	-7 636 610,00	-7 912 816,24	276 206,24	103,62
Netto	-278 499,16	-368 440,00	0,00	-368 440,00	-578 905,28	210 465,28	157,12
*** Raportti yht.							
Tulot	10 666 363,33	9 694 956,00	0,00	9 694 956,00	9 990 168,40	-295 212,40	103,05
Menot	-57 050 283,44	-56 233 055,00	-1 400 000,00	-57 633 055,00	-58 166 989,61	533 934,61	100,93
Netto	-46 383 920,11	-46 538 099,00	-1 400 000,00	-47 938 099,00	-48 176 821,21	238 722,21	100,50

TP2019

	Menot €	Tulot	%
Vaalit	26 177	23 811	0,0
Tarkastustoimi	15 940	0	0,0
Hallintopalvelut	33 224 871	1 004 517	57,1
Sivistyspalvelut	16 987 185	1 627 930	29,2
Tekniset palvelut	7 912 816	7 333 911	13,6
Yhteensä	58 166 990	9 990 168	

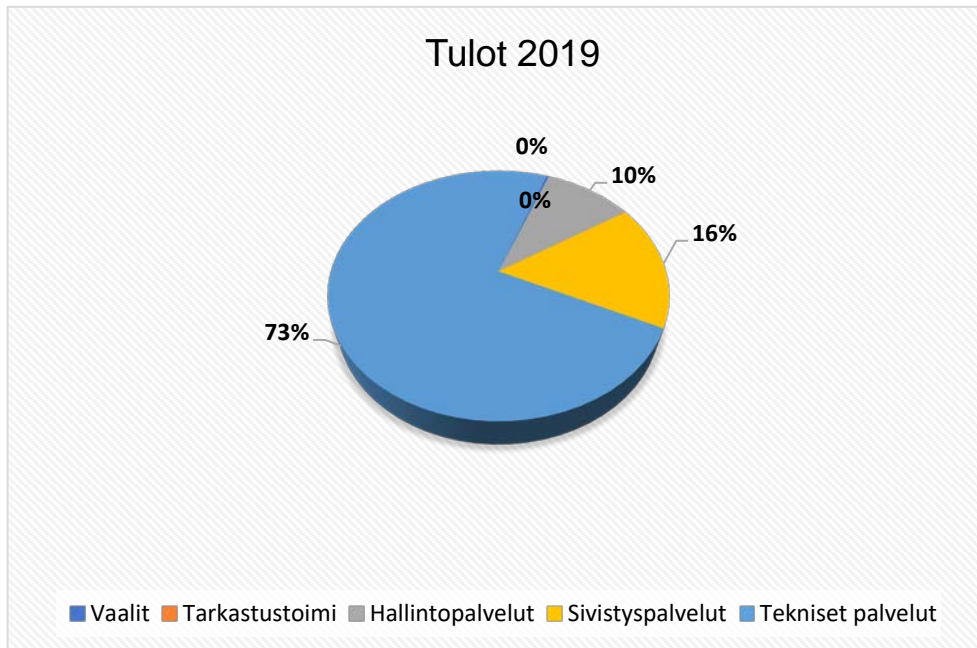

TP2019

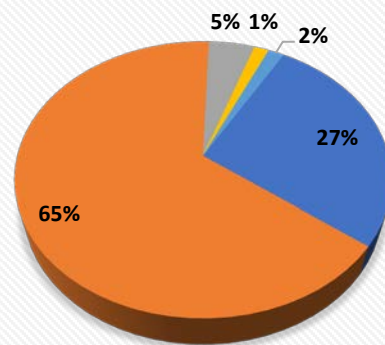
Vaalit
Tarkastustoimi
Hallintopalvelut
Sivistyspalvelut
Tekniset palvelut
Yhteensä

	Menot	Tulot	
		€	%
Vaalit	26 177	23 811	0,2
Tarkastustoimi	15 940	0	0,0
Hallintopalvelut	33 224 871	1 004 517	10,1
Sivistyspalvelut	16 987 185	1 627 930	16,3
Tekniset palvelut	7 912 816	7 333 911	73,4
Yhteensä	58 166 990	9 990 168	

	TP2019	
	€	%
Henkilöstömenot	14 389 400	27,0
Palvelujen ostot	34 825 002	65,3
Aineet, tarv. ja tavarat	2 482 216	4,7
Avustukset	793 423	1,5
Muut toimintakulut	857 549	1,6
Toimintakulut yhteensä	53 347 590	

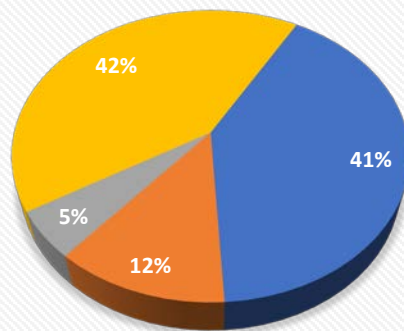
Toimintakulut 2019 ulkoiset

■ Henkilöstömenot
 ■ Palvelujen ostot
 ■ Aineet, tarv. ja tavarat
■ Avustukset
 ■ Muut toimintakulut

	TP2019	
	€	%
Myyntituotot	2 105 535	40,7
Maksutuotot	629 476	12,2
Tuet ja avustukset	269 556	5,2
Muut toimintatuotot	2 166 203	41,9
Toimintatuotot yhteensä	5 170 769	

Toimintatuotot 2019 ulkoiset

■ Myyntituotot ■ Maksutuotot ■ Tuet ja avustukset ■ Muut toimintatuotot

VAALIT

Vastuualueet: kunnalliset ja valtiolliset vaalit

Toimielin: Keskusvaalilautakunta

EDUSKUNTAVAALIT JA EUROPARLAMENTTIVAALIT

Toiminnan kuvaus: Vuonna 2019 järjestetään valtiolliset eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit, europarlamenttivaalien yhteydessä mahdolliset maakuntavaalit. Vuonna 2020 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2021 järjestetään kuntavaalit.

Keskusvaalilautakunta huolehtii kunnan vaaliviranomaisena vaalien toteuttamisesta määräysten mukaisesti ja luotettavasti.

Vaalilain mukaan kotimaan yleisistä ennakoäänestyspaikoista kunnassa määrää kaupunginhallitus.

Vaalilain 188 §:n mukaan valtio suorittaa valtiollisissa vaaleissa äänioikeutettujen lukumääriin perustuvan kertakorvauksen, maakuntavaaleista korvausta ei makseta.

Ennakoäänestys järjestetään kaupungintalolla ja kolmessa kauppaliikkeessä. Sähköinen äänioikeusrekisteri /sähköinen vaaliluettelo oli ensimmäisen kerran vaalipäivän äänestyksessä käytössä vuoden 2012 kunnallisvaaleissa, jonka käyttöä jatketaan myös näissä vaaleissa. Äänestysalueita on yksi, 001 Haapajärvi, äänestyspaikkana kaupungintalo.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

Äänestysalueita on yksi; Haapajärvi. Ennakoäänestys järjestetään kaupungin omana toimintana kaupungintalolla ja kauppaliikkeissä pyrkien hyvän äänestysaktiivisuuden saavuttamiseen. Ennakoäänestyksessä käytetään sähköistä äänioikeusrekisteriä sekä vaalipäivän äänestyksessä sähköistä vaaliluettelo.

Vuonna 2019 järjestetään

- eduskuntavaalit
- vaalipäivä on 14.4.2015, ennakoäänestys 3. – 9.4.2019

europarlamenttivaalit / mahdolliset maakuntavaalit

-vaalipäivä on 26.5.2019, ennakoäänestys 15. – 21.5.2019

Toteutuminen: Ennakoäänestyspaikoissa ja vaalipäivän äänestyksessä käytettiin sähköistä äänioikeusrekisteriä. Ennakoäänestys järjestettiin kolmessa kauppaliikkeessä, joka koettiin helpoksi ja ennakoäänestyksen äänestysaktiivisuus on noussut, mutta vaalipäivän äänestys laskenut, joka sitten laskee koko äänestysprosenttia.

Vaalit	2015 Eduskunta	2017 Kunta	2018 Presiden- tin	2019 Edus- kunta	2019 Eu-vaalit
Ennakkoon äänestäneet	1894	1656	2399	2287	1027
Vaalipäivänä äänestäneet	1594	1295	1225	1380	883
Äänestys%	62,5	53,0	58,9	60,5	31,7

Keskusvaalilautakunnan talousarvion toteutuminen:

	TP17	TP18	TA19	TP09	Tot %
Menot	15 426	12 211	28 024	26 177	93,41
Tulot		12 091	24 400	23 811	97,58
Netto	15 426	120	3 624	2 367	65,3

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Edellä mainitut tarkastuslautakunnan tehtävät voidaan jakaa kolmeen tehtäväkokonaisuuteen: hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät.

Kuntalain 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista asianomaisen selitys sekä kunnanhallituksen lausunto

Tarkastuslautakunta arvioi kaupungin hallinnon ja talouden hoitoa, antaa arviointikertomuksen valtuustolle. Talousarviossa on varauduttu 8 kokoukseen ja 3 arviointikertomuksen laatimistilaisuuteen vuonna 2019.

Toiminta ja tavoitteet

Arvioinnin tavoitteena on kaupungin ja sen tytäryhtiöiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi ja saada aikaan oikein järjestetty ja hyvä hallinto sekä taloudenhoito sekä varmistaa mahdollisuus toiminnallisesti ja taloudellisesti riittävään ammattitaitoiseen tilintarkastuksen suorittamiseen.

Tarkastuslautakunnan yhtenä tavoitteena on myös lautakunnan riittävä kouluttautumisen tason saavuttaminen ja asiantuntemuksen lisääminen koulutuksen kautta. Koulutuksella pidetään yllä

valmiudet arviointityön asiantuntevaan suorittamiseen huomioiden lakimuutokset.

Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta valvoo että tilintarkastus tehdään lakien ja asetusten mukaisesti riittävässä laajuudessa.

Tilintarkastaja antaa sopimuksen mukaisesti 3 kirjallista raporttia vuodessa tarkastuslautakunnalle.

Toimenpiteet

Tarkastuslautakunta arvioi joka päävastuualueiden ja lautakuntien toimintaa ja tavoitteiden toteutumista sekä tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumista. Edelleen joka vuosi arvioidaan kaupunginhallituksen ja –valtuuston päätöksiä ja täytäntöönpanoa sekä keskushallinnon toimintaa. Muu arviointi suoritetaan lautakunnan oman työohjelman mukaisesti.

Toteutuminen: Tarkastuslautakunnan kokouksia on pidetty 9 kpl ja 2 arviointikertomuksen laatimistilaisuutta. Arviointikertomus luovutettiin kaupungille 13.5.2019.

Tarkastuslautakunta on kuullut toimintavuoden aikana seuraavia henkilöitä:

*Kaupunginjohtaja Juha Uusivirta
Vs. kaupunginjohtaja/talous- ja hallintojohtaja Unto Vesamäki
Hallintosihtööri Raija Malviniemi
Tekninen johtaja Vesa Savolainen
Kiinteistöpäällikkö Jouni Laajala
Nuoriso-ohjaaja Miika Niskala
Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kuntayhtymäjohtaja Tuomas Aikkila*

Kuulemisissa on huomioitu painopistealueet.

Tarkastuslautakunta on valvonut sidonnaisuuksien Kuntalain 210/2015 mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Säännöstä on sovellettu 1.6.2017 alkaen. Kuntalain 84 §:n mukaan sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Tarkastuslautakunta saattoi ilmoitukset

valtuustolle tiedoksi (kuntalaki 121 §) .
Sidonnaisuusilmoitukset julkaistiin julkisessa
tietoverkossa osoitteessa www.haapajarvi.fi

KPMG Oy Ab. Vastuullisena tilintarkastajana on
toiminut JHT, KHT Tapio Raappana . Vuoden
2019 tarkastukseen oli varattu 12 päivää.

Hallinnon ja talouden tilintarkastajana on toiminut

Tarkastuslautakunnan talousarvion toteutuminen:

	TP17	TP18	TA19	TP09	Tot %
Menot	15 256	17 328	21 830	15 940	73,02
Tulot					
Netto	15 256	17 328	21 830	15 940	73,02

Vuoden 2019 haapajärvinen Sauli Sornikoski

HALLINTOPALVELUT

Vastuualueet: yleishallinto, elinkeinotoimi ja Se-lännepalvelut

Toimielin: kaupunginhallitus

Kaupunkistrategian mukaiset arvot:

Palveluhenkisyys

Yrittäjäyys, opiskelu ja työnteke

Viihtyisä ja luonnonläheinen asumis- ja elinympä-ristö, josta huolehditaan vastuullisesti

Huolenpito kaikista asukkaista

Toiminta-ajatus: Vetovoimainen ja osaava hy-vien palvelujen Haapajärvi keskellä Suomea

Visio: Elinvoimainen kestävä kehityksen periaat-teita arvostava maaseutukaupunki

Painopistealueet:

Kestävä kehitys ja biotalous osaksi kaupungin tu-levaisuutta

Haapajärven vahvuudet tietoisuuteen markkinoin-nilla

Koulutus- ja kulttuuripalvelut elinvoiman vauhditta-jina

Yrittäjähenkisen kaupungin talous kunnossa

Palvelutuotannon periaatteet:

Kaupungin omana toimintana tuotettavat palvelut asiakirjahallinnan ja muut hallintopalvelujen toi-mistopalvelut

YLEISHALLINTO

Vastuullinen viranhaltija: kaupunginjohtaja sekä talous- ja hallintojohtaja

Toiminnan kuvaus: Valtuusto päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisen, talouden ja rahoituksen perusteista.

Hallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja talouden hoidosta, sen ohjauksesta ja seurannasta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpa-nosta ja laillisuuden valvonnasta sekä valvoo kau-pungin etua.

Keskushallinto vastaa keskitetystä asiakirjahallin-non ja monistuksen tehtävistä sekä talouden suunnitteluun ja seurantaan liittyvistä tehtävistä ja myös talousarvion laadinnasta sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnasta. Lisäksi se

Kuntayhtymältä ostettavat palvelut
kirjanpito ja palkanlaskenta
it –palvelut

Yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa tuo-tettavat palvelut

maaseutupalvelut

maatalouslomituspalvelut

Yksityisiltä palvelujen tuottajilta ostettavat palvelut elinkeinojen neuvonta- ja kehittämisspalvelut (tytär-yhtiö)

Valtion tuottamat palvelut

yleinen edunvalvonta

kuluttajaneuvonta

talous- ja velkaneuvonta

Voimassa olevat strategiat ja ohjelmat:

Kaupunki-, konserni- ja elinkeinostrategia 2021

Konserniohjeet

Henkilöstöohjelma

Lastensuojeluohjelma

Pohjois-Pohjanmaan Hyvinvointiohjelma

Terveysten edistämishjelma

Sisäisen valvonnan ohjeet

Riskienhallintasuunnitelma

Hankintaohjeet

Tietoturvapoliitiikka

Maapoliittinen ohjelma

huolehtii kaupunginhallituksen ja –valtuuston ko-kousasioista.

Henkilöstöhallinto sisältää kaupungin työntekijöi-den työterveyshuollon, yhteisen koulutuksen sekä työsuojeluorganisaation ja yhteistyötoimikunnan toiminnan.

Maaseutupalvelut ostetaan Pyhäjärven kaupun-gilta, jossa toimii kuntien yhteinen maaseutulauta-kunta (Pyhäjärvi, Haapajärvi ja Reisjärvi).

Kuntouttava työtoiminta vastaa pitkäaikaistyöttö-mien ohjauksesta ja valmennuksesta työelämään.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Talousarviossa on varauduttu 16 kaupunginhallituksen kokoukseen, 8 kaupunginvaltuuston kokoukseen ja 8 iltakou-luun.

Sähköistä asiointia ja sähköisiä palveluja kehite-tään edelleen. Toiminnanohjaus järjestelmä (TOJ) saatetaan päätökseen Dynastyssa. Versio 10

otetaan käyttöön Dynastyssa ja haetaan lupaa sähköiseen arkistointiin. Kaupungin palvelut kuvataan jatkossa Suomi.fi -palvelujen kautta. Tietosuojaa kehitetään edelleen yhdessä JokilCT:n kanssa. Otetaan käyttöön JokilCT:itä kaupungin henkilökunnan intra -järjestelmä.

Kaupungin avustuksiin järjestöille on varattu 11.000 euron määräraha. Avustuksia saavat 4H-yhdistys 9.000 euroa ja lisäksi avustuksiin on varattu 2.000 euroa, mikä jaetaan kaupunginhallituksen erillisellä päätöksellä. Yksityiskohtainen luetelo haetuista ja myönnettyistä avustuksista on talousarvion liitteenä.

Ajankohtaisista asioista tiedotetaan henkilökunnalle intrassa, ja tarvittaessa sähköpostilla tai erillisellä tiedotteella. Asioita käsitellään säännöllisesti yhteistyötoimikunnassa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Terveydenhuoltolain edellyttämän Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelman. HYTE-työryhmä on työstänyt em. ohjelmasta ikäryhmittäiset tavoitteet ja toimenpiteet. Kolmas sektori merkittävänä yhteistyökumppanina ja toimijana on edustettuna työryhmässä. Vastuutahot on nimetty. Vuoden mittaan pidettävissä kokouksissa seurataan toimenpiteiden toteutumista. Hyvinvointikertomus kuvaa, sekä hyvinvointitilannetta että kaupungin oman hyvinvointipolitiikan toteutumista ja tuloksia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiaa raportoidaan kaupunginvaltuustolle vuosittain.

Hyvinvointikertomus on sähköisessä muodossa ja eri päävastuualueet käyttävät tätä toiminnan suunnittelun eri vaiheissa. Toimenpide-ehdotukset otetaan huomioon talousarviossa ja –suunnitelmassa mahdollisuuksien mukaan.

Kaupungin henkilöstöä kannustetaan huolehtimaan terveydestään ja hyvinvoinnistaan mm. ilmaisain uimalipuin ja kuntosalivuoroin. Lisäksi kaupunki antaa mahdollisuuden henkilökunnalle ilmaiseen Jokilatvan opiston kurssiin. Haapajärven kaupunki on julistautunut savuttomaksi työpaikaksi 1.9.2013. Henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen on varattu 7.000 euron määräraha.

Työllisyysasiat ovat hallintopalveluiden talousarviossa, mistä lähetetään nettolaskutus muille päävastuualueille työllistettyjen määrän suhteessa. Kesätyöntekijöitä varten on varattu määräraha 50 koululaisen/opiskelijan kesätyöhön (à 310 euroa). Kuntouttava työtoiminta jatkuu kaupungin vakinaisena toimintana. Kuntouttavassa työtoiminnassa

on kaksi ohjaajaa. Työtoiminnan sisältöä ja toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuen kuntaosuuteen on varattu 310.000 euron määräraha.

Kaupunki on ottanut vastaan alaikäisiä, yksin maahan tulleita pakolaisia. Heitä varten on perustettu perheryhmäkoti Vuokratalojen omistamaan kiinteistöön. Perheryhmäkodin toiminta muutetaan vuoden 2019 aikana kokonaisuudessaan tukiasunnoiksi, koska lähes kaikki siellä asuvista pakolaisista saavuttavat täysi-ikäisyyden. Perheryhmäkodin ja tukiasuntojen toiminnasta vastaa Soslapsikylä säätiö. Kaupunki saa toimintaan kotoutumislain mukaiset korvaukset.

Toteutuminen: Kaupunginhallituksen kokouksia on ollut 17, valtuuston kokouksia 7 ja iltakouluja on pidetty 9. Vuoden aikana on toteutettu uuden strategian mukaista markkinointia ja mainontaa, tarkoituksena saada kaupungin myönteistä näkyvyyttä kohotettua. TOS-projektia on jatkettu, jonka tähtäimenä on sähköisen arkistoinnin käyttöönotto uuden Tietohallintolain mukaisesti.

Kaupungin koti -sivuilla, facebookissa ja twiteerissä on tiedotettu säännöllisesti ajankohtaisista asioista. Avustukset on maksettu talousarvion ja päätösten mukaisesti.

Yhteistyötoimikunta on kokoontunut vuoden aikana 8 kertaa käsittelemään henkilöstöä koskevia ja muita ajankohtaisia asioita. Kaupungin henkilökunnan intra-sivusto on otettu käyttöön. Henkilökunta on käyttänyt hyvin kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia ilmaiseen Jokilatvan opiston kurssiin, uimahallin käyttöön sekä kuntosalivuoroihin. Henkilökunnalle tehtiin alkusyksystä työtyytyväisyyskysely. Kyselyn vastausprosentti oli 31,67 %.

Terveyden- ja hyvinvoinnin työryhmä on kokoontunut säännöllisesti. Työllistämisasiat on hoidettu hallintopalvelujen toimesta. Velvoitetyöllistettävien määrä on ollut kasvussa. Samoin muita työllistettäviä on kaupungilla ollut enemmän kuin aikaisempina vuosina. Koululaisia ja opiskelijoita otettiin kesätöihin 84 henkilöä. Kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut keskimäärin 62 henkilöä/kk, yhteensä 89 eri henkilöä. Työttömyyden aikaista työmarkkinatukea maksettiin Kelalle 269.414 euroa.

Sos. -Lapsikyläsäätiön ylläpitämä maahanmuuttajien tukiasumisyksikön toiminta on loppunut elokuun 2019 lopussa.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Hallintopalvelujen henkilökunta	6	6	6	6
Kaupungin vakinaisen henkilökunnan vakanssien lkm	283	283	272	269
Työterveyshuollon nettomenot	77 554	62 160	60 000	72 840
Valtuuston kokouksia	9	6	8	7
Hallituksen kokouksia	14	17	16	17

ELINKEINOTOIMI

Vastuullinen viranhaltija: kaupunginjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kaupunki ostaa elinkeinosekä yritysten neuvonta- ja kehittämispalveluja Haapajärven Yrityspalvelut Oy:ltä. Nivala- Haapajärvi seutukuntayhdistys Nihak ry:ltä ostetaan aluekehityksen ja muita kehittämispalveluja, jotka toteutetaan pääasiassa hankkeiden muodossa. Hankkeet ja projektit sisältävät kaupungin maksosuudet muiden hallinnoimiin projekteihin. Kaupungin hanketoiminta monipuolistuu, koska yrityspalvelut ovat hakeneet ja hakevat hankkeita eri tarkoituksiin.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Elinkeinoelämän edistämiseksi tavoitteena on turvata olemassa olevien yritysten toimintaedellytyksiä ja edistää uusien työpaikkojen syntymistä. Seutukunnalle maksetaan elinkeinojen kehittämistehtävien hoidosta 18.000 euroa. Seutukunnalle maksettava jäsenmaksu vuonna 2019 on 15,50 euroa/asukas, mikä on yhteensä 112.690 euroa ja se käytetään aluekehitykseen liittyvään hanketoimintaan. Haapajärven Yrityspalvelut Oy:lle on varauduttu maksamaan avustusta 130.000 euroa vuonna 2019. Panostus yrityspalvelujen toimintaan perustuu valtuuston päätökseen. Yrityspalvelut raportoivat konserniohjeen mukaisesti kaupunginhallitukselle

toiminnastaan ja elinkeinopalveluista.

Kaikkien tytäryhtiöiden asioista pidetään iltakoulu valtuustolle maaliskuussa.

Kaupungin sijoitusten nettotuotto lisää sijoitusten pääomaa. Sijoituksia käytetään tarvittaessa valtuuston erikseen päättämiin, pääsääntöisesti investointikohteisiin.

Hankkeissa ja projekteissa, jotka kohdistuvat eri kohderyhmiin ja toimialoihin, tavoitteena on kehittää kaupungin elinkeinoelämää, asukkaiden osamista ja elinympäristön tilaa. Yksityiskohtainen luettelo projekteista on talousarvion liitteenä.

Kaupungin osallistumisesta projekteihin päättää kaupunginhallitus. Kaupunginjohtaja tai päävastuualueen johtaja voi kuitenkin päättää osallistumisesta projektiin, jos sen kuntaosuus koko hankkeen aikana on enintään 6.000 euroa. Edellytyksenä on, että talousarvioon on varattu määräraha tarkoitusta varten.

Toteutuminen: Seutukunnalle on maksettu elinkeinojen kehittämistehtävien hoidosta vuoden aikana 18.000 euroa ja Haapajärven Yrityspalveluille on maksettu yhteensä 210.000 euroa. Hankkeissa ja projekteissa on maksettu kuntaosuuksia yhteensä 70.197 euroa vuonna 2019.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Väkiluku	7 251	7 149	7 200	7 012
Nettomuutto	-65	-109	*	-104
Työpaikat	3 104	3 013	*	3013
Työttömyysaste (%)	9,8	8,1	*	9,7
Vuosikate €/asukas	316	5	189	-23
Verotulot €/asukas	3 138	3 240	3 368	3 362
Valtionosuudet €/asukas	3 257	3 282	3 227	3 325
Projektien nettomenot (€)	82 609	77 065	100 220	70 197

* -merkinnällä ei vielä virallista tilastotietoa

SELÄNNEPALVELUT

Vastuullinen viranhaltija: kaupunginjohtaja

Toiminnan kuvaus: Kaupunki ostaa Peruspalvelukuntayhtymä Selänteeltä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, erikoissairaanhoidon palvelut sekä ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun, maa-aineslain, rakennusvalvonnan ja korjausneuvonnan palvelut. Lisäksi kaupunki ostaa Selänteeltä (Tukipalveluyksikkö Selma) kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelut sekä it-palvelut.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Palvelut ostetaan palvelutasosuunnitelman ja vuosittaisen vuosisuunnitelman mukaisesti. Kaupungin maksuosuus Ppky Selänteelle vuodelle 2019 on 28.360.000 euroa.

Lisäksi sosiaali- ja terveystoimelle sekä ympäristöterveydenhuollolle, ympäristönsuojelulle ja rakennusvalvonnalle aikaisemmin kuuluneita eläkemenerusteisia eläkemaksuja sisältyy hallintopalvelujen talousarvioon 465.000 euroa.

Toteutuminen: Ppky Selänteelle maksettiin loppuvuodesta lisäennakko 382.204 euroa. Ta-muutoksissa varauduttiin Selänteelle 1.400.000 euron lisämäärärahalla. Koko vuoden toteutuminen Selänteeseen maksuosuudessa oli 30.019.778,43 euroa. Loppulasku Selänteelle oli 449.989,46 joten ta-muutoksilla korjattu talousarvio määräraha ylittettiin 259.778,43 eurolla. Selänteeseen ylitykset johdettiin mm. erikoissairaanhoidosta (ylitys 821.500 euroa), arviointi- ja lyhytaikaishoidossa (228.400 euroa), vastaanottopalveluissa (135.000 euroa) ja vuodeosastolla (88.900 euroa). Säästöä syntyi mm. asumispalveluissa (254.000 euroa).

Eläkemenerusteisissa eläkemaksuissa tuli ylitystä 32.018,84 euroa. Pitkäaikaistyöttömien eläkeselvityksiä maksettiin 18.097,13 euroa.

Mittarit

Maksuosuus euroa/asukas	TP17	TP18	TA19	TP19
Hallinto ja tukipalvelut	104,25	102,43	120,79	108,36
Hyvinvointipalvelut	833,68	929,08	1 010,12	1 006,28
Terveys- ja vanhuspalvelut	2 658,08	2 898,78	2 726,44	3 118,71
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	50,90	57,71	70,33	47,85
Maksuosuus yht. euroa/asukas	3 646,91	3 989,96	3 938,89	4 281,20

Hallintopalvelujen talousarvion toteutuminen:

	TP17	TP18	TA19	TP19	Tot %
Menot	30 030 412	31 994 899	32 992 140	33 224 871	100,71
Tulot	1 354 012	1 171 425	991 620	1 004 517	101,30
Netto	28 676 400	30 823 474	32 000 520	32 220 355	100,69

**SALAPOLIISIT-
LASTENTAPAHTUMA**
NUORISOTALO STOLLESSA
20.11.2019
Klo: 17-18.30

Monenlaista mukavaa
salapoliisiaiheista
toimintaa luvassa!

VAPAA PÄÄSY!

.....

Järjestäjinä Haapajärven seurakunta, 4H,
kaupungin nuorisopalvelut ja Lasten Parlamentti

SIVISTYSPALVELUT

Vastualueet: perusopetus, lukio, vapaa-ajan koulutus, vapaa-aikapalvelut, varhaiskasvatus sekä tukipalveluna koulutoimisto/joukkoliikenne.

Toimielin: sivistyslautakunta

Tilivelvollinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Kaupunkistrategian mukaiset tavoitteet:
Kestävä kehitys ja biotalous osaksi kaupungin tulevaisuutta

Kestävä kehitys arkipäivän toiminnaksi

Haapajärven vahvuudet tietoisuuteen markkinoinnilla

Kouluaiset ja opiskelijat paikkakunnan markkinoijina

Koulutus ja kulttuuripalvelut elinvoiman vauhdittajana

Vetovoimaiset koulutuspalvelut

Koulutuspalvelujen hyväkuntoiset ja toimivat tilat (tekniset palvelut vastaa)

Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen

Toimenpiteet:

Koulujen kestävä kehityksen toiminnan ja opetuksen jatkaminen ja kehittäminen

Kouluaiset ja opiskelijat tekevät osana opetussuunnitelmaa säännönmukaisesti ja suunnitelmallisesti materiaalia paikkakuntaan liittyvistä aiheista eri näkökulmista nettiin ja eri somekanaviin
Koulujen opetussuunnitelmat ja hanketoiminta
Varhaiskasvatuksen suunnitelmat ja hanketoiminta

Lukion ja liiketalouden opetuksen yhteistyön kehittäminen

Koulujen vierailu- ja tutustumiskäyntipalveluiden myynti ulkomaisille opettajille

Luonto- ja kulttuuriympäristön hyödyntäminen koulujen opetuksessa

KOULUTOIMISTO

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus: Koulutoimisto huolehtii koulutuksesta ja sen suunnittelusta sekä Haapajärven kaupungin ylläpitämien oppilaitosten toiminnasta. Koulutoimisto sisältää hallinto- ja toimistopalvelut, joukkoliikenteen ja erilaisten hankkeiden hallinnoinnin.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Haapajärven kaupunki panostaa koulutukseen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä ja koulutus on Haapajärven tärkeä kehittämisväline.

Palvelutuotannon periaatteet:

1. Kaupungin omana toimintana tuotettavat palvelut

Perusopetus

Varhaiskasvatus

2. Yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa tuotettavat palvelut

Toisen asteen koulutuksen ylläpitojärjestelmä
Kansalaisopisto (Jokilatvan opisto), musiikki- ja tanssiopistopalvelut ja avoin yliopisto

Kirjasto

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut tuotetaan omana tuotantona tai alueellisesti

Joukkoliikenne

Selvitetään kaupungin omana toimintana tuotettavien palvelujen tuottamista yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa

Voimassa olevat strategiat ja ohjelmat:

Perusopetuksen opetussuunnitelma

Lukion opetussuunnitelma

Esiopetussuunnitelma

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma

Perusopetuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma

Aikuisten perusopetussuunnitelma

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

Oulun eteläisen kirjastostrategia

Nivala-Haapajärven ja Ylivieskan seutukuntien kuntien liikuntatoimien ja – palveluiden kehittämisohjelma

Jokilatvan opiston perussopimus

Selänne kuntien perusopetuksen laatukäsikirja

Selänne koulujen tieto- ja viestintätekniikan opetus käytön strategia

Varhaiskasvatussuunnitelma

Koulutoimisto koordinoi tätä toimintaa huolehtimalla suunnittelu- ja kehittämistyön jatkuvuudesta, seurannan toteuttamisesta ja tulosten analysoinnista sekä henkilöstöressurssien ja taloudellisten toimintaedellytysten turvaamisesta. Se on aloitteellinen ja aktiivinen palvelukeskus.

Joukkoliikenteen suunnittelua jatketaan eri yhteistyötahojen (mm. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Liikenneturva, alueen muut kunnat, peruspalvelukuntayhtymä Selänne, kaupungin eri hallintokunnat, asukkaat) kanssa. Tavoitteena on nykyisen palvelutason säilyttäminen.

Haapajärven kaupunki on mukana Nivala-Haapajärven seudun liikenneturvallisuuksiensa hankkeissa.

Toteutuminen:

Sivistyslautakunta hyväksyi Haapajärven tieto- ja viestintätekniikan strategian osaksi perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmia ja esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman muutokset, uuden varhaiskasvatussuunnitelman sekä varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelman.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Lautakunnan kokouksia	6	7	8	6

PERUSOPETUS

Vastuullinen viranhaltija: sivistysjohtaja

Toiminnan kuvaus: Perusopetus muodostaa yhtenäisen toiminnallisen kokonaisuuden. Perusopetusta annetaan Haapajärvellä yläasteella, K.J. Ståhlbergin koululla ja kyläkouluilla (4).

Esiopetusmahdollisuus tarjotaan koko ikäluokalle. Esiopetusta annetaan

Haapajärven hajautetun mallin mukaisesti erillisissä esiopetusryhmissä K.J. Ståhlbergin koululla, Parkkilan (Parkkilan ja Oksavan esioppilaat) ja Tiiton kyläkouluilla sekä perusopetuksen yhteydessä Väliojan kyläkoululla.

K.J. Ståhlbergin koulun yhteydessä toimii kehitysvammaisten opetus- ja päivähoitoyksikkö (harjaantumisopetus) ja pienryhmäopetus. 7. – 9. vuosiluokkien erityisoppilaat on pääosin integroitu yleisopetuksen ryhmiin. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään erillisen suunnitelman mukaisesti K.J. Ståhlbergin koululla.

Haapajärven yläaste järjestää aikuisten perusopetusta. Yläasteen hallinnoima tuetun oppimisen yksikkö toimii perhekodissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Perusopetuksen tavoitteena on antaa oppilaille omien kykyjensä

Lautakunta esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle Haapajärven yläasteen korjaustöiden hankesuunnitelman vaiheiden 1 ja 2 hyväksymistä.

Sivistyspalveluiden maksuja ja korvauksia nostettiin Haapajärven talousohjelman 2019 – 2025 päätösten mukaisesti.

Haapajärvi lähti mukaan Jokilaaksojen alueelliseen joukkoliikennetyöryhmään.

mukainen jatko-opintokelpoisuus. Kasvatuksen tavoitteena on omaa elämäänsä hallitseva kansalainen. Oppimaan oppimisen taidot ovat tärkeä painopiste perusopetuksessa.

Opettajan rooli kiinnostuksen ja tiedollisen uteliaisuuden herättäjänä ja innostajana on lapsen ja nuoren elämässä keskeinen (toimiva opettaja - oppilas -suhde). Lähes kaikki perusopetusta koskevat kehittämisen tehtävät ovat luonteeltaan yhteistyötä edellyttäviä, uusien yhteisten käytäntöjen ja ajattelutapojen luomista.

Yhtenäisen peruskoulun periaatetta toteutetaan käyttämällä luokanopettajia yläasteella ja aineenopettajia kyläkouluilla ja K.J. Ståhlbergin koululla sekä sijoittamalla oppilaita ja opetusryhmiä joustavasti (esim. erityisopetus, kielten opetus, yhteiset opettajat, virkojen sijoituspaikat).

Aluekoulujohtajajärjestelmää kehitetään hyödyntämällä luonnollista poistumaa.

Esiopetusta kehitetään koulujen ja varhaiskasvatuksen välisellä yhteistyöllä.

Rekrytoinnin ja täydennyskoulutuksen avulla varmistetaan ammattitaitoinen ja pätevä henkilöstö.

Erityisopetuksen ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus turvataan.

Koululaisten ohjattua aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään erillisen suunnitelman mukaisesti.

Kansainvälisiä yhteistyöverkostoja ja käytännön opetustyötä kehitetään ja uudistetaan jatkuvasti Peruskoulut jatkavat valtakunnallisessa Kiva Koulu-hankkeessa sekä kerhotoiminnan kehittämishankkeessa ja 6. luokkalaiset Pohjois-Pohjanmaan Yrityskylähankkeessa.

Pohjois-Suomen Unesco-koulujen Polaris-verkostossa ovat mukana Haapajärven lukio ja yläaste sekä K.J. Ståhlbergin koulu. Väliojan koulu on mukana 7 maan Erasmus K2+ hankkeessa.

Kaikki peruskoulut ovat mukana Liikkuva koulu – toiminnassa ja se on koulujen yhteinen painopistealue. Lisäksi kouluilla on omia painopistealueita. Tukea tutorista – virtaa verkossa III – hanke jatkuu.

Haapajärven yläaste jatkaa yhteistyötä Viron Värskan kunnan yhtenäiskoulun kanssa ja Venäjän Belomorskin koulu numero 1 sekä Arushan alueen Tansaniassa kanssa. Koulurakentamisella ja kouluympäristön kehittämällä varmistetaan ajanmukaiset ja toimivat oppimisympäristöt.

Toteutuminen:

Haapajärven yläasteella päättyi kevätlukukauden 2019 jälkeen aikuisten perusopetus. Perhekodein tiloissa jatkui Haapajärven yläasteen hallinnoima oppimisen tuen yksikkö ja Ahjo-menetelmän käyttöönottoa kokeiltiin syyslukukaudella 2019.

Koululaisten ohjattua aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin K.J. Ståhlbergin koululla.

Koulujen yhteisenä painopistealueena oli lv. 2018 – 2019 Liikkuva koulu osaksi Haapajärven pysyvää toimintaa hanke. Pohjois-Pohjanmaan aluehallintovirasto myönsi hankkeelle valtion erityisavustusta kolmena vuotena. Lukuvuoden 2019 – 2020 painopistealueena on tieto- ja viestintätekniikan kehittäminen.

Peruskoulut ovat mukana valtakunnallisessa Kiva Koulu hankkeessa ja kerhotoiminnan kehittämishankkeessa sekä K.J. Ståhlbergin koulun 6. luokkalaiset, kyläkoulujen 5. – 6. luokkalaiset ja yläasteen 9. luokkalaiset Pohjois-Pohjanmaan Yrityskylä hankkeessa.

Väliojan koulu on mukana seitsemän maan koulujen Erasmus+ hankkeessa. Hanke päättyi 31.7.2019. Tukea Tutorille – virtaa verkossa III hanke päättyi 30.6.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saatiin erityisavustus resurssiopettajan palkkaamiseen Tiiton koululle lv. 2018 -2019 ja lv. 2019 – 2020.

Haapajärven yläaste jatkoi yhteistyötä Viron Värskan yhtenäiskoulun, Venäjän Belomorskin koulun nro 1 ja Maruvangon koulun Pohjois-Tansaniassa kanssa.

Haapajärven yläasteella jatkettiin päärakennuksen korjaustöitä.

Haapajärven talousohjelman 2019 – 2025 mukaisesti yksi luokanopettajan virka lakkautettiin K.J. Ståhlbergin koululla ja yksi luokanopettajan virka Väliojan koululla syyslukukauden 2019 alusta lukien.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Tehokkuus				
€/ oppilas	7639	7800	7700	7650
Toiminnan laajuus (oppilaiden lukumäärä)				
0 – 6 luokat	713	710	710	710
7 – 9 luokat	329	331	331	331
Tunnit/ oppilas				
0 – 6 luokat	1,72	1,72	1,72	1,72
7 – 9 luokat	2,09	2,09	2,09	2,09
Opetusryhmien keskipöytä				
0 – 6 luokat	17,6	18,0	18,0	18,0
7 – 9 luokat	18,6	19,0	19,0	19,0

LUKIO

Vastuullinen viranhaltija: Lukion rehtori

Toiminnan kuvaus: Haapajärven lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava ja jatko-opintoihin valmentava päivälukio. Haapajärven lukio kuuluu Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkostoon (eLukio). Etälukion kautta tarjotaan lukio-opintoja myös

Haapajärven ammattiopiston opiskelijoille ja paikallakunnan aikuisopiskelijoille.

Yhdistelmäututkinnon suorittamiseksi on suunniteltu opintopolku Haapajärven ammattiopiston opiskelijoille. Opinnot johtavat 3 – 3,5 vuoden aikana suoritettuina kaksoistutkintoon tai 4 vuoden opintoina kolmoistutkintoon.

Haapajärven lukio on mukana alueen lukioiden ja ammattikorkeakoulun yhteistyöyhdistyksen Eleven+ ry:n toiminnassa. Yhdistyksen tavoitteena on kehittää alueen koulutuksellista yhteistyötä ja koordinoita Oulun eteläisen alueen lukioiden, Centria Ammattikorkeakoulun ja muiden korkeakoulujen koulutuksellisia yhteishankkeita.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Haapajärven lukion tavoitteena on, että valtaosa lukion käyneistä pääsee kohtuullisessa ajassa jatkamaan opintojaan yliopistoissa tai ammattikorkeakouluissa, ja että loput saavat paikan perustutkintoon tuottavissa tai niihin valmentavissa oppilaitoksissa. Keväällä ylioppilaaksi kirjoittaneiden jatko-opintoihin sijoittuminen selvitetään vuosittain.

Haapajärven lukion painopisteitä ovat kansainvälisyys, uusien oppimismenetelmien ja teknologian mahdollisuuksien hyväksi käyttäminen. Opetuksessa käytetään runsaasti digitaalisten oppimisympäristöjen tarjoamia mahdollisuuksia. Opettajien täydennyskoulutus on keskeinen tekijä pedagogian kehittämisessä.

Lukio on yksi maamme Unesco-kouluista, joiden toiminnassa otetaan huomioon Unescoon liittyvät

asiat kuten globaalit kysymykset, ihmisoikeudet ja kulttuuriperintö. Lukio on mukana Pohjois-Suomen Unesco-koulujen Polaris-verkoston Yhdessä tekemään-hankkeessa (YTEIII).

Haapajärven ammattiopiston opiskelijoita opiskelee yhdistelmäututkintopolulla. Opintojen rahoitus hoidetaan toteutuneiden kustannusten mukaan. Haapajärven lukio valittiin vuonna 2016 valtakunnalliseen lukioiden kehittämisverkostoon (mukana on 84 lukiota). Kehittämisverkoston toimintaa jatketaan kuluneen kaksivuotiskauden jälkeen.

Haapajärven lukio tarjoaa opiskelijoille pakollisten kurssien ja pienten vieraiden kielten oppikirjat lainakappaleina.

Lukion opiskelijamäärä vaihtelee vuosittain 140-160 opiskelijan välillä riippuen yläkoulun päättävän luokan oppilaiden määrästä. Syksyllä 2018 lukiossa aloitti 48 uutta opiskelijaa. Lukion opiskelijoista kahdeksan on kotoisin muualta kuin Haapajärveltä.

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymän Haapajärven yksikön liiketalouden osaston opetus on siirtynyt lukion kanssa yhteisiin tiloihin. Lukiorakennuksen vuokratkustannukset jaetaan opiskelijamäärän suhteessa lukion ja liiketalouden opetuksen kesken.

Lukiorakennus (Kirkkokatu 4) toimii päivälukion ja Jokilatvan opiston aikuiskoulutuksen käytössä. Jokilatvan opiston opetuksen osuus tiloissa on 10 %.

Toteutuminen:

Lukion toiminta on ollut tavoitteiden mukaista. Alueellisen lukioyhteistyön tuloksena Haapajärven lukio on mukana Opetushallituksen rahoittamassa Tutor-opettajahankkeessa helmikuusta 2019 alkaen. Lukiolle myönnettiin 9 000 euroa Liikkuva opiskelu –hankkeeseen (omavastuuosuus on 50 %) lukuvuodelle 2019 – 2020.

Tilayhteistyö JEDUn liiketalouden yksikön kanssa on toiminut suunnitelmien mukaan. Lukion talouden toteutuma 31.12.2019 on 97 %

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Tehokkuus				
€/ oppilas	7639	7688	7600	7830
Toiminnan laajuus (oppilaita) (*)	146(6)	138(6)	140(9)	134(10)
Tunnit/ oppilas	1,4	1,48	1,4	1,49

päivälukiolaiset (+ ammattiopiston kaksoistutkintoa suorittavat)

(*)

VAPAA-AJAN KOULUTUS

Jokilatvan opisto

Vastuullinen viranhaltija: kansalaisopiston rehtori

Toiminnan kuvaus: Koulutuspalveluja annetaan Jokilatvan opistossa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Jokilatvan opisto tarjoaa monipuolisia ja korkeatasoisia opiskelumahdollisuuksia toiminta-alueellaan. Opetuksen saata- vuus turvataan hajauttamalla opetus koko toiminta-alueelle. Palkankorotusten vuoksi joudutaan supistamaan muita menoja sekä kohdentamaan pieni leikkaus tunti-opetukseen. Näillä kustannussäästöillä pidetään kuntaosuudet vuoden 2018 tasolla ja hillitään kurssimaksujen ylisuuria nostopai-neita.

Opetuksen pääpaino on käden taidoissa ja taide-aineissa eli musiikissa ja kuvataiteissa. Terveys- ja liikuntakasvatusta tarjotaan laaja-alaisesti eri ikä- ja kohderyhmille, pääpaino on terveyttä ja hyvinvointia edistävissä opinnoissa. Kansalaisten tietoyhteiskunta-valmiuksia edistetään tieto- ja viestintä-tekniikan opinnoilla. Kielten opetuksessa vastataan alueen koulutuskysyntään.

Vuoden aikana otetaan käyttöön uusi ohjelmaversio Hellewi –oppilas ja kurssihallinto-ohjelmasta.

Jokilatvan opisto tarjoaa toiminta-alueellaan kuvataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta. Tanssitaiteen perusopetuksen tuottaa Tanssiopisto Uusiku.

Toteutuminen:

Vuonna 2019 opetusta järjestettiin 682 kurssilla 18 308 tuntia. Opiskelijoita (netto) oli 4 334, joista 76% oli naisia. Kaikkiaan kurssilaisia (brutto) oli vuoden aikana 9 849.

Opetuksen pääpaino oli musiikissa (39% tunteista), käden taidoissa (25%), liikunnassa ja terveydessä (18%) kuvataiteissa (8%) ja kielissä (4%).

Tammi-helmikuun vaihteessa otettiin käyttöön uusi ohjelmaversio Hellewi -oppilas- ja kurssihallinto-ohjelmasta. Ohjelman käyttöön ja koulutukseen liittyvät toimet jatkuivat vuoden 2019 ajan.

Taiteen perusopetusta järjestettiin kuvataiteissa ja käsityössä. Musiikin ja tanssitaiteen perusopetus toteutettiin suunnitelman mukaisesti Jokilaaksojen ja Tanssiopisto Uudenkuun kautta.

Mittarit (koko opisto)

	TP17	TP18	TA19	TP19
Tehokkuus				
€/asukas	38,45	39,40	37,48	40,31
€/oppilas	222,40	250,55	220,78	243,81
€/tunti	52,90	56,89	54,89	57,72
Toiminnan laajuus				
Oppilaita (netto)	4 618	4 170	4 450	4 334
Opetustunnit	19 414	18 365	17 900	18 308
Valtionos perustetunnit (OPM)	15 722	15 633	15 800	15 517
Opetusryhmien keskipitoisuus	15,1	14,38	13,0	14,44

Mittarit (Haapajärven osaston nettokustannukset)

	TP17	TP18	TA19	TP19
Tehokkuus				
€/asukas	14,06	14,74	8,69	16,97
€/oppilas	74,02	86,13	48,50	93,46
€/tunti	18,59	21,12	12,61	24,20
Toiminnan laajuus				
Oppilaita	1 413	1 255	1 300	1 317
Opetustunnit	5 625	5 117	5 000	5 087
Nettomaksuosuus	104 587	108 088	63 046	123 084

Kulttuuripalvelut

Vastuullinen viranhaltija: kansalaisopiston rehtori

Toiminnan kuvaus: Kulttuuripalvelut edistävät ja tukevat taiteen eri alojen harrastamista ja harjoittamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä ja paikallisen kulttuuriperinnön ja –ympäristön vaalimista ja edistämistä.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Kulttuuripalveluiden tavoitteena on kuntalaisten henkisen ja sosiaalisen pääoman kasvattaminen ja osaltaan syrjäytymisen ehkäiseminen. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi luodaan edellytyksiä omaehtoiselle kulttuurin harrastamiselle sekä haapajärvisen identiteetin ja perinteen vahvistumiselle.

Tuetaan järjestöjen järjestämiä tapahtumia antamalla asiantuntija-apua ja tiloja käyttöön. Tiedotetaan haettavista avustuksista ja apurahoista ja jaetaan niitä talousarviomäärärahan puitteissa.

Osallistutaan Haapajärvi-päivien järjestelyihin. Järjestetään vuotuiset kulttuuritapahtumat ja muita tapahtumia yhteistyössä kaupungin omien yksiköiden ja paikallisten toimijoiden, kuten seurakunnan, järjestöjen ja yhdistysten kanssa. Ylläpidetään monipuolista kulttuuritarjontaa kaikenikäisille kuntalaisille.

Laaditaan yhteistyössä kirjaston ja taiteen perusopetuksen palveluiden kanssa kulttuurikasvatussuunnitelma. Kehitetään osallistavaa taidekasvatusta ja edistetään koulujen kulttuurikasvatusta.

Ylläpidetään ja kehitetään K.J. Ståhlbergin lapsuudenkotimuseon toimintaa. Jatketaan diaesitysten tekemistä museon mustavalkokuvista. Huomioidaan Ståhlbergin presidentiksi tulon 100 v. juhlavuosi. Museo pidetään avoinna kesäkuun

loppupuolelta heinäkuun loppuun ja muina aikoina sopimuksen mukaan.

Jatketaan Teepiknik -tapahtuman kehittämistä yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Luodaan tapahtumasta jatkuva yhteisöllinen perinne.

Jatketaan yhteistyössä yhdistysten, harrasteryhmien ja esiintyjien kanssa Taiteiden yö -tyyppisen tapahtuman ja/tai uusien kykyjen esiintymisareenan suunnittelua ja järjestämistä.

Jatketaan kaupungin yleisilmeen kohentamista ja lisätään viihtyvyyttä toteuttamalla erilaisten ryhmien kanssa suunniteltuja katutaideteoksia alikulkuihin ja muihin maalattavaksi sopiviin pintoihin.

Näyttelytilatyöryhmä jatkaa pysyvien näyttelytilojen suunnittelua. Kuvataiteen, käsitöiden, historiallisten aineistojen, kokoelmien yms. lisäksi näyttelytiloissa voitaisiin esitellä myös paikallista teollisuutta, maataloutta, urheilusaavutuksia ja luontoa.

Osallistutaan Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvointityöryhmän työskentelyyn ja pyritään laajentamaan kuntalaisten tietoisuutta kulttuurin vaikutuksesta ihmisen hyvinvointiin sekä järjestetään matalan kynnyksen kulttuuritapahtumia yhteistyöverkostojen kanssa.

Osallistutaan Kala- ja Pyhäjokilaaksojen lastenkulttuuriverkoston suunnitteluun ja kehittämiseen. Pyritään luomaan ja vahvistamaan alueellista lastenkulttuurin saatavuutta.

Kulttuuriavustukset ovat haettavina maaliskuussa.

Toteutuminen:

Kulttuurisalissa järjestettiin alle kouluikäisille lapsille kahdeksan lastenkino -tapahtumaa ja yksi teatteriesitys varhaiskasvatuksen piirissä oleville lapsille.

K.J. Ståhlbergin koululla järjestettiin lapsille Hiutalehapat -tapahtuma yhteistyössä seurakunnan, nuoriso- ja liikuntapalvelujen sekä järjestöjen kanssa. Osallistuttiin lasten maatalousnäyttelyyn.

Monitoimitalolla järjestettiin 7. ja 9. luokkalaisille teatteriesitys Vieraat ja Tanssiteatteri Raatikon Lentävä matto -esitys lapsille sekä Kajaanin kaupunginteatterin Fundamentalisti -esitys aikuisille.

Kulttuurisalisissa järjestettiin kitarakonsertti, levyjulkistamistilaisuus, teatteriesitys Yksin sinun, Jokilatvan opiston oppilaskonsertti ja nuorten teatteriryhmän esitys sekä Haapalastujen kevätkonsertti, K.J. Ståhlbergin lapsuudenkotimuseon videoiden ensi-ilta ja 50 -vuotisjuhlakonsertti sekä runotilaisuus "Sellaista elämä on". Kulttuurisalisissa järjestettiin myös neljä lauluuhtye Marvionokin konserttia yläasteen ja K.J. Ståhlbergin koulun oppilaille, Lo estóy – Se minä olen -tanssiteoksen esitys ja Tatu ja Patu Syömään! sekä Pää tyynyyn -lastenteatteriesitykset. Yhteistyössä seurakunnan kanssa järjestettiin kaksi konserttia.

Kirjastossa järjestettiin kymmenen näyttelyä. Tammi-kuussa Jorma Luhdan, Vaeltajat, helmikuussa Tarja Pärnin, Käsin kerrottuja tarinoita, maaliskuussa Hans Hästbackan, Vanha kyläsatama ja huhtikuussa Jokilatvan opiston taiteen perusopetuksen oppilaiden, Näköaloja kuvitellen ja käsittelen, toukokuussa Anneli Haapasen muistonäyttely, Kauniit maailmat, ja kesällä Pirkko Harjun, Kun tulee vieraita, tarjotaan teetä, syyskuussa Jokilatvan opiston opettajien näyttely Innon lähteillä, lokakuussa Paavo Ahosen Lännen tarinoita, marraskuussa Haapajärven taideharrastajien Haaveesta totta ja joulukuussa sivistyspalvelujen Vanhat koulurakennukset, kuvia 60-luvun kouluista Haapajärvellä. Opiston piirien kevätnäyttely järjestettiin monitoimitalolla.

Teekaupungin 20 -vuotistapahtumia oli seitsemän, teetarjoilu lukiolla, esittely kirjakaupalla, osa taiteen perusopetuksen oppilasnäyttelystä, juhluvuoden näyttelynä Pirkko Harjun teeaiheinen näyttely ja juhluvuoden päätapahtumana Teepiknik. Mikkelin markkinat järjestettiin seurakuntakodilla. Teetä ja uutispuuroa nautti 350 henkilöä. Kello viiden tee nautittiin Häggmanin kahvilassa. Lisäksi teetä oli tarjolla kaupungin joulupuorolla.

Jokilatvan opiston taidepiirien teatteriesityksiä ja konsertteja oli kaksikymmentä.

Järjestöjä ja tapahtumanjärjestäjiä avustettiin kulttuurisalin laitteiden käytössä ja tapahtumien järjestämisessä. Kulttuurisalisissa järjestettiin mm. harrastusryhmien ja järjestöjen konsertteja ja teatteriesityksiä.

Haapajärven kulttuurikasvatussuunnitelma valmistui keväällä 2019. Kyläkouluille järjestettiin kulttuurikasvatussuunnitelman mukaiset koululaiskonsertit. Yläasteen ja K.J. Ståhlbergin koulujen konsertit olivat kulttuurisalisissa.

K.J. Ståhlbergin lapsuudenkotimuseon juhluvuotta varten valmisteltiin videoesityksiä Vuolas Median kanssa ja sohvan verhoilua verhoilijan kanssa. Videot julkaistiin 28.5. kulttuurisalisissa pidetyssä esityksessä. Ne ovat nähtävänä myös kaupungin YouTube-kanavalla. Ståhlbergin juhluvuoden kutsuvierasjuhla ja konsertti järjestettiin yhteistyössä K.J. Ståhlbergin säätiön kanssa 26.7.2019. Kulttuuripalvelut osallistui myös K.J. Ståhlbergin koulun juhlapiknikin tiedotukseen ja järjestelyihin. Lapsuudenkotimuseolla oli kesän aikana viulisti soittamassa vierailijoille.

Itsenäisyyspäivän juhla järjestettiin seurakuntakodilla. Lukion itsenäisyysjuhlassa ja historian tunnilla esitettiin teemaan sopivia animaatioita.

Taitava Haapajärvi tapahtuman valmistelua on jatkettu ja esitiedot tapahtumasta on julkaistu.

Kulttuurituottaja on osallistunut Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihyvinvointityöryhmän työskentelyyn, Kala- ja Pyhäjokilaaksojen lastenkulttuuriverkoston suunnitteluun sekä kulttuuritoimijoiden alueelliseen yhteistyöhön.

Vähävaraisille lapsiperheille myönnettiin vapaalippuja lastenteatteriesityksiin yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa.

Teekaupungin 20 v. juhluvuoden tapahtumia valmisteltiin koko vuodelle. K.J. Ståhlbergin lapsuudenkotimuseon 50 -vuotisjuhlien ja presidentin virkaanastumisen 100 -vuotisjuhlien ja muiden aiheeseen liittyvien tapahtumien järjestelyt on tehty ja tapahtumat pidetty.

Tapahtumien ja kaupungin markkinointia varten tehdään julisteita, esitteitä, mainoksia ja tiedotteita eri kanaviin.

Kulttuuriavustuksia myönnettiin seitsemälle hakijalle.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Tapahtumat (konsertit, näyttelyt, teatteriesitykset, lastenkinot)	61	51	60	76
Tapahtumissa osallistujia	10 980	8 708	10 000	11 410
Teatterisalin käyttö/v (käyttökerrat)	229	182	200	271
Kokoustilan käyttö/v (käyttökerrat)	140	161	120	113
Museossa kävijöitä	311	390	300	340

VARHAISKASVATUS

Vastuualueen johtaja: Varhaiskasvatuksen johtaja

Toiminnan kuvaus: Varhaiskasvatuspalvelut vastaavat Haapajärven perheiden tarpeisiin järjestämällä varhaiskasvatuspalveluita lapsille, kunnassa esiintyvää tarvetta vastaavasti. Varhaiskasvatusta annetaan Haapajärvellä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa.

1.9.2018 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain mukaisesti tullaan vuoteen 2030 mennessä muuttamaan varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne uuden lain mukaiseksi.

Varhaiserityiskasvatusta tarvitsevien lasten hoito järjestetään integroiden normaaleihin päivähoitoryhmiin. Lapsen erityistarpeet huomioidaan hoitopaikkasijoitusta tehtäessä. Tarvittaessa lapsiryhmän kokoa pienennetään tai ryhmään lisätään henkilökuntaa (ryhmäavustaja tai tarvittaessa henkilökohtainen avustaja). Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (VEO) on käytettävissä varhaiskasvatuksen toimipisteissä konsultaatio- ja ohjausperiaatteella.

Varhaiskasvatussuunnitelma tehdään jokaiselle lapselle henkilökohtaisesti, yhteistyössä huoltajien kanssa, lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamisen pohjaksi. Lisäksi suunnitelmaan kirjataan lapsen tarvitsema tuen tarve, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen. Kuntakohtainen ja lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään Opetushallitukselta tulevien Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja uuden varhaiskasvatuslain mukaiseksi.

Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen tietovaranto (VARDA) otetaan käyttöön 1.1.2019 alkaen portaittain.

Lasten hoitotuki maksetaan perheille KELA:n perusteiden mukaisesti, jotka eivät ole kunnallisen päivähoidon piirissä ja järjestävät lastensa hoidon itse.

Painopistealueet:

Varhaiskasvatuksen pedagoginen kehittäminen:
Päivitetään kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma uusien Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sekä uuden varhaiskasvatuslain mukaiseksi

Henkilöstön työskentelyn tukeminen ja työhyvinvoinnin edistäminen
Työkaluna Kasvattajan käsikirja

Varhaiskasvatuslain mukaiset terveelliset ja turvalliset toimitilat
Päiväkoti Kartanon sekä päiväkotit Satulaakson tilojen osalta käynnistetään kattava tilatarveselvitys huolehditaan turvallisuudesta sekä toimitilojen sisällä, ulkoalueilla että varhaiskasvatuspaikkojen läheisyydessä liikuttaessa

Toteutuminen:

Varhaiskasvatuspalvelut on järjestetty varhaiskasvatuslain mukaisesti Haapajärvisille perheille. Varhaiskasvatuspalveluissa perhepäivähoitajia 31.12.2019 yhteensä 8, joista 2 työlomalla.

Henkilöstörakenteen muuttaminen uutta varhaiskasvatuslakia vastaavaksi on suunniteltu siten,

että siirtymäajan puitteissa saadaan eläketapahtumien kautta muutettua varhaiskasvatuksen lastenhoitajien vakansseja varhaiskasvatuksen sosionomien vakansseiksi. Siirtymäaikaa on 1.1.2030 asti. Ensimmäiset 2 varhaiskasvatuksen sosionomin vakanssia on täytetty 1.8.2019 alkaen.

Varhaiskasvatuksen erityisopettajan virka oli haettavana eikä sitä saatu edelleenkään täytettyä. Vuoden lopussa suunniteltu VEO:n palvelun ostamista Valterilta Oulusta.

Opetushallitus on antanut uudet varhaiskasvatussuunnitelman valtakunnalliset perusteet, joiden pohjalta on päivitetty Haapajärven varhaiskasvatussuunnitelmaa vastaamaan uutta varhaiskasvatustilakia.

Uusi Haapajärven varhaiskasvatus-suunnitelma ja lapsen varhaiskasvatus-suunnitelma on otettu käyttöön 1.8.2019 alkaen. VASU:n mukaisesti on lisätty lasten osallisuutta mm. hoitopaikkakohtaisilla säännöllisillä lasten kokouksilla.

Kestävää kehitystä on edistetty päiväkotikohtaisesti lasten kanssa toimimisessa. Päiväkoti Kartanolle myönnettiin 1.1.2019 alkaen Vihreä lippu toiminnasta, jossa huomioidaan ympäristöarvot, kierätyt ja kestävä kehitys.

Kelan maksamia lasten hoitotukia on kulunut noin 444 300 €. Vuoden 2019 talousarvioon lasten hoitotuen määrää leikattiin vuoden 2018 toteutumatioiden perusteella 610 000 eurosta 470 000 euroon. Eli varattu määräraha ei ylittynyt.

Painopistealueiden mukaiset tavoitteet ovat toteutumassa pedagogiikan kehittämisen sekä henkilöstön työskentelyn tukemisen sekä työhyvinvoinnin edistämisen osalta. Vuoden 2019 varhaiskasvatuksen koulutussuunnitelmassa painotetaan näitä osa-alueita.

Varhaiskasvatuksen toimitilojen osalta päiväkotit Kartanoon on vuonna 2019 tehty laajat kuntotutkimukset, joissa on todettu sisäilmaan haitallisesti vaikuttavia tekijöitä. Haapajärven kaupungin sisäilmatyöryhmä on yksimielisesti todennut, että Päiväkoti Kartanolle tulee löytää korvaavat, asianmukaiset tilat. Korvaaviksi tiloiksi hankittiin väistötilat, jotka ovat osoitteessa Koulukatu 23. Toiminnan on ilmoitettu olevan siellä 1.1.-31.12.2020 välisen ajan. Tuon ajan puitteissa tulee tehdä suunnitelma ja toteuttaa se, pysyvämpien toimitilojen saamiseksi.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Lapsia päivähoidossa				
31.12. tilastopäivänä	227	218	238	215
1.1.-31.12. aikana	328	336	380	327
Lapsia yhteensä lasten hoitotukien piirissä	1897			
Kotihoito		1599	1700	921
Yksityinen hoito	160	210	240	58
Osittainen tuki	165	119	120	138

Päiväkodit

Vastuullinen viranhaltija: Päiväkodin johtaja

Toiminnan kuvaus: Haapajärvellä toimii 3 päiväkotia. Päiväkoti Satakieli on 87-paikkainen päiväkotia, joka on avoinna arkipäivisin, noin klo 6.30 - 17.30 välisenä aikana. Kartanon päiväkotia vastaa vuorohoidontarpeesta, ja siellä on yhteensä 42 hoitopaikkaa. Kartanon päiväkotia toimii tarvittaessa kaikkina viikonpäivinä ja ympäri vuorokauden. Päiväkoti Satulaakso vastaa

esikoululaisten aamu- ja iltapäivähoitosta sekä 20 tunnin varhaiskasvatusoikeuden mukaisen varhaiskasvatuksen järjestämisestä.

Toteutuminen:

Päiväkoti Satakielen ja päiväkotia Kartanon osalta toteutuneet läsnäolopäivät jäävät arvioitua alhaisemmiksi. Päiväkoti Satulaakson läsnäolopäivien määrä taas on vastaavasti kasvanut verrattuna vuoteen 2018 (uusi Touhuleiden ryhmä talossa 1.8.2018 alkaen, 20-tuntisen varhaiskasvatusoikeuden piirissä olevat lapset sekä perhepäivähoitajien työajantasauspäivien resurssihoitopaikat

siirretty muista päiväkodeista Satulaaksoon ajaksi 1.1.-31.8.2019).
Päiväkoti Kartanon väistötilat ovat osoitteessa Koulukatu 23, 1.1.2020 alkaen.

Haasteellista on ollut saada rekrytoitua varhaiskasvatustilain mukaista koulutettua henkilöstöä päiväkoteihin, sekä sijaisuuksiin että vakinaisiin tehtäviin

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Läsnäolopäivät: Päiväkoti Satakieli	15471	15721	17000	15304
Kartanon päiväkoti	6181	6756	7500	6131
Päiväkoti Satulaakso	4923	6583	6000	6842

Perhepäivähoito

Vastuullinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen ohjaaja osa-aikaisena (50%)

Toiminnan kuvaus: Perhepäivähoitoa järjestetään hoitajan kotona tapahtuvana perhepäivähoitona.

Toteutuminen:

Perhepäivähoitajien määrä laskenut edelleen, mikä näkyy läsnäolopäivien kertymässä. Varhaiskasvatuksen ohjaaja on siirretty varhaiskasvatuksen sosionomin sijaiseksi päiväkoti Satulaaksoon.

Perhepäivähoidon ohjaajan työtehtävät ovat siirtyneet varhaiskasvatuksen johtajalle.

Perhepäivähoitoa järjestetään vain hoitajan kotona tapahtuvana perhepäivähoitona.

Perhepäivähoidon määrän väheneminen tulee ottaa huomioon päiväkotipaikkoja mietittäessä. Hoitopaikkoja tulee olla tulevaisuudessakin tarvittava määrä sekä alle 3-vuotiaille että yli 3-vuotiaille lapsille.

Lähivuosina perhepäivähoitajien määrä edelleen vähenee eläköitymisten takia.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Läsnäolopäivät: Perhepäivähoito	8424	7437	9000	4864
Kolmipph	1732	0	0	0

VAPAA-AIKAPALVELUT

Vastuualueen johtaja: Kirjastotoimenjohtaja

Toiminnan kuvaus: Vapaa-aikapalvelujen tehtävänä on huolehtia kaupungin kirjasto- ja tietopalvelujen sekä nuoriso- ja liikuntapalvelujen tuottamisesta osana kaupungin sivistyspalveluja.

Kirjasto- ja tietopalvelut

Vastuullinen viranhaltija: Kirjastotoimenjohtaja
Toiminnan kuvaus: Haapajärven kaupunginkirjasto vastaa sekä Haapajärven että Pyhäjärven kaupunkien kirjastopalveluista.

Kirjastopalveluja tarjotaan Haapajärvellä pääkirjaston ja Pyhäjärvellä Pyhäjärven kirjaston sekä molemmissa kaupungeissa kirjastoauton sekä internetin välityksellä.

Haapajärven kaupunginkirjasto on kaikille avoin kulttuurin, tiedon ja sivistyksen keskus. Kirjasto tukee kokoelmillaan ja palveluillaan yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja virkistäytymiseen. Kirjastotilat ovat esteetömiä, viihtyisiä ja yhteisöllisyyttä tukevia.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

Kirjasto edistää väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin, edistää tiedon saatavuutta ja käyttöä, lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa, mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen sekä edistää aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Pääsääntöisesti Haapajärven kaupungin-kirjasto on avoinna talvikaudella 49, kesällä 40 tuntia/viikko, Pyhäjärven kirjasto 49 tuntia talvikaudella ja kesällä 45 tuntia/viikko. Kirjasto on avoinna koko vuoden.

Pyhäjärven kirjasto muuttaa vuoden alusta väistötiloihin, mikä muuttaa kirjaston toimintaa jossain määrin.

Haapajärven kirjastoauto toimii Haapajärven ja Pyhäjärven kaupunkien yhteisenä kirjastoautona. Pysäkkejä kirjastoautolla on yhteensä 100, aikataulu kahden viikon periodissa. Pysäkeistä 53 on Haapajärvellä, 45 Pyhäjärvellä. Kirjastoauto on poissa liikenteestä viisi viikkoa kesälomien aikana sekä koulujen syys- ja talvilomaviikot.

Syksyllä 2019 Pyhäjärven kyläkoulut lopettavat toimintansa, joten kirjastoauton reitti suunnitellaan uudelleen Pyhäjärven osalta.

Omasta kokoelmasta puuttuva materiaali tilataan kaukolainaksi. Lähettäjäkirjaston perimä kaukolainamaksu siirretään asiakkaan maksettavaksi.

Lasten ja nuorten kirjastotyö on yksi painopiste-alueista. Kirjaston ja koulun yhteistyön linjaukset ovat opetussuunnitelmassa lisämateriaalina.

Kotipalvelua tarjotaan asiakkaille, jotka sairauden tai vamman vuoksi ovat estyneet käyttämästä kirjastoa.

Kirjastoa kehitetään aktiivisesti osallistumalla alueellisiin ja valtakunnallisiin projekteihin ja hakeamalla erilaisia kokeilu- ja kehittämisapurahoja

Henkilökunta osallistuu aktiivisesti täydennyskoulutukseen ja kehittää osaamistaan.

Kirjaston tiloissa järjestetään taidenäyttelyitä yhteistyössä kaupungin kulttuuripalvelujen kanssa.

Arvioinnilla seurataan yleisten kirjastojen tehtävien toteuttamista ja toiminnan järjestämistä. Koelman sisällön osalta jatketaan itsearviointia. Toimintoja arvioidaan laadun ja tuloksellisuuden pohjalta ja toimintaa pyritään kehittämään tulosten avulla.

Kirjastotoimenjohtajan palveluja myydään Kärsmäelle.

Projektit ja hankkeet:

Kirjasto hakee ja toteuttaa itsenäisesti ja yhteistyössä kirkkirjastojen kanssa Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä valtionavustuksia kirjastojen kokeilu- ja kehittämistoimintaan.

Toteutuminen:

Haapajärven kaupunginkirjasto on ollut avoinna talvikaudella 49, Pyhäjärven kirjasto 45 tuntia viikossa. Pyhäjärven muuttunut aukioloaika johtui syksyllä 2019 tapahtuneesta muutosta väistötiloihin.

Kirjastoauto on kiertänyt aikataulun mukaisesti. Lisäpysäkkejä on tehty vanhan kirjaston kohdalle. Omasta kokoelmasta puuttuva materiaali on kaukolainattu.

Lainanpäivänä 8.2. käynnistyi Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan yhteinen e-kirjasto, jossa alueen kaikissa kunnissa tarjotaan samat e-aineistot ilmaiseksi asiakkaiden käyttöön. Käyttöönotto sujui hyvin ja asiakkaat ovat löytäneet uuden palvelun ääreen. Palvelussa on tarjolla 11 erilaista e-palvelua.

Tammikuussa järjestettiin perinteinen kirjastopyhä Haapajärvellä. Maaliskuussa Haapajärvellä oli Tarinan ilta, jossa Tanja Kaarlela oli kertomassa tuotannostaan. Pyhäjärvellä kokeiltiin uutta tapahtumamuotoa, Novellikoukku, jossa kerran kuussa pidettiin teemoitettu kirjallisuusilta. Pyhäjärvellä vieraili myös kirjailijavierana Mika Honkalinna. Perinteinen Kalevalan päivän tapahtuma jouduttiin siirtämään pois kirjaston tiloista muuttuneiden tila- ratkaisujen vuoksi.

Lasten ja nuorten lukemiseen on panostettu koko vuoden. Helmikuussa yläkouluilla kirjailijavierana oli Magdalena Hai. Kirjaston ja koulun yhteistyötä on toteutettu kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti

Lukuviikolla järjestimme supersankari aiheisen sadutushetken K.J. Ståhlbergin koulun esikoululaisille ja ekaluokkalaisille.

Haapajärvellä pidettiin helmikuussa yökirjasto yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa, joka keräsi lapsia ja nuoria mukavasti. Pyhäjärvellä järjestettiin Harry Potter -tapahtuma huhtikuussa.

Lukuvuoden 2018-2019 aikana suoritettiin Haapajärvellä 409 lukudiplomia, eli 67% alakoulujen oppilaista suoritti sen. Pyhäjärvellä vastaavat luvut olivat 136, ja 41%. Yläasteen lukudiplomeja suoritettiin Haapajärvellä 16 kappaletta.

Haapajärven kirjaston jokakesäinen ongelma, liian huono ilmanvaihto saatiin korjattua liikuteltavilla ilmastointilaitteilla.

Kesällä molemmat kirjastot osallistuivat paikkakunnan kesätapahtumiin satupiknikillä. Lisäksi Haapajärven kirjasto oli toripäivässä esittelemässä e-kirjastoa.

Kesän aikana päivitettiin lukudiplomilistat, ja niiden markkinointi aloitettiin jälleen koulujen alettua.

Marraskuun alussa Haapajärvellä pidettiin Halloween tapahtuma, joka oli todella suosittu. Kävijöitä illan aikana oli n.300. Pyhäjärvellä oli loka-kuussa todella suosittu Kansallispuisto ilta yhteistyössä kulttuuripalveluiden kanssa.

Joulukuun alussa pidimme Haapajärvellä jouluiset seniorikahvit, jossa kävimme läpi digipalveluitamme. Tilaisuudessa oli mukana myös kela ja pankki kertomassa omista digipalveluista.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
lainaa/asukas yhteensä	16,72	14,85	16,00	15,10
Haapajärven kirjasto lainaa/asukas	12,9	12,6	13,00	12,45
Pyhäjärven kirjasto lainaa/asukas	12,00	12,00	10,00	11,74
kirjastoauto lainamäärä	41515	41041	45 000	35 967
e-aineiston käyttökerrat	151	151	200	622
fyysiset kirjastokäynnit /asukas	9,04	10,3	9,0	7,97
verkkokäynnit /asukas	5,0	2,0	5,2	2,19

Nuorisio

Vastuullinen viranhaltija: Nuorisosihteeri

Toiminnan kuvaus: Haapajärven kaupunki edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja elämänhallintaa moniammatillisella yhteistyöllä ja laadukkailla nuorisopalveluilla. Toiminnasta vastaa nuorisopalvelut. Suvaitsevuuksia ja erilaisuuden hyväksymistä edistetään kansainvälisyys - ja kulttuurikasvatuksen avulla. Nuorisopalvelut toteuttavat vilpittömästi välittävää varhaista puuttumista. Ennaltaehkäisevä päihdetyö on läsnä kaikissa nuorisopalveluiden toiminnassa.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

Pääasiallisena toimipaikkana on nuorisotalo Stolle. Nuorisotalo on auki lukukauden aikana yhteensä noin 60 h viikossa. Nuorisotilat ovat viikolla maanantaista perjantaihin käytössä Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:llä. Toimintaa on klo 08:00-16:00. Stolle aukeaa nuorille iltaisin klo 16:00. Viikonloppuisin, perjantaisin ja lauantaisin on yökahviloita Stollessa.

Stollen toimintapuitteita parannetaan ja monipuolistetaan uusimalla ja kunnostamalla kalusteita ja välineistöä. Stollessa toimivien Setti-nuorisotiedotus- ja neuvontapalvelupisteen toimintaa kehitetään verkossa. Stollessa on kahvila nuorille

avoimena joka keskiviikko, tätä toimintaa tullaan myös kehittämään.

Nuorisovaltuusto ja Lasten Parlamentti ovat näkyviä toimielimiä, jotka vaikuttavat nuorten ja lasten elinoloihin, esim. vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin, tuoden omia mielipiteitään julki ja toimien itse aktiivisena toimijana, sekä aloitteiden tekijänä. Uusi Lasten Parlamentti aloitti toimintansa syksyllä 2018. Uusi nuorisovaltuusto aloittaa toiminnan keväällä 2019.

Avustuksia jaetaan talousarviomäärärahan puitteissa.

Yhteistyötä kolmannen sektorin (yhteisöt, yhdistykset ja järjestöt), seurakunnan, viranomaisten, nuorten työpajan ja naapurikuntien kanssa jatketaan ja tiivistetään. Lisäksi yhteistyö kaupungin eri hallintokuntien kanssa on säännöllistä.

Yhteistyötä tehdään paljon koulujen kanssa, erityisesti yläkoulun kanssa.

Yhteistyö ei rajoitu vain kunnalliselle tasolle vaan jatkuu maakunnallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla. Olemme yhteistyössä eri tahojen kanssa mm. erilaisten hankkeiden ja projektien merkeissä. Toiminta perustuu pitkälti yhdessä eri tahojen kanssa työskentelyyn.

Nuorisopalvelut tarjoavat mahdollisimman monelle nuorelle harjoittelu-, työkokeilu-, TET-paikkoja ja lisäksi tarjotaan kuntouttavaa työtoimintaa. Näitä toimintatapoja mahdollistetaan nuorille nuorisotalotoiminnassa tai kentällä nuorisohjaajan ohjauksessa.

Time out – toiminnassa nuorisopalvelut ovat vahvasti mukana vuodesta 2011 lähtien.

Kansainvälistä toimintaa kehitetään palvelemaan nuorten tarpeita, yhdessä yläkoulun, 4H:n, JEDU:n ja eri hankkeiden kanssa. Yhteistyötä jatketaan ystävyyskunnan Viron Värskan, sekä Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen yhteistyöverkoston kanssa.

Nuorten työpaja

Toiminnan kuvaus: Nuorten työpajapalvelut ostetaan Jokilaaksojen Nuorten Tuki ry:ltä.

Toteutuminen:

Haapajärven kaupungin nuorisopalvelut ovat vuoden aikana kehittäneet nuorisotalotoimintaa. Uutena toimintamuotona on kokeiltu järjestää

erikseen toimintaa tytöille (tyttöjen illat) ja pojille (poikien illat). Lisäksi on järjestetty iltoja opiskelijoille (lukio, ammattikoulut).

Toimintaa on järjestetty keilahallilla, jäähallilla (ilmaiset jäävuorot) ja nuorisotilalla lomaviikoilla. Jäähallilla on ollut kävijöitä todella paljon kyseisten viikkojen aikana. Nuorisovaltuusto on ollut aktiivinen toimija nuoret keskuudessa, he ovat olleet järjestämässä mm. Lan –tapahtumia Stollessa. Lasten Parlamentti oli järjestämässä ohjelmaa Hiutalehippuihin sekä piirustuskilpailu järjestettiin alakouluille syksyn aikana.

Vuoden aikana reissuja on järjestetty mm. lasketelun, jääkiekon, aktiviteettipuistojen pariin. Yhteistyötä on tehty koulujen, kirjaston ja muiden tahojen kanssa mm. erilaisten teemapäivien merkeissä. Olemme olleet mukana järjestämässä yhdessä kirjaston kanssa Yökirjastolla –tapahtumaa, Lasten halloween –tapahtumaa sekä Pelipäivää. Seurakunnan kanssa on järjestetty perinteiset lasten- ja nuortentapahtumat sekä leirit.

Discoja on kuluneen vuoden aikana järjestetty Stollessa (yläkoulun ja muiden toimijoiden toimesta) alakoululaisille yhteensä 10 kpl. Nuorisotilalla esiintyi nuorten oma bändi (Sexgang). Olimme mukana järjestämässä liikuntapalveluiden apuna Wipit -seikkailurataa ja vesidiscoa uimahalliin.

Toukokuun ja lokakuussa järjestimme sisäliikunta- ja puiston monitoimitalolla yhteistyössä mm. liikuntapalveluiden kanssa (n. 600-650 kävijää). Nuorisotilalla pidettiin LAN-tapahtumia, lasten- ja nuortentapahtumia, teemapäiviä/ toimintapäiviä ja discoja. Yökahvilat ovat olleet edelleen suosittuja, niitä järjestetään mm. yhdessä srk:n kanssa.

Eräleiri ja lastenleirit olivat hyvin onnistuneet. Stollessa pidimme kesä- heinäkuussa tiistaisin ovet auki nuorille. Kesäkuussa järjestettiin srk:n kanssa kaksi lastenleiriä. Hpj Cruising 2019 –tapahtuma oli erittäin hyvin onnistunut. Kävijöitä oli varovaisen arvion mukaan noin 2500. Teepiknikillä olimme mukana omalla toimintapisteellä nuorisotalo Stollessa.

Syksyllä järjestimme ensimmäisen Speedway –tapahtuman. Kulttuuripalveluiden kanssa järjestettiin Kurnuttava sammakko –teatteriesitys. Olimme mukana syksyn aikana mm. Lasten maatalousnäyttelyssä, Bonusperjantaissa, kutsunnoissa, seiskojen ryhmäyttämisessä, UNICEF –kävelyssä, kaupungin joulunavauksessa. Joulupolkuun (18.12.) osallistui 100 kävijää.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Nuorisotalotoiminta				
Aukiolotunnit/vk	60	60	60	60
Avoimet ovet h/vk	17	17	17	17
Toimintapäivät/v	69	97	50	85
Kävijämäärä/v	6243	7279	8000	7745
Muu toiminta				
Erilaiset tapahtumat/v	51	73	35	79
joissa osallistujia	3525	9736	4500	13093
Koulupäivystys-toiminta/v (Abiparkki, Termostaatti, Kuu- loelin	55	62	44	53
joissa osallistujia	1783	2472	1300	1989
Nuorisovaltuuston kokouk- sia/v	6	8	10	10

Liikunta

Vastuullinen viranhaltija: Liikuntas sihteeri

Toiminnan kuvaus: Haapajärven kaupunki edistää ja mahdollistaa monipuolisen liikunnan harrastamisen eri kohderyhmille. Liikuntapalvelut tukevat erityisesti urheilu-seurojen liikuntakasvatustyötä ja myös muiden vapaaehtoisjärjestöjen liikuntatoimintaa mahdollisuuksien mukaan. Liikunnan on todettu olevan yksi tärkeimmistä yksilötason hyvinvoinnin ylläpitäjistä.

Liikuntapalvelut ovat mukana koulujen ja päiväkotien liikuntakasvatustyössä, samoin terveystieteiden ja vanhusväestön liikunnan suunnittelussa ja toteutuksessa muiden hallintokuntien ja eri yhdistysten kanssa.

Liikuntapalvelut suunnittelevat ja toteuttavat liikuntapaikkojen ja -tilojen kunnossapidot, saneeraukset ja uudisrakentamiset yhdessä teknisten palvelujen kanssa. Suunnittelussa on tarvittaessa mukana myös muita hallintokuntia. Liikunnan järjestämisessä ja tukemisessa huomioidaan erityisesti sellaiset liikuntamuodot, joita voidaan harrastaa lähes kaikissa elämän vaiheissa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Liikuntapalvelut mahdollistaa monipuolisen liikunnan harrastamisen ja kamalla liikuntapaikkojen vuorot urheiluseuroille, järjestöille ja yksityisille henkilöille, myöntämällä

avustuksia urheiluseuroille ja tukemalla seurojen kautta myös SM-kisoissa menestyneitä urheilijoita. Lisäksi tuetaan mahdollisuuksien mukaan muita paikallisia yhdistyksiä, jotka huomioivat toiminnassaan liikunnan ja järjestävät esim. liikuntatapahtumia tai liikunnallista koulutusta.

Monitoimitalon ilta- ja viikonloppuvuorojen harjoitus- ja kilpailutapahtumia on vuodessa 3.200 ja tapahtumiin osallistujia on noin 28.000. Liikuntatunneilla monitoimitalon vuosittainen kävijämäärä on noin 30.000. Monitoimitaloa käytetään liikuntatoiminnan lisäksi mm. messujen, konserttien ja erilaisten juhlien järjestämiseen sekä eläkeläisten ja invalidien harrastus- ja kokoontumispaikkana.

Lisäksi monitoimitalossa on erilliset luokkatilat muulle harrastustoiminnalle. Erityisesti Jokilatvan opisto käyttää monitoimitalon liikunta- ja luokkatiloja opintopiireissään. Lisäksi Jokilaakson musiikkiopistolla on omat opetustilat monitoimitalolla.

Uimahallilla järjestetään kuntouinti-iltoja, vesivoimistelua, uintikampanjoita ja uintikilpailuja. Lisäksi haapajärvisille kilpauimareille luodaan mahdollisuus harjoitella kilpauintia myös uimahallin aukioloaikojen ulkopuolella.

Koulut käyttävät uimahallia luokkaa kohden noin 6 käyntikertaa vuodessa. Esi- ja perusopetuksen oppilaille tarjotaan 2 ilmaista uintikertaa lukukaudessa.

Annetaan asiantuntija-apua tarpeen mukaan urheiluseurojen suunnitellessa uusia liikuntapaikkoja ja -rakennuksia.

Tuetaan suunnistuskarttojen tekemistä.

Seutukunnallista liikuntatoimien yhteistyötä jatketaan osallistamalla naapurikuntien yhteiseen, yli kuntarajojen kattavaan liikuntatoimintaan. Tarvittaessa tehdään myös yhteishankintoja.

Kannustetaan ja tuetaan urheiluseuroja ja muita paikallisia yhdistyksiä hakemaan ja toteuttamaan Haapajärvelle valtakunnallisia ja alueellisia liikuntatapahtumia.

Liikuntapalvelut hyödyntävät Haapajärven Kiilojen Someron majaa toiminnassaan.

Teknisten palvelujen kanssa yhteistyönä taataan nuorille monipuolinen liikunnan harrastaminen ylläpitämällä erilaisia liikuntapalveluja ja liikuntakohteita, kuten esim. pidetään hyvässä kunnossa kaupungin sisäliikuntatilat, hiihtoladut, urheilu- ja pelikentät, jääurheilualueet, frisbeegolfradat ja skeittiramppi. Myös uusia nuorten suosimia lajeja otetaan huomioon ja saadut toiveet toteutetaan mahdollisuuksien mukaan.

Toteutuminen:

Haapajärven kaupungin liikuntapalvelut oli aktiivisesti järjestämässä Haapajärven Kiilojen kanssa Keski-Pohjanmaan maakuntaviestiä 1.1.2019. Maakuntaviestiin osallistui yhteensä 41 joukkuetta ja katsojia oli yli 2000. Tämän lisäksi Someron hiihtokeskuksessa pidettiin nuorten

SM-hiihdot 22.-24.3.2019. Molemmat hiihtotapahtumat olivat onnistuneita kokonaisuuksia.

Uimahalli on toiminut moitteettomasti. Halli on saanut asiakkailta hyvää palautetta. Aukioloaikoja lisättiin vuoteen 2018 verrattuna. Tammi-kuusta huhtikuuhun järjestettiin uimahallin liikuntatilassa viikoittain aikuisille liikkuvuusharjoituksia ja lapsille monipuolista voimistelua.

Talvilomalla järjestettiin Haapajärven nuorisopalvelujen kanssa aktiivista liikuntatoimintaa haapajärvisille nuorille. Esimerkiksi Wibit-seikkailurata oli käytössä uimahallissa ja jäähallissa oli ilmaisia jäävuoroja. Syyslomalla järjestettiin lapsille Hopsis-tapahtuma yhdessä nuorisopalvelujen kanssa. Kävijöitä tapahtumassa oli n. 700.

Sunnuntaina 7.4.2019 järjestettiin SM-kisoissa menestyneille haapajärvisille urheilijoille tilaisuus, missä muistettiin heidän SM-menestyksiä vuosilta 2017- 2018.

Palkittavia urheilijoita oli kaikkiaan 51 kpl.

Perintein postilaatikkopyöräily järjestettiin 1.5. - 8.9. väliselle ajalle. Suorituksia tuli n. 6000 ja polkupyörillä ajettiin yhteensä n. 130 000 km.

Ulkoliikuntapaikat ovat Haapajärvellä käyttäjille ilmaisia, joten esim. tenniskentät ja beach volley -kentät ovat olleet aktiivisessa liikuntakäytössä koko kesäkauden ajan. Uimakoulu järjestettiin vuosina 2012 ja 2013 syntyneille lapsille 3. - 20.6. väliselle ajalle. Uimakouluryhmiä oli 6 ja jokaisessa ryhmässä 7 - 8 osallistujaa.

Liikuntapalvelujen toiminnot toteutuivat kokonaisuudessaan suunnitelmien mukaan.

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Monitoimitalon aukiolotunnit	3 700	3 850	3 700	3680
Uimahallin aukiolotunnit	1 300	2 110	2 200	2 600
Kilpailuja eri liikuntapaikoilla	460	550	500	340
Uimahallilla kävijöitä	15 300	28 000	32 000	31 900
Monitoimitalolla liikuntakävijöitä	57 500	58 200	59 000	58 100

Sivistyspalvelujen talousarvion toteutuminen:

	TP17	TP18	TA19	TP19	Tot %
Menot	18 723 805	18 961 475	16 954 451	16 987 185	100,19
Tulot	3 601 716	3 696 977	1 410 766	1 627 930	115,39
Netto	15 122 089	15 264 498	15 543 685	15 359 254	98,81

TEKNISET PALVELUT

Päävastuualue: Tekniset palvelut

Vastuualueet: Hallinto, kaavoitus- ja mittauspalvelut, tilapalvelut, kunnallistekniikka, suojelutoimi sekä ateria- ja puhtauspalvelut

Toimielimet: Tekninen lautakunta ja yksityistielain mukaisissa asioissa tiejaos.

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Kaupunkistrategian mukaiset tavoitteet:

Tekniset palvelut luo ja ylläpitää viihtyisän, virikkeellisen ja turvallisen asuin-, harrastus- ja työympäristön sekä Haapajärven kaupungin asukkaille, yrityksille että paikkakunnalla vieraille. Toimenpiteinä ovat mm. torialueen rakentaminen sekä ydinkeskustan edelleen kehittäminen, kaupungin tarjoamien toimintaedellytysten (kaavoitus, tontit, toimitilat) ylläpitäminen ja kehittäminen, hyvinvoinnin ja harrastamisen edistäminen kaupungin tarjoamalla liikuntapalveluilla sekä katuverkoston peruskorjausten toteuttaminen ohjelman ja talousarviomäärärahojen mukaisesti.

Maakunta- ja soteuudistuksen tuomiin muutoksiin valmistaudutaan.

Palvelutuotannon periaatteet:

Teknisissä palveluissa omana toimintana tuotettavat palvelut:

- *Hallinto* tuotetaan kokonaan omana toimintana
- *Kaavoitus- ja mittauspalvelut* tuotetaan omana toimintana 3. kohdassa mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta
- *Tilapalveluiden* vuosikorjaus ja alueiden kunnossapito tuotetaan osittain omana tuotantona ja kiinteistöhoito pääosin omana tuotantona, pienet investointikohteet rakennetaan kaupungin omana työnä
- *Varikon* toiminnot pääosin kaupungin omana

HALLINTO

Vastuullinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Hallinto tuottaa teknisten palveluiden ja lautakunnan tarvitsemat hallintopalvelut.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Teknisen

tuotantona

- *Liikenneväylien sekä puistojen ja urheilualueiden* kunnossapito pääosin kaupungin omana työnä
- *Ateriapalvelut* tuotetaan kokonaan omana toimintana
- *Puhtauspalvelut* pääosin omana toimintana.

Yhteistyössä alueen muiden kuntien kanssa tuotettavat palvelut:

- palo- ja pelastustoimi
- rakennusvalvonta, korjausneuvonta, ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhoito

Yksityisiltä palveluiden tuottajilta ostettavat palvelut:

- osittain ostettavia palveluita: vuosikorjaustyöt, kiinteistöjen alueiden kunnossapito, kaluston kunnossapito, liikenneväylien, puistojen ja urheilualueiden kunnossapito
- tarvittaessa myös mittaus- ja maaperätutkimukset
- rakennussiivous, lyhytaikainen siivoustyö
- suurimmaksi osaksi yksityisiltä ostettavia palveluja: suurten talonrakennuskohteiden rakentaminen, rakennusten suunnittelu, isojen kunnallistekniikan kohteiden suunnittelu ja rakentaminen
- kokonaan yksityisiltä tai valtiolta ostettavat palvelut: yksityisteiden talviauraus, kaavojen laatiminen, kiinteistöinsinöörin palvelut, metsien hoito, vesihuolto

Voimassa olevat strategiat ja ohjelmat:

- Kiinteistöhallinnan kehittäminen
- Tilanhankkeiden suunnittelu- ja toteutusohjeet
- Tilamäärien ja hankkeiden hallinta
- Liikenneturvallisuuksuunnitelma
- Katujen peruskorjausohjelma
- Katuvalaistusohjelma
- Vesihuollon kehittämissuunnitelma
- Laaja hyvinvointikertomus 2017-2020

palvelukeskuksen ostoreskontra ja laskutus hoidetaan siten, että viivästyskorkoja ei synny.

Tekniselle lautakunnalle saapuneet aloitteet ja esitykset käsitellään kuntalain edellyttämässä ajassa. Talousarvion seurantaan ja sisäiseen valvontaan liittyvät raportit tuotetaan vähintään kerran kuukaudessa. Tiedonhallintasuunnitelmien laatiminen meneillään.

Toteutuminen:

Tekninen lautakunta on kokoontunut yksitoista kertaa. Laskutus on hoidettu asianmukaisesti ja talousarvion toteutumista on seurattu kuukausittain.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:

Nettomenot: 351 360 €, 96,4 %

Tunnuslukuja laskettaessa kaupungin asukaslukuna on käytetty 7440 vuonna 2017 ja 7291 asukasta vuodesta 2018 alkaen.

Mittarit:

	TP17	TP18	TA19	TP19
Nettomenot €/as	47,06	47,54	50,13	48,19

KAAVOITUS- JA MITTAUSPALVELUT

Vastuullinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Asemakaavat ja osayleiskaavat laaditaan MRL:n säännösten mukaisesti. Mittaustoiminnasta huolehditaan asiakkaiden ja yleisen tarpeen mukaisesti. Vastataan kiinteistörekisterinpidosta yhdessä maanmittauslaitoksen kanssa. Huolehditaan kaupungin maakiinteistöjen hallinnosta. Tavoitteet ja toimenpiteet: Keskenikäisten asemakaavatoiden laatiminen hyväksymispäätöstä varten. Tonttijakojen laatiminen tarpeiden mukaan sekä lohkomisten (tontit, yleiset alueet) ja muiden kiinteistötoimitusten suorittaminen vastaamaan asiakkaiden tarvetta. Kiinteistörekisterin pito ja kiinteistöomaisuuden hallinto. Kyläkaavan laadinta Tiitonrannan alueelle on vireillä.

Pohjanmaan maanmittaustoimistosta ostetaan kiinteistöinsinöörin palvelut.

Toteutuminen:

Tiitonrannan kyläkaava on saanut lainvoiman 21.1.2020

Tonttijakoja tehty 319 kpl, lohkomisia 3 rekisteröity ja vireillä on 13 kpl. Uudisrakennuksia on merkitty maastoon 9 kpl.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:

Kaavoitus: Menot: 12 950 €, tulot 1 080, 82,20 %, Mittaus: Menot: 257 568 €, 95,90 %, tulot 20 594€, 137,3 % OK

Mittarit:

	TP17	TP18	TA19	TP19
Asemakaavoitus, nettomeno €/as	1,09	1,85	1,98	1,62
Asemakaavaa ha	729	729	729	729
Asemakaavan laadinta vireillä ha	1,4	15,1	0	10,20
Osayleiskaavaa ha	0	3877	3877	3877
Osayleiskaavan laadinta vireillä ha	3560	0	0	0
Tuulivoimapuistojen osayleiskaavaa ha	2497	2494	2494	2494
Tuulivoimapuistojen osayleiskaavan laadinta vireillä ha	850	850	850	850
Kyläkaavan laadinta vireillä	390	535	535	0
Mittaustoiminta, nettomeno €/as	31,65	31,71	34,77	32,50
Kiinteistötoimituksia kpl/v	0	8	15	8
Hyväksytyt tonttijakoja kpl	310	317	318	319

Metsien hoito

Vastuullinen viranhaltija: Maanmittausteknikko

Toiminnan kuvaus: Kaupungin omistama metsäomaisuus hoidetaan hyvän metsänhoidon periaatteen mukaisesti.

Toteutuminen:

Kaupungin metsien hakkuut toteutuivat metsäsuunnitelman mukaisesti. Lisäksi taajamahakut Palomäellä aloitettiin jo syksyllä 2019.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

Metsänhoitotoimenpiteet suoritetaan metsätaloussuunnitelman ja talousarvion mukaan.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:

*Menot: 61 607 €, 113,39 %
Tulot: 198 010 €, 145,6 %*

Mittarit:

	TP17	TP18	TA19	TP19
Menot €/as	8,11	12,33	7,45	8,44
Tulot €/as	25,38	18,80	15,77	27,16

TILAPALVELUT

Vastuullinen viranhaltija: Kiinteistöpäällikkö

Toiminnan kuvaus: Tilapalvelut vastualueen tehtävänä on ylläpitää kaupungin omistuksessa olevat rakennukset tarkoituksen mukaisessa ja käytön vaatimuksia vastaavassa kunnossa. Tähän kuuluu mm. ulkoalueiden kunnossapito, teknisten järjestelmien vuosihuollot ja -korjaukset, jätehuolto sekä rikkoutumisesta ja kuluneisuudesta johtuvat rakennustekniset työt sekä vuosikorjaukset. Lisäksi tehtäviin kuuluu kiinteistöjen talotekniikasta, lämpö-, sähkö- ja vesi- ja jätehuollosta vastaaminen.

Kustannuslaskentaa suoritetaan mm. sisäisten ja ulkoisten vuokrien tason määrittämiseksi sekä erilaisten määräraharakenteiden selvittämiseksi.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Toiminnan tehostaminen kiinteistöhallintaohjeen ehdottamalla tavalla. Kiinteistöautomaation piiriin liitetään mahdollisuuksien mukaan lisää kiinteistöjä ja järjestelmää pyritään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti mm. kiinteistöjen

Toteutuminen:

Kirjaston aularemontti ja muiden tilojen remontti saatiin päätökseen alkuvuonna. Tiiton koulun ulkoverhous valmistui keväällä. Uuden paloaseman rakennustyöt aloitettiin huhtikuussa ja rakennustyöt ovat jatkuneet aikataulussa. Hanke valmistuu aikataulun mukaisesti syyskuussa. Laboratorion ja

toimivuuden varmistamiseksi ja energian säästämiseksi. Sote-kiinteistöjen osalta valmistaudutaan tulevaan maakuntaudistukseen ja sen mukanaan tuomiin muutoksiin. Lisäksi tutkitaan uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia Hinku-kunta päätöksen mukaisesti.

Kiinteistöjen vuosikorjaukset:

Vastuullinen viranhaltija: Kiinteistöpäällikkö

Toiminnan kuvaus: Vuosikorjauksilla vähennetään korjausvelkaa ja varmistetaan kiinteistöjen toimivuus ja turvallisuus, sekä pidetään ne teknisesti tilojen käytön edellyttämässä kunnossa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Tavoitteena on pitää tilat rakennusteknisesti kunnossa joko omana työnä tai ostopalveluilla. Tiloja jalostamalla muutetaan niiden käyttötarkoitusta ja tarpeettomiksi jääneet rakennukset myydään tai puretaan hyväksytyyn "Tilamäärien ja -hankkeiden hallintaohje" mukaisesti.

päiväkoti Kartanon väistötilat saatiin suunnitelussa aikataulussa käyttöön.

Kesällä kunnostettiin K.J. Ståhlbergin museota ja Oksavan koululla tehtiin ulkomaalausta. Varikon piha-alueen kunnostus saatiin päätökseen elokuussa.

Yläasteen sisäilmakorjauksia on jatkettu A- ja B-osalla. Pesäpallokentän katto- ja ulkoverhouksen

korjaus päätettiin loppuvuonna.
Yläasteen hanke- ja korjaussuunnittelu sekä
terveyskeskuksen hankesuunnittelua on jatkettu.
Muita pienempiä vuosikorjauksia tehtiin tarpeen
mukaan.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:
Menot: 357 062 €, 121,58 % (TA 293 700 €)

Mittarit

Vuosikorjauksen alaiset tilat rakennuskuutioiden mukaan.

Rm ³	2016	2017	2018	2019
Suorassa omistuksessa	212 716	207 797	219 397	219 397

	TP17	TP18	TA19	TP19
Menot €/rm ³	1,46	1,30	1,33	1,63

Kiinteistöjen ylläpito

Vastuullinen viranhaltija: Kiinteistöpäällikkö

Toiminnan kuvaus: Kiinteistöhoito vastaa kaupungin omistamien rakennusten käyttökuntoisuudesta.

siinä kunnossa, että tiloja voidaan käyttää turvallisesti ja taloudellisesti. Yhteistyötä vuokratalojen kanssa jatketaan. Henkilökunnan koulutusta jatketaan tarvittaessa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Kiinteistöt pidetään

Toteutuminen:

Hotelli-ravintolan toiminta päättyi huhtikuun lopulla, mutta tilat vuokrattiin heinäkuussa uudelle yrittäjälle määräaikaisella sopimuksella. Omien kiinteistöjen ylläpitoa ja hoitoa jatkettiin normaalisti, ja kiinteistöhoitopalveluita tehtiin

Haapajärven Vuokrataloille sopimuksen mukaan. Lisäksi Ppky Selännettä on avustettu tarvittaessa.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:
Menot: 1 428 629 €, 103,96 % (TA 1 374 064 €)

Mittarit

Kiinteistöhoidossa olevat tilat rakennuskuutioiden mukaan.

Rm ³	2016	2017	2018	2019
Suorassa omistuksessa	212 716	207 796	219 397	219 397
Vuokratalot Oy	68 814	68 814	68 814	68 814
Yhteensä	281 530	276 611	288 211	288 211

	TP17	TP18	TA19	TP19
Menot €/m ³	5,09	4,85	4,76	4,96

KUNNALLISTEKNIikka

Vastuullinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus: Viihtyisien ja turvallisten puisto- ja urheilualueiden sekä liikenneympäristön luominen ja ylläpitäminen.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Puistot pidetään viihtyisinä ja turvallisina virkistysalueina. Puistojen hoito järjestetään vastuuhenkilön sekä kesän ajaksi palkattujen koululaisten avulla.

Varikko

Vastuullinen viranhaltija: Työnjohtaja

Toteutuminen:

Henkilöstön korttikoulutuksia pidetty tarpeen mukaan. Talvikunnossapito kalustoa uusittu.

Toiminnan kuvaus: Tuottaa hallintokuntien tarvitsemat käyttäjäpalvelut, järjestää työkonekalustoa, huolehtia tavarahankinnasta ja varastoinnista. Tavoitteena vuodelle on 2019 henkilöstön turvallisuuskoulutuksen ajantasaistaminen.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Kaupungin omistama kalusto pidetään toimintakuntoisena. Viranomaisten vaatimat lupa ja korttikoulutukset pidetään ajantasalla. Työsuojelua ja riskien arviointia tehostetaan.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:

Menot: 281 501 €, 83,71 % (TA 336 310 €)

Tulot: 160 908 €, 138,73 % (TA 115 990 €)

Mittarit

Työkoneiden tunnit/31.12.2019

2521 h/traktori (2 kpl)

201 h/tiekarhu

1114 h/avolavapakettiauto

	TP17	TP18	TA19	TP19
Menot €/as	39,00	38,76	45,98	38,61
Tulot €/as	20,02	22,10	15,90	22,31

Liikenneväylät

Vastuullinen viranhaltija: Työnjohtaja

Toiminnan kuvaus: Katujen, katuvalojen ja sadevesiviemäreiden kunnossapito ja uusien rakennuttaminen.

Toteutuminen:

Yksityisteiden talviauraukseen varatut määrärahat loppuivat jo alkuvuonna, omavastuut laskutettiin jo loppusyksystä. Hiekoitusmurskeen menekki loppuvuonna suurta ja saanti heikkoa. Tämä näkyi hiekoitusmurskeen hinnassa.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Kadut ja tiet pidetään liikennöitävässä kunnossa. Yksityisteiden talviauraukseen jatketaan ja kaupunki laskuttaa omavastuuosuuden kaikilta. Kaupunki osallistuu edelleen kuntaosuudella sellaisten yksityisteiden peruskorjaukseen, jotka saavat valtionosuuden.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:

Liikenneväylät: Menot: 222 395 €, 145,36 % (TA 152 990 €)

Yksityistiet: Menot 130 948 €, 130,69 % (TA 100 200 €)

Tulot 36 207 €, 72,41 % (TA 50 000 €)

Mittarit

Ylläpidettäviä katuja 37 km.

	TP17	TP18	TA19	TP19
€/km/v	4733	5642	4135	6010

Ylläpidettäviä yksityisteitä 260 km.

	TP17	TP18	TA19	TP19
€/km/v	159,37	212,61	193,08	364,38

Puistot, tori ja urheilualueet

Vastuullinen viranhaltija: Työnjohtaja

Toiminnan kuvaus: Ulkoliikuntapaikat pidetään käyttökunnossa, puistot ja tori pidetään viihtyisinä ja turvallisina virkistysalueina.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Someron,

Pitkänkankaan, Haagan ja Ronkaalan valaistut ladut sekä Taistonpuiston ladut pidetään hiihdettävässä kunnossa. Muiden latujen kunnossapito tilanteen ja tarpeen mukaan. Someron aluetta kehitetään määrärahojen puitteissa. Urheilualueilla pidetään suorituspaikat ja -välineet kilpailukunnossa. Minigolf-radan ja liikennepuiston kesäaikaista valvontaa jatketaan koululaisten avulla. Puistojen kalustamista jatketaan määrärahojen puitteissa.

Toteutuminen:

Alkuvuodesta ladut ja luistinradat olivat hyvässä kunnossa. Loppuvuonna säätilan nopeat vaihtelut, nollan molemmin puolin, asettivat haasteita latupohjille. Luistinratoja ei saatu tehtyä lainkaan.

Torin valaistusta parannettu. Torin ylle asennettu vaijereita jouluvalojen kiinnitystä varten. Koivuhaan kenttä muutettiin kumirouhetekonurmeksi ja samalla kenttä aidattiin.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:

Menot: 315 844 €, 98,29 % (TA 306 070 €)

Tulot: 15 015 €

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Nettomenot €/as	35,94	49,40	41,98	41,26

Hulevesiviemärit

Vastuullinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Kaava-alueella peritään hulevesimaksua, joka tuloutetaan tälle menokohdalle ja ko. maksuilla

pidetään kunnossa hulevesiviemärit ja katujen ja muiden yleisten alueiden avo-ojat.

Toteutuminen:

Hulevesimaksut laskutettu syksyn aikana. Käynnistetty Roikolan alueen tarkempien kunnallisteknisten suunnitelmien laadinta.

Kunnostettu hulevesiviemäreitä ja avo-ojia Rantakadulla, Männistökadulla, Päkkiäntiellä, Puistokadulla, Kylkiäistiellä ja Viikatetiellä

SUOJELUTOIMI

Pelastuspalvelut ostetaan Jokilaaksojen Pelastuslaitokselta palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:
Menot 733 555 €, 99,55 % (TA 736 900 €)

Mittarit

	TP17	TP18	TA19	TP19
Menot €/as	96,07	94,89	101,07	100,62

ATERIA- JA PUHTAUSPALVELUT

Ateriapalvelut

Vastuullinen viranhaltija: Ateria- ja puhtauspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Kaupungin ateriapalvelut on nettobudjetoitu vastuualue, joka toimii osana kaupungin teknistä palvelua. Ateriapalveluiden vastuualue koostuu valmistus- ja palvelukeittiöistä. Selänteen perusturvapalveluiden kuntayhtymän Haapajärven yksiköihin tuotetaan niissä tarvittavat ateriapalvelut palvelusopimusten mukaisesti. Ruoanvalmistuskeittiöitä on 3 kpl. Palvelukeittiöitä on 6 kpl. Kevennetyssä valmistuksessa on Karjalahden palvelukeskuksen keittiö (kevääseen 2019 asti). Ruokapalveluilla on 21 vakituista työntekijää.

Tavoitteet ja toimenpiteet:

Ateriapalveluiden tavoitteena on ylläpitää ja edistää asiakkaitensa ravitsemuksellista hyvinvointia tarjoamalla asiakkailleen monipuolista ja maukasta perusruokaa.

Selänteen peruspalvelukuntayhtymän ruokapalvelut toimitetaan laadittujen palvelusopimusten

Toteutuminen:

Karjalahden palvelukeskuksen ja Olavikodin toiminta siirtyivät Attendolle maaliskuussa 2019. Samalla myös ateriapalvelutoiminta loppui palvelukeskuksen ja Olavikodin osalta. Palvelukeskuksen työntekijät ovat siirtyneet terveyskeskuksen keittiölle töihin (2 työntekijää).

Kartanon päiväkodissa on ollut tammikuusta 2019 asti ateriapalveluiden työntekijä. Hän vastaa Kartanon päiväkodin ateriapalveluista ja osallistuu siivoukseen.

mukaan. Tarvittaessa aterioiden rakennetta muunnetaan asiakkaalle sopivaksi (esimerkiksi pehmeä tai sosemainen ruokavalio).

Ateriapalveluiden asiakkaille annetaan tietoa terveellisistä elämäntavoista, ohjaamalla asiakkaita maistelemaan erilaisia salaatteja ja kasviksia ja toteuttamalla erilaisia teemapäiviä. Ateriapalveluiden keittiöillä on käytössä kuuden viikon kiertävä ruokalista, joka vaihtuu vuosittain syyskuun alussa.

Palvelusopimukset ja palvelunkuvaukset määrittävät ateriapalveluiden toimintaa.

Tavoitteena on löytää sijaisia, jotka voivat toimia sekä ruoka- että siivouspuolella.

Järjestetään yhteistä koulutusta ateria- ja puhtauspalveluiden henkilöstölle kesäkuussa 2019.

Lukiolla ja yläasteella ei ole pidetty kahviota syksyn 2019 aikana. Lukiolla kahviotoimintaa tarjoaa Jedun opiskelijat ja yläasteella ei ole kahviota koulurakennuksen remontin takia.

Yläasteen oppilaille on tarjottu iltapäivällä välipalaa syksyn 2019 aikana, koska osalla oppilaista koulupäivät päättyvät vasta klo 16.00.

Yläasteella korjattiin ruokasalin lattiaa syksyn aikana ja remontin mukana rakennettiin auditorion

alle tilava tavaravarasto keittiön käyttöön.

Ruokalistat uusittiin syyskuun alussa. Ruokalistoja laadittaessa otettiin huomioon uudet koululaisten, varhaiskasvatuksen ja ikäihmisten ruokasuositukset, lisäämällä kasviksia ja vihanneksia ruokalistoilta.

Terveyskeskuksen vuodeosasto oli kiinni heinäkuun 2019 ja Olavikodin ja palvelukeskuksen muuttaminen Attendolle on vähentänyt terveyskeskuksen keittiön tuloja ja

nostanut suoritehintaa tämän vuoden aikana. Lisäksi suoritehintaa on nostanut useampi pitkä sairausloma. Koulupuolella tulot vähenivät syksyllä 2019, kun oppilasmäärä oli pienempi kuin keväällä 2018.

Menoja on saatu jonkin verran pienennettyä edellisvuoteen verrattuna mm. palkkamenoja, elintarvikekustannuksia, vuokria ja pesuainekuluja on saatu pienennettyä.

Mittarit

Suoritteet/vuosi/kpl	TP17	TP18	TA19	TP19
perusturvapalvelut	236706	244079	180441	177750
sivistyspalvelut	280309	273698	280060	263001
Elintarvikemäärä-rahast/v				
perusturvapalvelut	442690	427559	300000	338804
sivistyspalvelut	310000	283809	305000	306270
Suoritteiden keskihinta/kpl 4,09				
perusturvapalvelut	4,35	4,30	4,34	4,75
sivistyspalvelut	3,16	3,10	3,49	3,42
Kouluaterian hinta	2,82	2,71	2,59	2,89

Puhtauspalvelut

Vastuullinen viranhaltija: Ateria- ja puhtauspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Keskitetyssä siivoustoimessa tuotetaan kaupungin kiinteistöille niiden päätoimintaa tukevaa siivouspalvelua, käytännön toiminnan kehittämiseksi vastaa ateria- ja puhtauspalvelujohtaja yhdessä siivoustyönohjaajan kanssa. Puhtauspalvelut luovat yleistä viihtyvyyttä, turvallisuutta sekä ylläpitävät siivouksellisiin toimenpitein kiinteistöjen arvoa ja kuntoa. Keskeiset palvelutehtävät ovat ylläpito- ja perussiivouspalvelut. Osallistutaan siivoustoiminnan kehittämiseen kaupungin organisaation eri tulosalueilla. Selänteen yksiköille tuotetaan vuokran yhteydessä siivouspalvelua seuraaviin kohteisiin: Karjalahden palvelukeskus 28.2.2019 saakka, Haapakoti, Kirsikkakodin päivätoimintakeskus ja perhekeskus.

Tavoitteet ja toimenpiteet: Tavoitteena on hyvinvoiva, motivoitunut ja osaava henkilöstö. Puhtauspalveluita kehitetään siivoustyön ja työympäristön suunnittelun avulla. Henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään osallistumalla vuosittain ammatillisiin täydennyskoulutuksiin. Mikäli siivouksen tasoa lasketaan tai ulkoistetaan palveluja, asiasta on sovittava ensin palveluja ostavan hallintokunnan kanssa.

Painopiste vuodelle 2019: Ergonomiaan ja siivoustyön kuormittavuuteen kiinnitetään huomiota. Työkohteissa jatketaan ja kannustetaan työntekijöitä osallistumaan elvyttävään ja palauttavaan taukoliikuntaan työpäivän aikana. Koulutusta siivoustyön hallittavuudesta tulee lisätä. Huomioidaan työajan tehokas käyttö. Työajan tehokkaan käytön kannalta on tarkoituksenmukaista jatkaa kaksivuorotyötä ja laajentaa kokeilun kautta myös muissa kohteissa. Siivouksen osalta jatketaan kiinteistönpidon kehittämistä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Teemat vuosille 2020 – 2022: Henkilöstön ja asiakkaan sitouttaminen joustavaan yhteistyöhön. Kilpailukykyistä ja ammattitaitoista siivouspalvelua tehostetaan kustannuksia vertailemalla. Huomion kiinnittäminen toimiviin työyhteisöihin. Kannustetaan työntekijöitä osallaistumaan työn kiertoon.

Toteutuminen:

Karjalahden palvelukeskuksesta on siirtynyt kolme puhtauspalveluiden työntekijää kaupungin eri työpisteisiin töihin. Yksi työntekijä siirtyi kaupungintalolle, yksi päiväkotiin ja yksi rappusiivoukseen. Yksi työntekijä on ollut palkattomalla vapaalla

koko vuoden 2019 ajan.

Puhtauspalveluiden kaksi sijaista on valmistunut toimitilahuoltajiksi syksyllä 2019. Yksi opiskelee laitoshuoltajaksi omaehtoisesti.

Vs. siivoustyönohjaaja on opiskellut esimiestutkintoa oman työnsä ohella. Uimahallin ja jäähallin viikonloppusiivousta ostettiin yksityiseltä kevään 2019 aikana. Syksyn 2019 alusta on viikonlopun siivous uima- ja jäähallilla tehty omien siistijöiden toimesta. Siivouksessa käytettävien pesuaineiden valikoimaa on vähennetty ja pesuaineiden annostelusta on annettu ohjeita siistijöille. Siivoukseen hankittiin kaksi pientä lattianhoitokonetta ja lukiolle ostettiin uusi pyykinpesukone.

Talousarvion toteutuma 31.12.2019:

Menot 868 339 €, 93,32 %

Tulot 47 785 €, 93,24 %

Mittarit

Siivottava pinta-ala	2016	2017	2018	2019
m2	32 900	32 800	34 931	34 931

Lisäksi on Vuokratalot Oy:n porrassiivous.

	TP17	TP18	TA19	TP19
Menot €/m2/v	26,98	25,49	25,17	23,49

Teknisten palvelujen talousarvion toteutuminen:

	TP17	TP18	TA19	TP19	Tot %
Menot	5 767 875	6 064 370	7 636 610	7 912 816	103,62
Tulot	5 425 764	5 785 870	7 268 170	7 333 911	100,90
Netto	342 111	278 499	368 440	578 905	157,12

Koko kaupungin käyttötalous yhteensä:

	TP17	TP18	TA19	TP19	Tot %
Menot	54 552 775	57 050 283	57 633 055	58 166 990	100,93
Tulot	10 381 492	10 666 363	9 694 956	9 990 168	103,05
Netto	44 171 283	46 383 920	47 938 099	48 176 821	100,50

TULOSLASKELMA

	TA2019	Muutokset	Ta19 yhteensä	TP2019	Poikkeama
Toimintatulot	9 694 956	0	9 694 956	9 990 168,40	295 212,40
Toimintamenot	-56 233 055	-1 400 000	-57 633 055	-58 166 989,61	-533 934,61
TOIMINTAKATE	-46 538 099	-1 400 000	-47 938 099	-48 176 821,21	-238 722,21
Verotulot	24 250 300	-2 300 000	21 950 300	23 572 569,17	1 622 269,17
Valtionosuudet	23 235 300	110 000	23 345 300	23 312 853,00	-32 447,00
Rahoitustulot ja -menot	410 900	385 000	795 900	1 126 971,82	331 071,82
VUOSIKATE	1 358 401	-3 205 000	-1 846 599	-164 427,22	1 682 171,78
Poistot käyttöön. Pysyvien vasavien arvonn- alenn.	-1 914 000	-116 000	-2 030 000	-2 114 360,83	
Satunnaiset erät	482 000	-482 000	0		
TILIKAUDEN TULOS	-73 599	-3 803 000	-3 876 599	-2 278 788,05	1 597 810,95
Poistoeron lisäys-/vähennys+	85 500		85 500	85 466,04	
Varausten lisäys-/vähennys+			0		
Rahastojen lisäys-/vähennys+					
Tilikauden yli-/alijäämä	11 901	-3 803 000	-3 791 099	-2 193 322,01	1 597 776,99

Verotulojen erittely:						
	Talousarvio	Ta-muutokset	Ta -yhteensä	Toteutunut euro	Poikkeama euro	
Verotulot						
Kunnallisvero	20 577 300	-2 100 000	18 477 300	20 118 164,76	1 640 864,76	
Yhteisövero	1 500 000	-200 000	1 300 000	1 236 753,46	-63 246,54	
Kiinteistövero	2 173 000		2 173 000	2 217 650,95	44 650,95	
Muut verotulot	0		0	0,00	0,00	
Yhteensä	24 250 300	-2 300 000	21 950 300	23 572 569,17	1 622 269,17	
	Tulovero-%					
Verovuosi 2010	21,00					
Verovuosi 2011	21,00					
Verovuosi 2012	21,00					
Verovuosi 2013	21,00					
Verovuosi 2014	21,00					
Verovuosi 2015	22,00					
Verovuosi 2016	22,00					
Verovuosi 2017	22,00					
Verovuosi 2018	22,00					
Verovuosi 2019	22,50					
Verovuosi 2020	22,50					
Kiinteistöveroprosentit:	Yleinen	Vak.asuinrak.	Muut asuinrak.	Voimalaitokset	Rakentam. rak.maa	Yleishyöd.yhteisöt
Verovuosi 2007	0,75	0,40	0,70	2,50	3,00	0,30
Verovuosi 2008	0,75	0,40	0,70	2,50	3,00	0,30
Verovuosi 2009	1,00	0,40	0,70	2,50	3,00	0,30
Verovuosi 2010	1,35	0,75	1,35	2,85	3,00	0,30
Verovuosi 2011	1,35	0,75	1,35	2,85	3,00	0,30
Verovuosi 2012	1,35	0,75	1,35	2,85	3,00	0,30
Verovuosi 2013	1,35	0,65	1,25	2,85	3,00	0,30
Verovuosi 2014	1,35	0,75	1,35	2,85	3,00	0,30
Verovuosi 2015	1,35	0,75	1,35	2,85	3,00	0,30
Verovuosi 2016	1,35	0,75	1,35	2,85	3,00	0,30
Verovuosi 2017	1,35	0,75	1,35	2,85	3,00	0,30
Verovuosi 2018	1,35	0,75	1,35	3,10	5,00	0,30
Verovuosi 2019	1,35	0,75	1,35	3,10	5,00	0,30
Verovuosi 2020	1,35	0,75	1,35	3,10	5,00	0,30

Valtionosuuksien erittely:

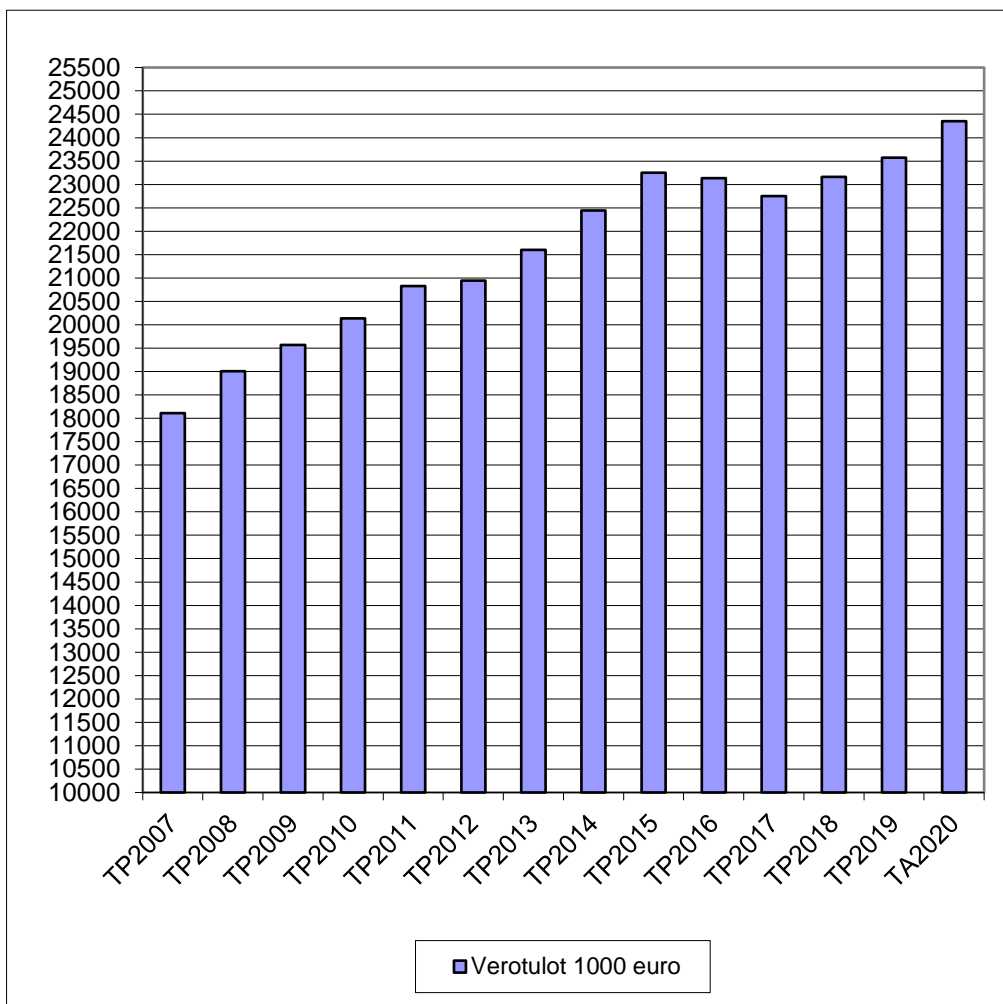
	Talousarvio	Ta-muutokset	Ta -yh- teensä	Toteutunut euro	Poikkeama
Valtionosuudet	23 235 300	110 000	23 345 300	23 312 853,00	32 447,00
Kotikuntakorvaustulot				287 833,00	
Kotikuntakorvausmenot				-77 776,00	
Harkinnan var. vo:n korotus					
Valtionosuudet yhteensä				23 522 910,00	
Arvonlisäveron palautukset	Alv:n palautuk- set	Alv:n laskennalli- nen palautus			
v. 2007	1 611 865,64	195 902,50			
v. 2008	1 697 511,77	183 933,31			
v. 2009	1 437 612,17	213 605,37			
v. 2010	669 382,95	0,00			
v. 2011	698 138,51	0,00			
v. 2012	701 503,85	0,00			
v. 2013	1 053 265,96	98,75			
v. 2014	1 026 330,30	0,00			
v. 2015	915 684,51	1,00			
v. 2016	1 126 439,92	0,00			
v. 2017	1 440 555,98	957,31			
v. 2018	1 294 613,04	1 228,19			
v. 2019	1 149 806,40	1 346,98			

Valtionosuuksissa kotikuntakorvaustulot ja -menot kirjataan sivistyspalveluihin

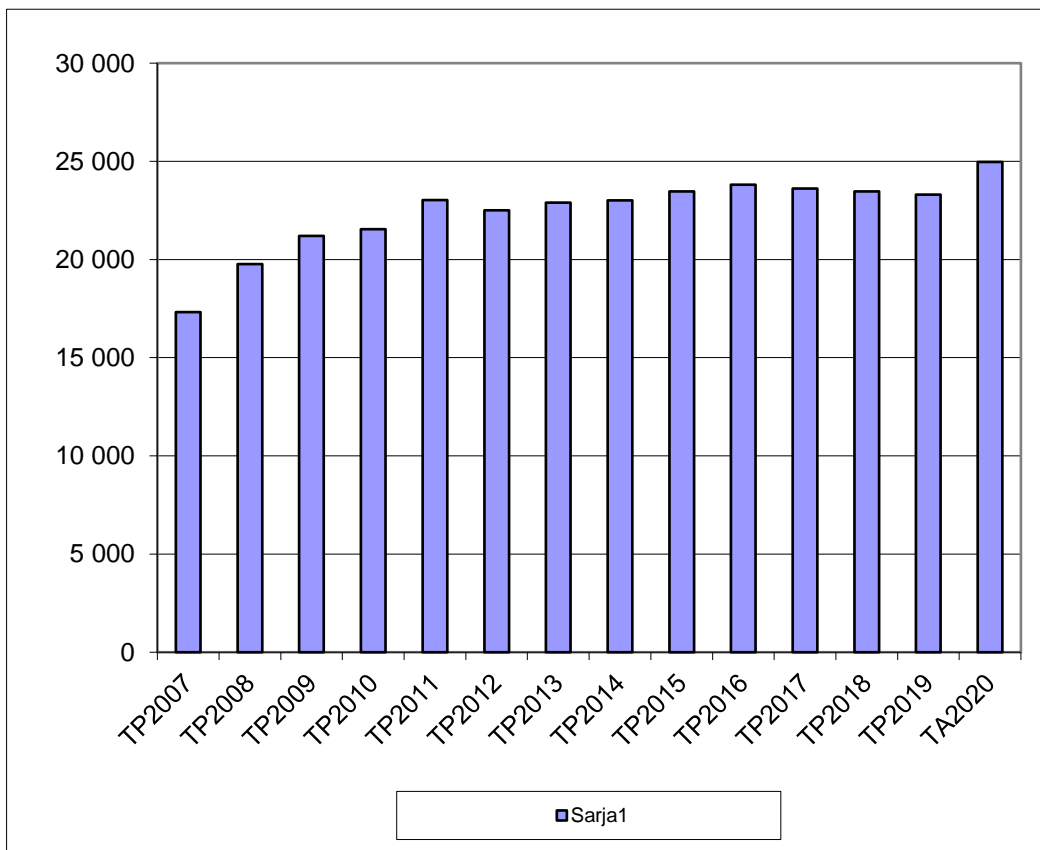
VEROTULOJEN JA VALTIONOSUUKSIEN VERTAILU

	EURO	EURO	EURO	EURO	EURO	EURO	EURO
	TP14	TP15	TP16	TP17	TP18	TP19	TA20
Kunnallisvero	19 349 815	20 054 938	19 865 020	19 281 864	19 357 853	20 118 165	20 705 000
Yhteisövero	1 230 247	1 353 257	1 381 598	1 574 927	1 560 472	1 236 753	1 350 000
Kiinteistövero	1 863 783	1 842 349	1 889 230	1 893 383	2 242 732	2 217 651	2 300 000
Muut verotulot							
Yhteensä	22 443 845	23 250 544	23 135 848	22 750 174	23 161 057	23 572 569	24 355 000
Harkinnanvar.rah.avust.							
Valtionosuudet	23 014 701	23 465 363	23 805 096	23 619 884	23 466 571	23 312 853	24 964 100
Yhteensä	23 014 701	23 465 363	23 805 096	23 619 884	23 466 571	23 312 853	24 964 100

VEROTULOT	1000 euroa
TP2007	18111
TP2008	19006
TP2009	19569
TP2010	20135
TP2011	20828
TP2012	20946
TP2013	21599
TP2014	22444
TP2015	23251
TP2016	23136
TP2017	22750
TP2018	23161
TP2019	23573
TA2020	24355

VALTIONOSUUDET	1000 euroa
TP2007	17 328
TP2008	19 769
TP2009	21 196
TP2010	21 546
TP2011	23 032
TP2012	22 506
TP2013	22 896
TP2014	23 015
TP2015	23 465
TP2016	23 805
TP2017	23 620
TP2018	23 467
TP2019	23 313
TA2020	24 964

Investoinnit

Talousarvion toteutusvertailu/Investointiosia

		TP2018 euro	TA2019 euro	TA-MUUTOS	TA YHTEENSÄ	TP2019 euro	JÄLJELLÄ	TOT.%
KAUPUNGINHALLITUS								
Kaupunginhallitus								
200 Tontit ja maa-alueet	Tulot	8 728,00	200 000,00	0,00	200 000,00	8 371,00	191 629,00	4,19
	Menot	0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	0,00
	Netto	8 728,00	150 000,00	0,00	150 000,00	8 371,00	141 629,00	5,58
202 Osakkeet ja osuudet	Tulot		0,00	0,00	0,00	1 867,65	-1 867,65	#JAKO/0!
	Menot		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Netto		0,00	0,00	0,00	1 867,65	-1 867,65	#JAKO/0!
** KAUPUNGINHALLITUS								
	Tulot	8 728,00	200 000,00	0,00	200 000,00	10 238,65	189 761,35	5,12
	Menot	0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	0,00
	Netto	8 728,00	150 000,00	0,00	150 000,00	10 238,65	139 761,35	6,83
SIVISTYSLAUTAKUNTA								
Sivistyspalvelut								
205 Koneet ja kalustot/koulut								
	Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Menot	-63 605,62	-80 000,00	0,00	-80 000,00	-35 110,26	-44 889,74	43,89
	Netto	-63 605,62	-80 000,00	0,00	-80 000,00	-35 110,26	-44 889,74	43,89
206 Koneet ja kalustot/vapaa-aika								
	Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Menot	-10 432,92	0,00	0,00	0,00	-36 363,64	36 363,64	#JAKO/0!
	Netto	-10 432,92	0,00	0,00	0,00	-36 363,64	36 363,64	#JAKO/0!
** SIVISTYSLAUTAKUNTA								
	Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Menot	-74 038,54	-80 000,00	0,00	-80 000,00	-71 473,90	-8 526,10	89,34
	Netto	-74 038,54	-80 000,00	0,00	-80 000,00	-71 473,90	-8 526,10	89,34

Talousarvion toteutusvertailu/Investointiosia

		TP2018 euro	TA2019 euro	TA-MUUTOS	TA YHTEENSÄ	TP2019 euro	JÄLJELLÄ	TOT.%
TEKNINEN LAUTAKUNTA								
Tekninen palvelukeskus								
Rakentaminen								
Talonrakennus								
215 Lukio	Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Menot	-417 311,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Netto	-417 311,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
219 Uimahalli, uudisrakennus								
	Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Menot	98 638,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Netto	98 638,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
222 Paloasema								
	Tulot	0,00	250 000,00	0,00	250 000,00	112 000,00	138 000,00	44,80
	Menot	-39 449,28	-1 500 000,00	-835 000,00	-2 335 000,00	-2 534 444,01	199 444,01	108,54
	Netto	-39 449,28	-1 250 000,00	-835 000,00	-2 085 000,00	-2 422 444,01	337 444,01	116,18
224 Terveyskeskus								
	Tulot		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Menot		-200 000,00	0,00	-200 000,00	-161 327,95	-38 672,05	80,66
	Netto		-200 000,00	0,00	-200 000,00	-161 327,95	-38 672,05	80,66
225 Yläaste								
	Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Menot	-283 512,96	-300 000,00	0,00	-300 000,00	-122 269,29	-177 730,71	40,76
	Netto	-283 512,96	-300 000,00	0,00	-300 000,00	-122 269,29	-177 730,71	40,76
240 Muut hankkeet								
	Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
	Menot	-205 710,05	-565 000,00	0,00	-565 000,00	-284 249,91	-280 750,09	50,31
	Netto	-205 710,05	-565 000,00	0,00	-565 000,00	-284 249,91	-280 750,09	50,31

Talousarvion toteutumisvertailu/Investointiosa							
	TP2018 euro	TA2019 euro	TA-MUUTOS	TA YHTEENSÄ	TP2019 euro	JÄLJELLÄ	TOT.%
** Talonrakennus							
Tulot	0,00	250 000,00	0,00	250 000,00	112 000,00	138 000,00	44,80
Menot	-847 344,55	-2 565 000,00	-835 000,00	-3 400 000,00	-3 102 291,16	-297 708,84	91,24
Netto	-847 344,55	-2 315 000,00	-835 000,00	-3 150 000,00	-2 990 291,16	-159 708,84	94,93
Kiinteät rakenteet ja laitteet							
302 Lujabetonin liittymä/KT28							
Tulot	0,00	200 000,00	0,00	200 000,00	0,00	200 000,00	0,00
Menot	-8 695,70	-400 000,00	180 000,00	-220 000,00	-12 705,26	-207 294,74	5,78
Netto	-8 695,70	-200 000,00	180 000,00	-20 000,00	-12 705,26	-7 294,74	63,53
311 Katujen päällystäminen							
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
Menot	0,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00
Netto	0,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00
303 Koulukadun peruskorjaus							
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
Menot	-121 006,67	-300 000,00	-200 000,00	-500 000,00	-365 563,18	-134 436,82	73,11
Netto	-121 006,67	-300 000,00	-200 000,00	-500 000,00	-365 563,18	-134 436,82	73,11
317 Torialueen rakentaminen							
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
Menot	-46 044,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
Netto	-46 044,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
320 Muut hankkeet							
Tulot	34 132,12	76 000,00	0,00	76 000,00	52 200,00	23 800,00	68,68
Menot	-179 839,37	-350 000,00	-80 000,00	-430 000,00	-235 481,50	-194 518,50	54,76
Netto	-145 707,25	-274 000,00	-80 000,00	-354 000,00	-183 281,50	-170 718,50	51,77
330 Viemäröintihankkeet							
Tulot	0,00	0,00	316 705,00	316 705,00	316 705,00	0,00	100,00
Menot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
Netto	0,00	0,00	316 705,00	316 705,00	316 705,00	0,00	100,00
Talousarvion toteutumisvertailu/Investointiosa							
	TP2018 euro	TA2019 euro	TA-MUUTOS	TA YHTEENSÄ	TP2019 euro	JÄLJELLÄ	TOT%
** Kiinteät rakent. ja laitt.yht.							
Tulot	34 132,12	276 000,00	316 705,00	592 705,00	368 905,00	223 800,00	62,24
Menot	-355 586,38	-1 060 000,00	-100 000,00	-1 160 000,00	-613 749,94	-546 250,06	52,91
Netto	-321 454,26	-784 000,00	216 705,00	-567 295,00	-244 844,94	-322 450,06	43,16
Käyttöomaisuus							
Aineettomat hyödykkeet							
340 Muut pitkävaikutteiset menot							
Tulot	30 428,27	17 000,00	0,00	17 000,00	0,00	17 000,00	0,00
Menot	-64 856,27	-55 000,00	0,00	-55 000,00	-25 157,84	-29 842,16	45,74
Netto	-34 428,00	-38 000,00	0,00	-38 000,00	-25 157,84	-12 842,16	66,20
Irtainomaisuus							
350 Koneet ja kalusto/tekpa							
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	11 684,67	-11 684,67	#JAKO/0!
Menot	-29 717,74	-30 000,00	0,00	-30 000,00	-30 475,00	475,00	101,58
Netto	-29 717,74	-30 000,00	0,00	-30 000,00	-18 790,33	-11 209,67	62,63
370 Ateria- ja puhtauspalvelut, laitteistohankinnat							
Tulot		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#JAKO/0!
Menot		-25 000,00	0,00	-25 000,00	-23 608,79	-1 391,21	94,44
Netto		-25 000,00	0,00	-25 000,00	-23 608,79	-1 391,21	94,44
** Käyttöomaisuus yht.							
Tulot	30 428,27	17 000,00	0,00	17 000,00	11 684,67	5 315,33	68,73
Menot	-94 574,01	-85 000,00	0,00	-85 000,00	-79 241,63	-5 758,37	93,23
Netto	-64 145,74	-68 000,00	0,00	-68 000,00	-67 556,96	-443,04	99,35
** Tekninen palvelukeskus							
Tulot	64 560,39	543 000,00	316 705,00	859 705,00	492 589,67	367 115,33	57,30
Menot	-1 297 504,94	-3 735 000,00	-935 000,00	-4 670 000,00	-3 795 282,73	-874 717,27	81,27
Netto	-1 232 944,55	-3 192 000,00	-618 295,00	-3 810 295,00	-3 302 693,06	-507 601,94	86,68

Talousarvion toteutumisvertailu/Investointiosa

	TP2018 euro	TA2019 euro	TA-MUUTOS	TA YHTEENSÄ	TP2019 euro	JÄLJELLÄ	TOT%
** TEKNINEN LTK							
Tulot	64 560,39	543 000,00	316 705,00	859 705,00	492 589,67	367 115,33	57,30
Menot	-1 297 504,94	-3 735 000,00	-935 000,00	-4 670 000,00	-3 795 282,73	-874 717,27	81,27
Netto	-1 232 944,55	-3 192 000,00	-618 295,00	-3 810 295,00	-3 302 693,06	-507 601,94	86,68
** RAPORTTI YHT.							
Tulot	73 288,39	743 000,00	316 705,00	1 059 705,00	502 828,32	556 876,68	47,45
Menot	-1 371 543,48	-3 865 000,00	-935 000,00	-4 800 000,00	-3 866 756,63	-933 243,37	80,56
Netto	-1 298 255,09	-3 122 000,00	-618 295,00	-3 740 295,00	-3 363 928,31	-376 366,69	89,94

INVESTOINTIOSA 2019

C931 Talonrakennus

TA -3 400 000 €, Tot. -3 102 291 €

TA 250 000 € Tot. 112 000 €

224. Terveyskeskus

Määräraha -200 000 €
Käytetty -161 328 €

225. Yläaste

Määräraha -300 000 €
Käytetty -122 269 €

225. Paloasema

Määräraha -2 335 000 €
Käytetty -2 534 444 €
Tuloarvio 250 000 €
Toteutunut 112 000 €

240. Muut hankkeet

Kirjasto	Määräraha	-50 000 €
	Käytetty	-49 305 €
Tiiton koulu	Määräraha	-35 000 €
	Käytetty	-28 929 €
Pp-kenttä	Määräraha	-35 000 €
	Käytetty	-51 530 €
Ståhlbergin museo	Määräraha	-15 000 €
	Käytetty	- 9 839 €
Varikko	Määräraha	-70 000 €
	Käytetty	-77 164 €
Oksavan koulu	Määräraha	-40 000 €
	Käytetty	-10 580 €
K.J. Ståhlbergin koulu	Määräraha	-15 000 €
	Käytetty	-15 049 €
Hinku-kuntahanke	Määräraha	-20 000 €
	Käytetty	-20 075 €

C932 Kiinteät rakenteet ja laitteet TA -1 160 000 €, Tot. -613 750 €

303 Koulukadun peruskorjaus

Määräraha	-500 000 €
Käytetty	-365 563 €

320 Muut hankkeet

*Koivuhaan kenttä

Määräraha	- 80 000 €
Käytetty	-180 687 €

Hanke kesken. Avustus 31 % hankkeen kustannuksista (enint. 65 000 €)

330 Viemäröintihankkeet

Tuloarvio	316 705€
Myyntitulo	316 705 €

Ylipää-Kumiseva-Asevarikko siirtoviemärin myynti Vesikolmiolle

340 muut pitkävaikutteiset menot

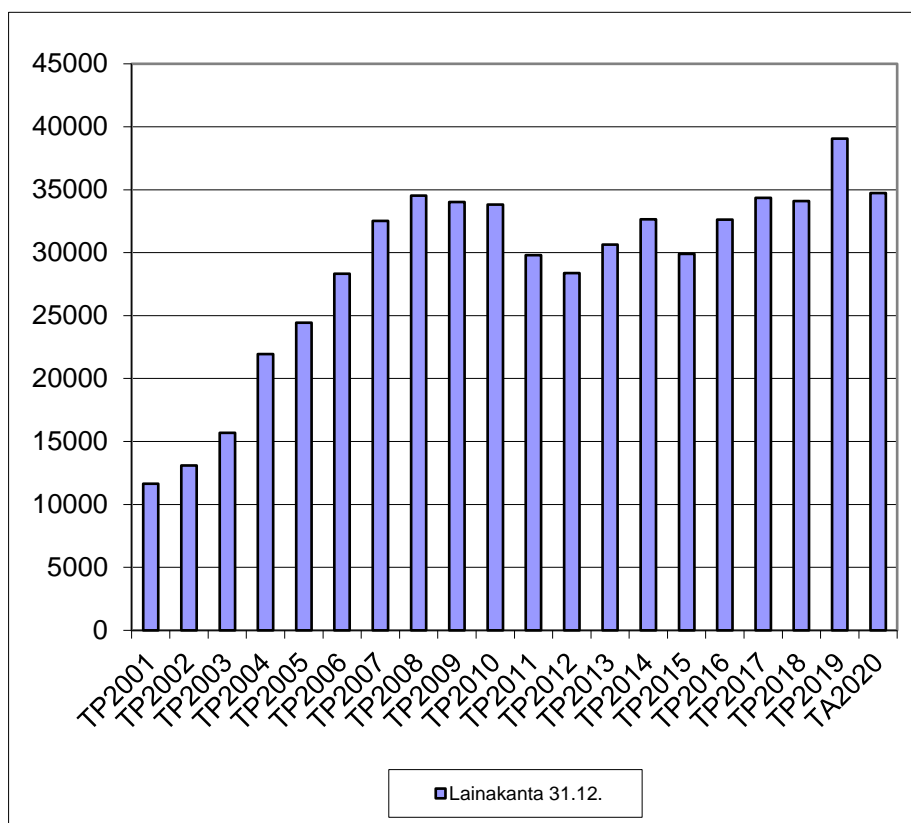
Määräraha	-55 000 €
Käytetty	-25 157 €
Tuloarvio	17 000 €
Toteutunut	0 €

Hankkeina mm. Aholanjärven kunnostus 11 305 €, avustus 4 097 € ja Haapajärven valuma-alueen kunnostus toimenpit. suunn. ja tot. 11 821 €, avustus 7230 €

RAHOITUSLASKELMA

	TA2019	Ta-muutokset	Ta19 yhteensä	TP2019	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 358 401	-3 205 000	-1 846 599	-164 427	1 682 171,78
Satunnaiset erät	482 000	-482 000	0		
Tulorahoituksen korjauserät			0	-189 157	
Toiminnan rahavirta yhteensä	1 840 401	-3 687 000	-1 846 599	-353 584	1 493 014,96
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 865 000	-935 000	-4 800 000	-3 878 085	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	543 000		543 000	177 395	
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	200 000	316 705	516 705	336 762	
Investointien rahavirta netto	-3 122 000	-618 295	-3 740 295	-3 363 928	376 366,69
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 281 599	-4 305 295	-5 586 894	-3 717 512	1 869 381,65
Rahoituksen rahavirta					
Sijoitetun vapaan opo:n rahastosijoitus				0	0,00
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset			0		
Antolainasaamisten vähennykset			0	0	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 045 000	4 545 000	10 590 000	8 005 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 000 000		-5 000 000	-5 040 288	
Lyhytaikaisten lainojen muutos				2 000 000	
Lainakannan muutokset	1 045 000	4 545 000	5 590 000	4 964 712	-625 288,00
Toimeksiantojen varojen muutos				-277	
Toimeksiantojen pääomien muutos				-1 837	
Vaihto-omaisuuden muutos				30 500	
Saamisten muutos				115 807	
Korottomien pitkä- ja lyhytaik.velkojen muutos				759 324	
Rahoituksen rahavirta	-236 599	239 705	3 106	2 150 716	2 147 609,93

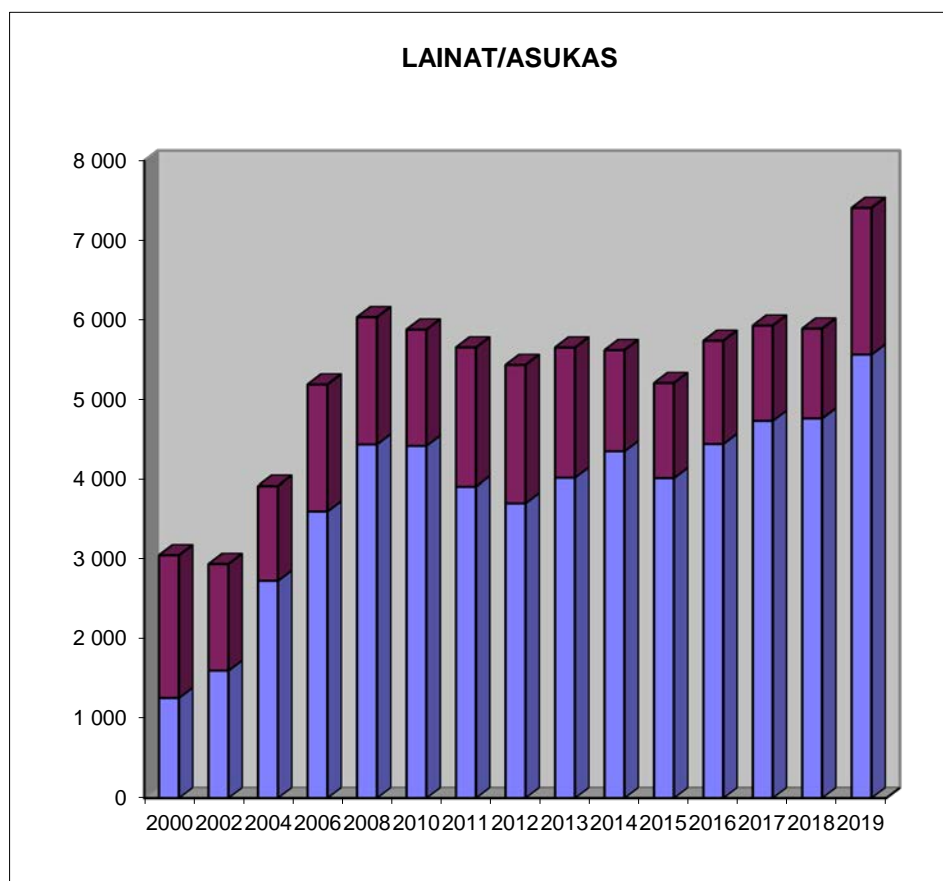
LAINAKANTA 31.12.	1000 euroa
TP2001	11646
TP2002	13103
TP2003	15678
TP2004	21944
TP2005	24439
TP2006	28317
TP2007	32518
TP2008	34537
TP2009	34031
TP2010	33807
TP2011	29812
TP2012	28372
TP2013	30653
TP2014	32648
TP2015	29907
TP2016	32615
TP2017	34361
TP2018	34091
TP2019	39056
TA2020	34726

TALOUSARVIOLAINAT

	euroa/asukas	
2000	1 264	1 797 (konserni)
2002	1 608	1 343
2004	2 741	1 185
2006	3 610	1 585
2008	4 444	1 595
2010	4 426	1 458
2011	3 920	1 740
2012	3 712	1 728
2013	4 027	1 632
2014	4 358	1 268
2015	4 021	1 192
2016	4 449	1 294
2017	4 739	1 195
2018	4 769	1 127
2019	5 570	1 839

TOTEUTUMAYHTEENVETO 1000 euroa

	Määrärahat					Tuloarvot				
	Sitovuus valtuustoon bruttona					Sitovuus valtuustoon bruttona				
	Ta2019	Muutokset	Yhteensä	Tot2019	Poikkeama	Ta2019	Muutokset	Yhteensä	Tot2019	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
VAALIT	-28	0	-28	-26	2	24	0	24	24	-1
TARKASTUSTOIMI	-22	0	-22	-16	6	0	0	0	0	0
KAUPUNGINHALLITUS	-31 592	-1 400	-32 992	-33 225	-233	992	0	992	1 005	13
SIVISTYSLAUTAKUNTA	-16 954	0	-16 954	-16 987	-33	1 411	0	1 411	1 628	217
TEKNINEN LAUTAKUNTA	-7 637	0	-7 637	-7 913	-276	7 268	0	7 268	7 334	66
Käyttötalous yhteensä	-56 233	-1 400	-57 633	-58 167	-534	9 695	0	9 695	9 990	295
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						24 250	-2 300	21 950	23 573	1 622
Valtionosuudet						23 235	110	23 345	23 313	-32
Korkotulot						11		11	3	-7
Muut rahoitustulot						873	350	1 223	1 656	433
Korkomenot	-344	35	-309	-331	-22					
Muut rahoitusmenot	-128		-128	-201	-73					
Satunnaiset erät			0	0	0	482	-482	0	0	0
Tulorahoituksen korj.erät				-189	-189			0	0	0
INVESTOINTIOSA										
KAUPUNGINHALLITUS										
Maa- ja vesialueet	-50		-50	0	50	200		200	8	-192
Käyttöom.arvopaperit	0	0	0		0			0	2	2
SIVISTYSLAUTAKUNTA										
Irtainomaisuus	-80	0	-80	-71	9			0		0
TEKNINEN LAUTAKUNTA										
Talonrakennus										
Paloasema	-1 500	-835	-2 335	-2 534	-199	250		250	112	-138
Terveyskeskus	-200		-200	-161	39			0		0
Muut hankkeet	-565		-565	-284	281			0		0
Yläaste	-300		-300	-122	178					
Kiinteät rakenteet ja laitteet										
Lujabetonin liittymä/KT28	-400	180	-220	-13	207	200		200		-200
Katujen rakentaminen	0	0	0	0	0			0		0
Katujen päällystäminen	-10		-10	0	10			0		0
Koulukadun peruskorj.	-300	-200	-500	-366	134					
Muut hankkeet	-350	-80	-430	-235	195	76		76	52	-24
Viemärintihankkeet							317	317	317	0
Muut pitkävaikutteiset menot	-55		-55	-25	30	17		17		-17
Irtainomaisuus	-55		-55	-54	1			0	12	12
Investoinnit yhteensä	-3 865	-935	-4 800	-3 867	933	743	317	1 060	503	-557
RAHOITUSOSA										
Svop-rahaston muutos					0					
Antolainauksen muutokset					0					
Antolainasaam. lisäys		0	0	0	0				0	0
Antolainasaam. vähenn.							0	0	0	0
Lainakannan muutokset										
Pitkäaik.lainojen lisäys						6 045	4 545	10 590	8 005	-2 585
Pitkäaik.lainojen vähenn.	-5 000	0	-5 000	-4 936	64					0
Lyhytaik.lainojen muutos			0	-105	-105			0		0
Kassalainojen muutos			0		0			0	2 000	2 000
Vaikutus maksuvalmiuteen			0	-2 151	-2 151	237	-240	-3	904	907
YHTEENSÄ	-65 570	-2 300	-67 870	-69 946	-2 076	65 570	2 300	67 870	69 946	2 076

Muutokset vuodelta 2018 vuodelle 2019

Konsernissa on alijäämää vuoden 2019 tilinpäätöksessä seuraavilla kuntayhtymillä ja tytäryhtiöillä, joissa Haapajärven kaupungilla on osakkeita tai osuuksia:

- Haapajärven Yrityspalvelut Oy, Haapajärven osuus 100 % koko alijäämästä on 24.068,75 euroa
- Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratilat, Haapajärven osuus 100 % koko alijäämästä on 8.500,98 euroa
- Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä Jedu, Haapajärven osuus 9,117 % koko alijäämästä on 34.914,76 euroa

Alijäämien kattamiseen varaudutaan taloussuunnittelu vuosien suunnitelmissa.

Tilinpäätöksen liitetietoihin on lisätty Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksen käsittelyerät -taulukko. Rahoituslaskelman tunnuslukuihin on lisätty Laskennallinen lainanhoitokate Kirjanpitolauslaskunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti, vaikka kaupungilla ei ole tällä hetkellä kertalyhenteisiä lainoja. Myös korkosuojausten osalta informaatiota on lisätty mm. Konsernitilinpäätöksen laatimisperusteisiin.

Haapajärven Lämpö Oy osti vuoden lopussa MN16Holdingin Oy:n osakkeet. Lämpö Oy:n osakkaina ovat siten enää kaupunki ja HaSa Oy. Tämän johdosta kaupungin osakkeiden osuus Haapajärven Lämpö Oy:n osakkeista on vuoden lopussa 71,1 % (entinen 64 %).

Kaupunginvaltuusto päätti 16.10.2017 myydä Karjalahden Palvelukeskuksen Attendo Oy:lle 1,4 miljoonalla eurolla. Valtuuston päätöksestä valitettiin ja kaupunginhallitus päätti joulukuussa panna päätöksen täytäntöön valituksesta huolimatta. Kaupunginhallituksen täytäntöönpanopäätöksen perusteluna on, että mikäli valitus jostakin syystä menisi oikeudessa läpi ja valtuuston päätös kumottaisiin, niin kauppa purkaantuisi ja kaupunki palauttaisi jo maksetut kauppaerät takaisin Attendo Oy:lle. Tämä on siis mahdollinen riski kaupungille. Karjalahden Palvelukeskus on kaupungin taseessa 31.12.2019. Ppky Selänteen toiminta on siirtynyt helmikuun 2019 lopussa Attendo Oy:n rakennuttamaan kiinteistöön Koivikko ja Attendo on maksanut kauppahinnan kokonaisuudessaan kaupungille. Hallinto-oikeudelta tuli syksyllä 2019 päätös, jossa valitus hylättiin. Päätöksestä on tehty jatkovalitus, joten asia on edelleen keskeneräinen.

Kaupunginjohtaja oli virkavapaalla heinäkuusta 2019 maaliskuun 2020 loppuun saakka. Sijaisena toimi talous- ja hallintojohtaja 1.8.2019 – 31.3.2020.

TULOSLASKELMA

	TP2019 euro	TP2018 euro
Toimintatuotot	5 170 768,77	5 885 137,58
Myyntituotot	2 105 534,85	2 767 034,95
Maksutuotot	629 475,67	618 974,54
Tuet ja avustukset	269 555,52	337 915,27
Muut toimintatuotot	2 166 202,73	2 161 212,82
Toimintakulut	-53 347 589,98	-52 269 057,69
Henkilöstökulut	-14 389 399,90	-14 583 108,34
Palvelujen ostot	-34 825 001,80	-33 872 962,67
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 482 216,13	-2 592 196,17
Avustukset	-793 422,88	-455 037,65
Muut toimintakulut	-857 549,27	-765 752,86
TOIMINTAKATE	-48 176 821,21	-46 383 920,11
Verotulot	23 572 569,17	23 161 056,90
Valtionosuudet	23 312 853,00	23 466 571,00
Rahoitustuotot ja -kulut	1 126 971,82	-211 441,79
Korkotuotot	3 146,94	4 333,57
Muut rahoitustuotot	1 655 740,37	802 521,83
Korkokulut	-330 756,73	-299 555,86
Muut rahoituskulut	-201 158,76	-718 741,33
VIKATE	-164 427,22	32 266,00
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 114 360,83	-2 055 571,93
Pysyvien vastaav. arvonalenn.	0,00	0,00
Poistot/arvonalentumiset	-2 114 360,83	-2 055 571,93
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-2 278 788,05	-2 023 305,93
Poistoeron lisäys -/vähennys +	85 466,04	85 466,04
Varausten lisäys -/vähennys +		
Rahastojen lisäys -/vähennys +		
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 193 322,01	-1 937 839,89

Tunnusluvut:

	2019	2018
Toimintatuotot/toimintakulut %	9,69	11,26
Vuosikate/poistot %	-7,78	1,57
Vuosikate €/as.	-23,45	4,50
Asukasmäärä	7012	7149

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 * \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 * \text{vuosikate} / \text{poistot ja arvonalentumiset}$

Vuosikate euroa/asukas = $\text{vuosikate} / \text{asukasmäärä}$

RAHOITUSLASKELMA

	TP2019	TP2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-164 427	32 266
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-189 157	-5 919
Toiminnan rahavirta yhteensä	-353 584	26 347
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 878 085	-1 371 543
Rahoitusosuudet investointimenoihin	177 395	64 560
Pysyvien vastaavien hyödykk.luovutustulot	336 762	8 728
Investointien rahavirta netto	-3 363 928	-1 298 255
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 717 512	-1 271 908
Rahoituksen rahavirta		
Svop -rahaston lisäykset - /vähennykset +	0	0
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset -		
Antolainasaamisten vähennykset +	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 005 000	5 890 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 040 288	-5 160 588
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000	-1 000 000
Lainakannan muutokset	4 964 712	-270 588
Toimeksiantojen varojen muutos	-277	1 053
Toimeksiantojen pääomien muutos	-1 837	1 010
Vaihto-omaisuuden muutos	30 500	1 652
Saamisten muutos	115 807	748 326
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	759 324	882 867
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Rahoituksen rahavirta	5 868 228	1 364 320
Rahavarojen muutos	2 150 716	92 412
Rahavarojen muutos	-2 150 716	-92 412
Rahavarat 31.12.	15 478 787,42	13 328 071,49
Rahavarat 1.1.	13 328 071,49	13 235 659,83

Tunnusluvut :	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v:lta, €	-8 465 920	-5 838 348
Investointien tulorahoitus %	4,44	2,5
Lainanhoitokate	0,03	0,1
Lainanhoitokate, laskennallinen	0,03	
Kassan riittävyys, pv	90	81
Asukasmäärä	7012	7149

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä € = Toiminnan ja investointien rahavirta -välitulojen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

Investointien tulorahoitus % = $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate = $(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \times \text{rahavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

TASE	31.12.2019	31.12.2018
	euro	euro
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	6 400,00	10 206,85
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	430 588,38	521 394,40
* AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	436 988,38	531 601,25
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	4 440 057,44	4 442 750,65
RAKENNUKSET	23 417 062,96	24 346 727,80
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	5 784 775,66	5 774 755,78
KONEET JA KALUSTO	344 631,98	331 858,65
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	53 585,93	53 585,93
ENNAKKOMAKS. JA KESKENER. HANK	3 859 352,98	1 416 450,97
* AINEELLISET HYÖDYKKEET	37 899 466,95	36 366 129,78
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUJEDET	9 198 374,42	9 198 374,42
MUUT LAINASAAMISET	206 481,29	206 481,29
SIJOITETUN VAPAAN OPO:N RAHASTO	926 400,00	926 400,00
* SIJOITUKSET	10 331 255,71	10 331 255,71
** PYSYVÄT VASTAAVAT	48 667 711,04	47 228 986,74
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	4 792,87	4 792,87
LAHJOITUSRAHASTOJEN VARAT	35 267,19	34 989,83
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,00	0,00
** TOIMEKSIANTOJEN VARAT	40 060,06	39 782,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
AINEET JA TARVIKKEET	46 522,22	77 022,42
KESKENERÄISET TUOTTEET	0,00	0,00
VALMIIT TUOTTEET	0,00	0,00
ENNAKKOMAKSUT	0,00	0,00
* VAIHTO-OMAISUUS	46 522,22	77 022,42
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
MYyntISAAMISET	140 452,00	147 052,00
MUUT SAAMISET	0,00	0,00
SIIRTOSAAMISET	0,00	0,00
PITKÄAIKAISET SAAMISET	140 452,00	147 052,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYyntISAAMISET	567 137,09	848 838,77

LAINASAAMISET	7 663,00	53 000,00
MUUT SAAMISET	466 304,22	305 875,66
SIIRTOSAAMISET	57 403,35	0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	1 098 507,66	1 207 714,43
* SAAMISET	1 238 959,66	1 354 766,43
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	0,00	0,00
SIJOITUKSET RAHAMARKK. INSTR.	0,00	0,00
MUUT ARVOPAPERIT	14 229 125,47	12 595 255,12
* RAHOITUSARVOPAPERIT	14 229 125,47	12 595 255,12
RAHAT JA PANKKISAAMISET		
* RAHAT JA PANKKISAAMISET	1 249 661,95	732 816,37
** VAIHTUVAT VASTAAVAT	16 764 269,30	14 759 860,34
VASTAAVAA	65 472 040,40	62 028 629,78
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
* PERUSPÄÄOMA	-21 432 825,62	-21 432 825,62
* ARVONKOROTUSRAHASTO	-1 125 225,68	-1 125 225,68
* MUUT OMAT RAHASTOT	-100 910,09	-100 910,09
* ED. TILIKAUSIEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	2 083 731,94	145 892,05
* TILIKAUDEN YLI- /ALIJÄÄMÄ	2 193 322,01	1 937 839,89
** OMA PÄÄOMA	-18 381 907,44	-20 575 229,45
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
POISTOERO	-2 034 822,09	-2 120 288,13
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
** POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUK.	-2 034 822,09	-2 120 288,13
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
** PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	0,00	0,00
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	-215 077,61	-216 914,62
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,00	0,00
** TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-215 077,61	-216 914,62
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
LAINAT RAHOITUS- JA VAK.LAITOKSILTA	-25 717 734,00	-22 648 522,00

MUUT VELAT	0,00	0,00
* PITKÄAIKAINEN	-25 717 734,00	-22 648 522,00
LYHYTAIKAINEN		
LAINAT RAHOITUS- JA VAK.LAITOKSILTA	-4 837 788,00	-4 942 288,00
JOUKKOVELKAKIRJALAINAT	-8 500 000,00	-6 500 000,00
SAADUT ENNAKOT	-1 444 947,33	-731 527,30
OSTOVELAT	-2 474 778,33	-1 926 321,61
MUUT VELAT	-501 407,33	-571 280,01
SIIRTOVELAT	-1 363 578,27	-1 796 258,66
* LYHYTAIKAINEN	-19 122 499,26	-16 467 675,58
** VIERAS PÄÄOMA	-44 840 233,26	-39 116 197,58
VASTATTAVAA	-65 472 040,40	-62 028 629,78

Taseen tunnusluvut:

	2019	2018
Omavaraisuusaste %	31,9	37,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	83,4	73,1
Kertynyt yli-/alijäämä 1000 €	-4 277	-2 084
Kertynyt yli-/alijäämä €/as.	-610,0	-291,5
Lainat €/as.	5 570	4 769
Lainakanta 31.12. 1000 €	39 056	34 091
Lainat ja vuokravastuut, €/as.	5 609	4 809
Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	39 328	34 381
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	206	206
Asukasmäärä	7012	7149

Omavaraisuusaste % = $100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus % = $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/as. = edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä) / asukasmäärä

Lainat ja vuokravastuut 31.12. = vieraspääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, euroa/as. = lainojen ja vuokravastuiden määrä / asukasmäärä

Lainakanta 31.12. = vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainat euroa/as. = vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) / asukasmäärä

Lainasaamiset 31.12. = sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	TP 2019		TP 2018		MENOT	TP 2019		TP 2018	
	milj.eur	%	milj.eur	%		milj.eur	%	milj.eur	%
Varsinainen toiminta					Varsinainen toiminta				
Toimintatuotot	5,171	8,1	5,885	9,9	Toimintakulut	53,348	85,0	52,269	85,9
Verotulot	23,573	36,8	23,161	39,1	- Valm. omaan käyttöön				
Valtionosuudet	23,313	36,4	23,467	39,6	Korkokulut	0,331	0,5	0,300	0,5
Korkotuotot	0,003	0,0	0,004	0,0	Muut rahoituskulut	0,201	0,3	0,719	1,2
Muut rahoitustuotot	1,656	2,6	0,803	1,4	Satunnaiset kulut		0,0		0,0
Satunnaiset tuotot		0,0		0,0	Tulorah.korj.erät		0,0		0,0
Tulorah.korj.erät					"+/- Pakoll.var.muutos				
- Käyttöom.myyntivoitot	-0,189	-0,3	-0,006	0,0	- Käyttöom.myyntitappiot		0,0		0,0
Investoinnit					Investoinnit				
Rahoitusos.inv.menoihin	0,177	0,3	0,065	0,1	Käyttöom.investoinnit	3,878	6,2	1,372	2,3
Käyttöom.myyntitulot	0,337	0,5	0,009	0,0	Rahoitustoiminta				
Rahoitustoiminta					Svop -rahasto vähennykset				
Svop -rahasto vähennykset					Antolainasaam.lisäykset				
Antolainojen väh.		0,0		0,0	Pitkäaik.lainojen väh.	4,936	7,9	5,121	8,4
Pitkäaik.lainojen lisäys	8,005	12,5	5,890	9,9	Lyhytaik.lainojen väh.	0,105	0,2	0,040	0,1
Lyhytaik.lain.lisäys	0,000	0,0	0,000	0,0	Kassalainojen muutos		0,0	1,000	1,6
Kassalainojen muutos	2,000	3,1	0,000	0,0	Oman pääoman väh.				
Oman pääoman lisäykset									
Kokonaistulot yhteensä	64,045	100,0	59,277	100,0	Kokonaismenot yhteensä	62,798	100,0	60,819	100,0

Kokonaistulojen/ menojen erotus   **1,25**   **-1,54**

Rahoituslaskelmasta:

Muut maksuvalmiuden muutokset   -0,90   -1,63

Kassavarojen muutos   2,15   0,09

1,25   **-1,54**

Konsernin tuloslaskelma

	v.2019	v.2018
Toimintatuotot	42 244 981	42 556 197
Toimintakulut	-90 080 361	-89 443 493
Osuus osakkuusyht. voitosta/tappiosta	16 927	-77 146
Toimintakate	-47 818 453	-46 964 442
Verotulot	23 480 264	23 059 569
Valtionosuudet	25 932 420	26 347 124
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	30 913	28 029
Muut rahoitustuotot	2 057 866	960 441
Korkokulut	-392 410	-368 216
Muut rahoituskulut	-233 097	-747 009
Vuosikate	3 057 503	2 315 496
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn.mukaiset poistot	-4 277 505	-4 043 854
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	0	0
Satunnaiset erät	0	309 945
Tilikauden tulos	-1 220 002	-1 418 413
Tilinpäätössiirrot	-1 247	-6 128
Tilikauden verot	-205 573	-88 213
Laskennalliset verot	27 822	24 679
Vähemmistöosuudet	-191 559	-73 585
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	-1 590 559	-1 561 660

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46,9	47,6
Vuosikate/Poistot, %	71,5	57,3
Vuosikate, €/as.	436	324
Asukasmäärä	7012	7149

Konsernin rahoituslaskelma

	2 019	2018
Toiminnan rahavirata		
Vuosikate+/-	3 057 504	2 315 494
Satunnaiset erät	0	309 945
Tilikauden verot	-154 117	-90 713
Tulorahoituksen korjaukset	-306 966	-228 265
	2 596 421	2 306 461
Investointien rahavirta		
Investointimenot-	-12 294 578	-2 994 779
Rahoitusosuudet investointeihin +	188 135	69 980
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot +	384 366	1 539 876
Toiminnan ja invest.rahavirta yht.	-9 125 656	921 538
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutos		
Lisäykset - /Vähennykset+	96 925	-924 840
Lainakannan muutos	9 809 900	-914 452
Pa lainojen vähennys-	-6 225 775	-6 393 508
Pa lainojen lisäys+	14 065 296	6 372 573
Ly lainojen muutos	1 970 379	-893 517
Oman pääoman muutokset		
Sijoitetun vapaan oman pääoman muutos		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5 868	3 446
Sijoitusten lisäys- /vähennys +	-139 621	-149 328
Vaihto-omaisuuden muutos	-12 124	100 655
Saamisten muutokset	-811 116	1 245 166
Korottomien velkojen muutokset	1 430 845	1 048 022
Rahoituksen rahavirta yhteensä	10 368 941	408 669
Rahavarojen muutos	1 243 285	1 330 207
Rahavarojen muutos	1 243 287	1 330 207
Rahat 31.12.	22 672 782	21 482 946
Rahat 1.1.	-21 429 497	-20 152 741

Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut

	2019	2018
Toiminnan ja invest.rahavirta ja sen kertymä, €	-8 988 551	-381 992
Investointien tulorahoitus, %	25,3	79,2
Lainanhoitokate	-0,2	0,4
Lainanhoitokate, laskennallinen	-0,4	0,5
Kassan riittävyys, pv	76	78
Asukasmäärä	7012	7149

Konsernitase

	2019	2018	Muutos
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet:			
Aineettomat oikeudet	751 396	845 741	-94 345
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	751 396	845 741	-94 345
Aineelliset hyödykkeet:			
Maa- ja vesialueet	5 276 833	5 072 611	204 222
Rakennukset	39 026 075	38 149 259	876 816
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 068 280	6 075 507	-7 227
Koneet ja kalusto	5 625 860	2 549 223	3 076 637
Muut aineelliset hyödykkeet	1 861 493	1 902 395	-40 902
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	5 181 507	1 921 086	3 260 421
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	63 040 048	55 670 081	7 369 967
Sijoitukset:			
Osakkuusyhtiöosuudet	1 839 264	1 561 280	277 984
Muut osakkeet ja osuudet	3 581 268	3 443 430	137 838
Jvk-lainasaamiset	0	0	0
Muut lainasaamiset	168 878	169 373	-495
Muut saamiset	174 147	173 539	608
Sijoitukset yhteensä	5 763 557	5 347 622	415 935
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Toimeksiantojen varat	470 838	321 826	149 012
Toimeksiantojen varat yhteensä	470 838	321 826	149 012
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	563 727	557 229	6 498
Vaihto-omaisuus yhteensä	563 727	557 229	6 498
SAAMISET			
Pitkäaikaiset saamiset	1 542 838	1 640 227	-97 389
Lyhytaikaiset saamiset	5 512 533	4 908 732	603 801
Saamiset yhteensä	7 055 371	6 548 959	506 412
Rahoitusarvopaperit	16 038 459	14 134 438	1 904 021
Rahat ja pankkisaamiset	6 632 124	7 348 508	-716 384
VASTAAVAA YHTEENSÄ	100 315 520	90 774 404	9 541 116

	2019	2018	Muutos
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	21 432 826	21 432 828	-2
Arvonkorotusrahasto	1 125 226	1 125 226	0
Muut omat rahastot	2 487 040	2 391 914	95 126
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	4 777 505	6 518 675	-1 741 170
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 590 556	-1 561 661	-28 895
Oma pääoma yhteensä	28 232 041	29 906 982	-1 674 941

VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 959 988	2 354 302	-394 314
PAKOLLISET VARAUKSET			
Eläkevaraukset			
Muut pakolliset varaukset	522 336	599 959	-77 623
Pakolliset varaukset yhteensä	522 336	599 959	-77 623
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT			
Toimeksiantojen pääomat	649 627	506 423	143 204
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	38 067 300	29 563 943	8 503 357
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	3 426 816	3 610 396	-183 580
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	13 886 494	12 589 587	1 296 907
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	13 570 919	11 642 812	1 928 107
Vieras pääoma yhteensä	68 951 529	57 406 738	11 544 791
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	100 315 521	90 774 404	9 541 117

Konsernitaseen tunnusluvut:

	2019	2018
Omavaraisuusaste %	30,6	36,0
Suhteellinen velkaantuneisuus %	73,5	61,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1000 €	3 187	4 957
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/as.	454	693
Konsernin lainat €/as.	7 409	5 896
Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	51 954	42 154
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	54 315	44 617
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/as.	7 746	6 241
Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	169	169
Kaupungin asukasmäärä	7012	7149

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Jodannaissopimusten käsittely

Kaupunki on tehnyt johdannaisten yleissopimuksen Op:n, Nordean ja Kuntarahoituksen kanssa. Yleissopimukset ovat voimassa toistaiseksi. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Kuntarahoituksen kanssa on tehty erillinen 10 vuoden korkosuojaus koronvaihtosopimuksella, joka on voimassa vuoteen 2023. Kuntarahoituksen kanssa on tehty 5 m€:n nimellisarvosta kesäkuussa 2016 koronvaihtosopimus, jonka alkamishetki on 1.1.2019 ja päättyy 1.1.2029 eli sopimus on voimassa 10 vuotta ja se on kertalyhenteinen.

Haapajärven kaupungin LEI –tunnus on rekisteröity Patentti- ja rekisterihallituksessa 1.2.2014. Haapajärven kaupungin ja Op:n välisissä OTC –johdannaisissa EMIR –ilmoitusvelvollisuuden hoitaa kaupungin puolesta Op sekä Haapajärven kaupungin ja Kuntarahoituksen välisissä OTC –johdannaisissa EMIR –ilmoitusvelvollisuuden hoitaa kaupungin puolesta Kuntarahoitus.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperusteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Haapajärven kaupungin konsernitaseeseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöjen taseet rivi riviltä 100 %, sekä kaikki kuntayhtymät omistusprosentin mukaisessa suhteessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Konserniyhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöiden keskinäiset tulot ja menot sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöiden ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt keskinäiset tulot ja menot sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä olennaiset käyttöomaisuuteen sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Omistuksen eliminointi

Kaupungin omistusosuus Haapajärven Lämpö Oy:sta on kasvanut, koska yhtiö on lunastanut MN16Holding Oy:n osakkeet itselleen. Haapajärven Keilahalli Oy:n tytäryhtiöosuuden hankintameno on arvon alentamisesta johtuen pienempi kuin yhtiön osakepääoma. Jokilaaksojen Koulutus Ky:n (JEDU) kuntayhtymäosuus on fuusioitumisesta johtuen pienempi kuin peruspääoma. Pohjois-Pohjanmaan liiton, Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Jokilaaksojen musiikkiopiston kuntayhtymäosuudet ovat pienemmät kuin peruspääomat. Näistä syntyvä eliminointiero on lisätty konsernissa edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

Haapajärven Vesi Oy:n osakepääoman hankintahinta on alhaisempi kuin osakepääoma. Tästä johtuva eliminointiero on kirjattu rahastoihin.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokratulojen, Asunto Oy Haapajärven Jukolan ja Haapajärven Keilahalli Oy:n sumupoistojen ja menoajämäpoistojen erotus on vähennetty rakennusten ja koneitten arvosta. Näiden poistojen vaikutus näkyy myös edellisten vuosien tuloksessa ja tilikauden tuloksessa. Eliminointi- ja sumupoistokirjauksista on tehty erilliset tositteet.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhtiön osakepääoma ja rahastot on merkitty konsernitaseeseen hankintamenona osakkuusyhtiöosuuksissa, jota on oikaistu muun oman pääoman erillä, joitten vaikutus omaan pääomaan on Kiinteistö Oy Haapajärven Virastokeskuksen osalta -34.283,50 € ja PyhäNet Oy:n osalta -51.210,57 € eli kokonaisvaikutus on -85.494,07 €.

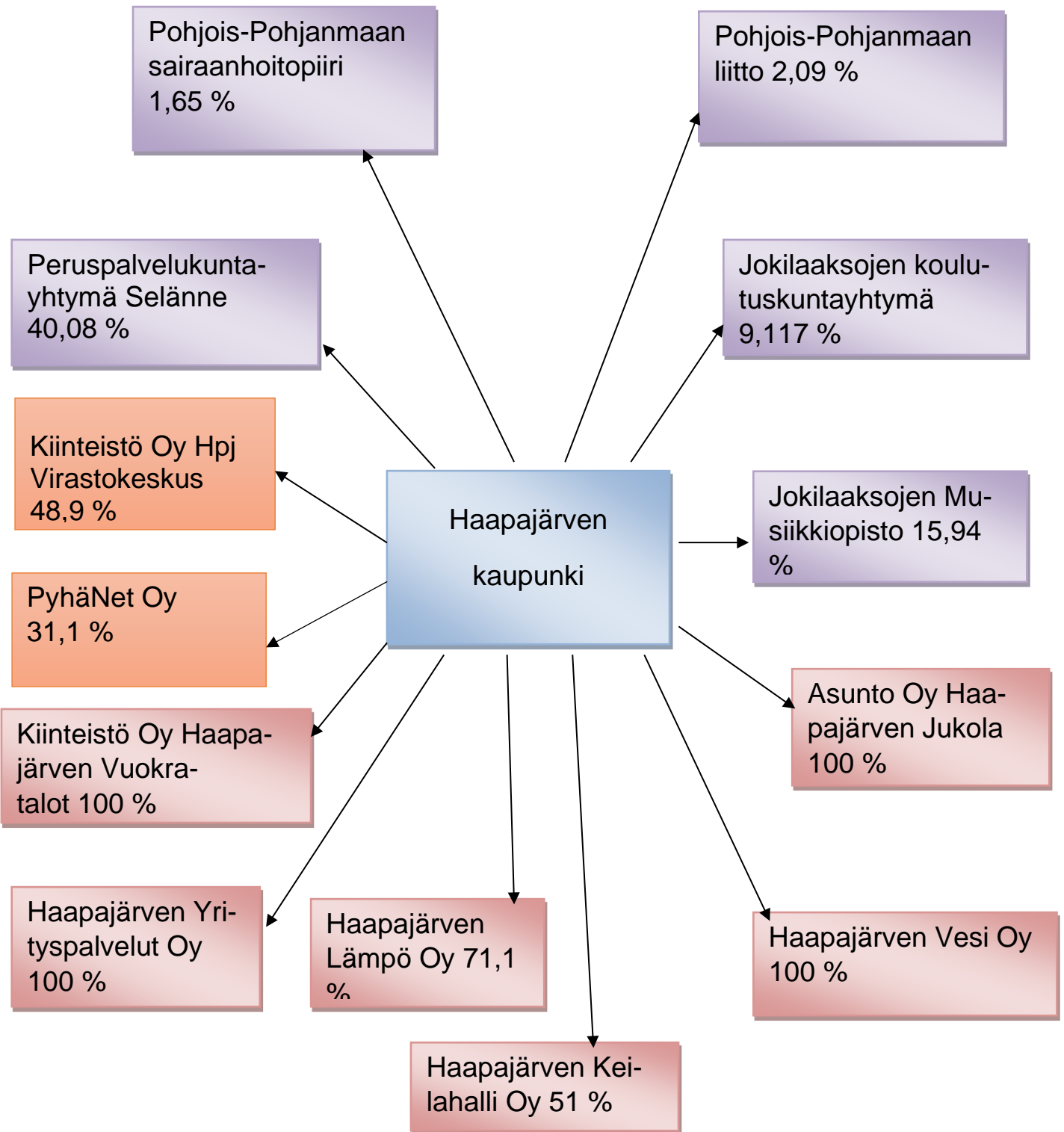
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisiin veroihin ja tilikauden yli-/ alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Vaikutus tilikauden tulokseen on -200.476,51 € ja omaan pääomaan yhteensä 2.419.045,19 €.

Korkosuojaukset

Koronvaihtosopimus Kuntarahoituksen kanssa 4.12.2013 otettu suojaamaan yhtä lainaa, lainapääomaa jäljellä 1.318.000 euroa, erääntyy 4.12.2023. Koronvaihtosopimus Kuntarahoituksen kanssa 1.1.2019 otettu ns. tasesuojauksena suojaamaan koko lainasalkkua, nimellismäärä 5 miljoonaa euroa, kertalyhenteinen ja erääntyy 1.1.2029. Tämän koronvaihtosopimuksen tarkoittamia vaihtuvakorkoisia lainoja on jäljellä 2,6 miljoonaa euroa ja lisäksi kaupungin tytäryhtiöille takaamia lainoja 0,8 miljoonaa euroa eli yhteensä 3,4 miljoonaa euroa. Joten kaupungin seuraavan lainan pitää olla vaihtuvakorkoinen. Laskelma korkosuojauksista on liitetietotositteella.

Haapajärven kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt

Tytäryhteisö = yhdistely pariarvomenetelmän mukaan

Kuntayhtymä = yhdistely suhteellisen omistussuuden mukaan

Osakkuusyhteisö = yhdistely pääomaosuusmenetelmän mukaan

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni	Konserni	Kaupunki	Kaupunki
	2019	2018	2019	2 018
Yleishallinto	1 120 599	1 365 174	896 943	1 096 270
Sosiaali- ja terveystoimi	29 535 122	29 500 368		
Opetus- ja kulttuuritoimi	2 221 879	3 259 302	1 611 772	2 616 899
Yhdyskuntapalvelut	9 360 794	8 427 403	2 662 054	2 171 968
Muut palvelut	6 587	3 950		
Yhteensä	42 244 981	42 556 197	5 170 769	5 885 138

Palvelujen ostot	2019	2 018
Asiakaspalvelujen ostot	30 693 299	29 631 445
Muiden palvelujen ostot	4 131 703	4 241 518
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	34 825 002	33 872 963

Verotulojen erittely	2019	2 018
Kunnan tulovero	20 118 165	19 357 853
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 236 753	1 560 472
Kiinteistövero	2 217 651	2 242 732
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	23 572 569	23 161 057

Valtionosuuksien erittely	2019	2018	2019	2 018
Kunnan peruspalvelujen valti- onos.			22 848 159	23 213 854
Siitä: Verotuloihin perustuva tasaus			6 461 492	6 768 100
Järjestelmämuutoksen tasaus				
Opetus- ja kultt.toimenrahoituslain mukainen rahoitus			464 694	252 717
Harkinnanvarainen valtionosuus				
Yksikköhintarahoit. valt.os. JEDU	2 619 567	2 880 553		
Valtionosuudet yhteensä	2 619 567	2 880 553	23 312 853	23 466 571

POISTOSUUNNITELMA

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kaupungin tilinpäätöksessä:

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

PYSYVÄT VASTAAVAT	Poistoaika	Poisto %	
Aineettomat hyödykkeet			
* Aineettomat oikeudet	5 v.	20 %	tasa- poisto
* Tietokoneohjelmistot	5 v.	20 %	tasa- poisto
* Muut pitkävaikutteiset menot	5 v.	20 %	tasa- poisto
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset			
* Asuinrakennukset	30 v.	3,5 %	tasa- poisto
* Hallinto- ja laitosrakennukset	20 v.	5 %	tasa- poisto
* Muut rakennukset	20 v.	5 %	tasa- poisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
* Maa- ja vesirakenteet	15 v.	6,7 %	tasa- poisto
* Johtoverkostot ja -laitteet	20 v.	5 %	tasa- poisto
* Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	10 v.	10 %	tasa- poisto
Koneet ja kalusto			
* Kuljetusvälineet (autot)	5 v.	20 %	tasa- poisto
* Muut kuljetusvälineet	5 v.	20 %	tasa- poisto
* Raskaat koneet ja pelastusautot	10 v.	10 %	tasa- poisto
* Muut koneet ja kalustot	3 v.	33,3 %	tasa- poisto

Poistosuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 10.12.2012 § 80 ja se on voimassa

vuoden 2013 alusta investoinneista tehtäviin poistoihin. Sitä ennen tehtyihin investointeihin käytetään 3.10.2011 § 51 hyväksyttyä poistosuunnitelmaa.

Käyttöomaisuuskirjanpitoon aktivoidaan aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankintameno, joka on yli 10.000 euroa. Hyödyke, joka koostuu useasta eri komponentista ja joiden yhteenlaskettu hankintameno ylittää 10.000 euroa aktivoidaan käyttöomaisuus-Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, kirjataan vuosikuluksi käyttöönottotilikaudelle. Näistä pidetään kuitenkin erillistä irtaimistoluetteloa.

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni 2 019	Konserni 2 018
Eläkevastuu 1.1.	0	0
Vähennys tilikaudella		
Lisäys		
Eläkevastuu 31.12.	0	0
Potilasvak.maksuvastuu 1.1.	605 522	655 539
Lisäys tilikaudella	0	0
Vähennys tilikaudella	-36 051	-50 017
Potilasvak.maksuvastuu 31.12.	569 471	605 522
Muut pakolliset varaukset 1.1.	63 195	
Lisäys tilikaudella	18 332	63 195
Vähennys tilikaudella	-63 195	
Muut pakolliset varaukset 31.12.	18 332	63 195
Pakolliset varaukset yht.	587 803	668 717

MUIHIN RAHOITUSTUOTTOIHIN SISÄLTÄVÄT KÄYTTÖMAISUUDEN
 MYYNTIVOITOT JA ARVONKOTOTUKSET

	2019	2018
Myyntivoitot		
Pohjola Varainhoito sijoitukset	336 719,60	290 576,07
Evli sijoitukset	187 992,18	69 081,10
Alfred Berg sijoitukset	503 803,69	145 754,12
Yhteensä	1 028 515,47	505 411,29
Arvon alentumisten palautukset		
Pohjola Varainhoito sijoitukset	242 626,31	7 737,69
Evli sijoitukset	183 151,94	32 549,63
Alfred Berg sijoitukset	80 737,93	5 355,36
Yhteensä	506 516,18	45 642,68

MUIHIN RAHOITUSKULUIHIN SISÄLTÄVÄT KÄYTTÖMAISUUDEN
 MYYNTITAPPIOT JA ARVONALENTUMISET

	2019	2018
Myyntitappiot		
Pohjola Varainhoito sijoitukset	43 646,19	59 764,09
Evli sijoitukset	38 311,72	54 997,57
Alfred Berg sijoitukset	1 982,06	29 072,72
Yhteensä	83 939,97	143 834,38
Arvon alentumiset		
Pohjola Varainhoito sijoitukset	10 375,62	242 626,31
Evli sijoitukset	20 660,36	183 151,94
Alfred Berg sijoitukset	4 428,12	80 737,93
Yhteensä	35 464,10	506 516,18

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot/-voitot

	Konserni 2019	Konserni 2018	Kunta 2019	Kunta 2018
Muut toimintatuotot/-kulut				
Kiinteistön myyntivoitto/-tappiot				
Myyntitappio / maa-alueet				
Myyntitappio/rakennukset				
Myyntitappio/ pysyvät vastaavat				
Myytivoitto/maa-alueet	5 678	5 919	5 678	5 919
Myyntivoitto/maa- ja vesirakenteet	53 041	4 446	171 794	
Myyntivoitto/koneet ja kalustot			11 685	
Myyntivoitto/pysyvät vastaavat				
Yhteensä	58 719	10 365	189 157	5 919

Erittely poistoeron muutoksesta

	2019	2018	2019	2018
Investointivarausten poistoero vähennys	114 219	112 499	85 466	85 466
Investointivarausten poistoero lisäys				
Suunitelmapoistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus				
Yhteensä	114 219	112 499	85 466	85 466

Käyttöomaisuuden muutokset v. 2019											Käyttöomais.		Käyttöomais.	
Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet							Käyttöomais.		Käyttöomais.		
Tietok.ohj.	Muut pitkäv.m	Yhteensä	Maa- ja vesial.	Rakennukset	Kiint.rak.jalaitt.	Koneet/kalusto	Muut ain.h.	Kesk.er.hank.	Yhteensä	Yht. v. 2019	Yht. v. 2018			
Poist.hank.meno 01.01.	10 207	521 394	4 442 751	24 346 728	5 774 756	331 859	53 586	1 416 451	36 366 130	36 897 731	37 649 129			
Lisäykset tilik.		99 225		272 992	785 466	125 558		3 895 090	5 079 105	5 178 330	2 392 863			
Rahoitusos.tilik.		-23 253			-2 200			-173 328	-175 528	-198 781	-58 415			
Vähenn.tilik.			-2 693		-144 911			-1 278 860	-1 426 464	-1 426 464	-1 012 421			
Siirrot erien välillä			0						0	0	0			
Tilikauden poisto	-3 807	-166 777	-170 584	-1 202 657	-628 336	-112 784			-1 943 777	-2 114 361	-2 073 424			
Liittymismaksut									0	0	0			
Arvonkorotukset										0	0			
Poist.hank.meno 31.12.	6 400	430 588	4 440 057	23 417 063	5 784 776	344 632	53 586	3 859 353	37 899 467	38 336 455	36 897 732			
Maa- ja vesialueet erittely v. 2019								Konserni	Konserni	Kunta	Kunta			
Maa- ja vesialueet								2 019	2 018	2 019	2 018			
Kiinteistöjen liittymismaksut								81 704	53 559	135 000	135 000			
Muut maa- ja vesialueet								5 195 129	5 019 052	4 305 057	4 307 751			
Maa- ja vesialueet yhteensä								5 276 833	5 072 611	4 440 057	4 442 751			
Pysyvien vastaavien sijoitukset v. 2019														
Osakkeet ja osuudet					Laina- ja muut saamiset									
	Osakkeet	Osakkeet	Kunta-	Muut		Lainasaam.	Lainasaam.	Sijoitetun		Sijoitukset	Sijoitukset			
	tytäryht.	omistusyht.	yhtymä	osakkeet		konserni-	muut	omanpo:n		yht.	yht.			
	yht.	yht.	osuudet	ja osuudet	Yhteensä	yhteisöt		rahastos.	Yhteensä	v.2019	v.2018			
Poistam.hank.hinta 01.01.	3 668 289	1 248 361	3 890 669	391 056	9 198 374	39 505	166 976	926 400	1 132 881	10 331 256	10 331 256			
Lisäykset					0				0	0	0			
Vähennykset					0				0	0	0			
Hankintameno 31.12.	3 668 289	1 248 361	3 890 669	391 056	9 198 374	39 505	166 976	926 400	1 132 881	10 331 256	10 331 256			
Arvonalenn.tilikaudella														
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 668 289	1 248 361	3 890 669	391 056	9 198 374	39 505	166 976	926 400	1 132 881	10 331 256	10 331 256			

Arvonkorotukset

Maa- ja vesialueet

	Konserni 2019	2018	Kunta 2 019	2018
Arvo 1.1.	1 125 225,68	1 154 292,10	1 125 225,68	1 125 225,68
Arvonkorotukset				
Arvonkorotuksen purku		-29 066,42		
Arvo 31.12.	1 125 225,68	1 125 225,68	1 125 225,68	1 125 225,68

Rakennukset

Arvo 1.1.		285 178,32		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotuksen purku		-285 178,32		
Arvo 31.12.	0,00	0,00		

Arvonkorotukset Yhteensä   **1 125 225,68**   **1 125 225,68**   **1 125 225,68**   **1 125 225,68**

Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritelty varovaisuuden periaatetta

noudattaen. Arvonkorotusten määrä perustuu riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin maa-alueiden ja rakennusten todennäköisestä luovutushinnasta. Arvonkorotukset on tehty kaikkiin maa-alueisiin, joiden osalta kirjanpitolain mukaiset arvonkorotuksen edellytykset täyttyvät.

Haapajärven kaupungin tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt v.2019

	Kotipaikka	Kunnan omis- tusos. %	Konser- nin omis- tusos. %	Kuntakonsernin osuus (1000€)		
				omasta pää- omasta	vieraasta pääomasta	tilik.voistosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiint Oy Hpj Vuokratalot Oy	Haapa- järvi	100	100	1545	5808	-9
Hpj Yrityspalvelut Oy	Haapa- järvi	100	100	1689	814	-24
As Oy Hpj Jukola	Haapa- järvi	100	100	394	213	0
Haapajärven Vesi Oy	Haapa- järvi	100	100	3333	1126	153
Hpj Lämpö Oy	Haapa- järvi	71,1	71,1	4288	5543	469
Hpj Keilahalli Oy	Haapa- järvi	51	51	23	0	0
Kuntayhtymät						
Ppky Selänne	Haapa- järvi	40,08	40,08	8	3959	0
Jokilaaksojen koulutus ky	Nivala	9,117	9,117	3562	420	-35
Pohj.-Pohj. Sairaanhoidtop.ky	Oulu	1,65	1,65	2933	2798	109
Jokilaaksojen Musiikkiopisto	Nivala	15,94	15,94	4	24	0
Pohj.-Pohjanmaan Liitto	Oulu	2,09	2,09	31	164	1
Osakkuusyhteisöt						
PyhäNet Oy	Pyhäjärvi	31,1	31,1	-31	1334	15
Kiint Oy Hpj Virastokeskus	Haapa- järvi	48,9	48,9	1208	9	0

Haapajärven kaupungin muut osakkeet ja osuudet v.2019

Muut osakkeet	2019	2018
Jokilaaksojen Eläinklinikka Oy	1 681,88	1 681,88
Nivalan Liikuntakeskus Oy/ Nivalan Jäähalli	8 409,40	8 409,40
Vesikolmio Oy	285 000,00	285 000,00
As.Oy Reissinpelto	10 123,57	10 123,57
Vestia Oy	67 443,36	67 443,36
JokilCT Oy	10 760,00	10 760,00
Kuntien Tiera Oy	7 638,00	7 638,00
Muut osakkeet yhteensä	391 056,21	391 056,21

Saamisten erittely

	2019		2018	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	140 452	9 280	147 052	45 294
Lainasaamiset	39 505		39 505	
Yhteensä	179 957	9 280	186 557	45 294
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		117 664		92 498
Muut saamiset				
Yhteensä		117 664		92 498
Saamiset osakkuus sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Yhteensä	0		0	
Saamiset yhteensä	179 957	126 944	186 557	137 792

Svop -rahasto	2019	2018
	926 400	926 400

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Siirtosaamiisiin sisält.oleelliset erät				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset:				
Tasausrahasto	51 075	49 075	2 727	1 893
Työterveyshuollon korvaukset	117 799	107 681	91 105	77 411
EU-tuet ja avustukset	20 728	37 232		
Verosaamiset	233 599	229 344		
Ennakkomaksut	255			
Valtionosuussaamiset				
Muut siirtosaamiset	1 069 534	1 045 485	283 035	131 017
Yhteensä lyhytaikaiset siirtosaamiset	1 492 990	1 468 817	376 867	210 321
Siirtosaamiset yhteensä	1 492 990	1 468 817	376 867	210 321

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Siirtovelkoihin sisält. olennaiset erät				
Lyhytaikaiset:				
Lomapalkkojen ja henkil.men. jaksotus	2 683 204	3 675 641	1 122 991	1 015 281
Korkojaksotus	44 711	40 484	32 943	28 589
Vakuutusmaksujaksotus	9 351	9 351		
Potilasvakuutusvelka	65 467	68 758		
Palkkajaksotukset	271 234	137 937	145 283	137 937
Eläkemaksuennakkovelka	216 988	222 913		
Tasausrahastovelka	48 348	47 182		
Tuloennakot	1 818 773	1 075 769	1 444 947	731 527
Muut siirtovelat	2 156 367	1 605 934	1 363 578	614 452
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	7 314 443	6 883 969	4 109 742	2 527 786
Siirtovelat yhteensä	7 314 443	6 883 969	4 109 742	2 527 786

	2019		2018	
	Rahoitusarvopaperit			
OP Varainhoito Oy				
Jälleenhankintahinta		5 465 373,80		4 794 463,48
Kirjanpitoarvo		5 257 963,16		4 723 309,14
Erotus		207 410,64		71 154,34
Evli Pankki Oyj				
Jälleenhankintahina		4 012 367,92		3 628 318,33
Kirjanpitoarvo		3 945 012,44		3 601 870,95
Erotus		67 355,48		26 447,38
EAB Varainhoito Oyj				
Jälleenhankintahinta		5 151 716,63		4 270 813,33
Kirjanpitoarvo		5 026 149,87		4 270 075,03
Erotus		125 566,76		738,30
Rahoitusarvopaperit yhteensä				
Jälleenhankintahinta		14 629 458,35		12 693 595,14
Kirjanpitoarvo		14 229 125,47		12 595 255,12
Erotus		400 332,88		98 340,02

	Konserni 2019	Konserni 2018	Kunta 2019	Kunta 2 018
Oman pääoman erittely				
Peruspääoma 1.1.	21 432 826	21 432 826	21 432 826	21 432 826
Fuusiosta johtuva muutos Omistusos.johtuva muutos Peruspääoma 31.12.	21 432 826	21 432 826	21 432 826	21 432 826
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 125 226	1 439 470	1 125 226	1 125 226
Fuusiosta johtuva muutos Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 125 226	-314 244 1 125 226	1 125 226	1 125 226
Muut omat rahastot 1.1.	2 485 792	3 132 135	100 910	100 910
Fuusiosta johtuva muutos Siirrot rahastoon Siirrot rahastosta Sis.elimin.erotus Muut omat rahastot 31.12.	18 732 -17 484 2 487 040	8 321 -742 610 -5 931 2 391 915	100 910	100 910
Edell.tilik.yli-/alijäämä 1.1.	5 307 505	5 548 304	-2 083 732	-145 892
Omista osakk.maksettu määrä Siirrot rahastoon Edell.tilik.yli-/alijäämä 31.12.	-530 000 0 4 777 505	970 371 6 518 675	-2 083 732	-145 892
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 590 556	-1 561 661	-2 193 322	-1 937 840
Oma pääoma yhteensä	28 232 041	29 906 981	18 381 908	20 575 230

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	2019	2 018
Edell.tilik.yli-/alijäämä 31.12.	-2 083 732	-145 892
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 193 322	-1 937 840
Kertynyt poistoero 31.12.	2 034 822	2 120 288
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0	0
Oma pääoma yhteensä	-2 242 232	36 556

Elinkeinojen ja kaupunginpalveluiden investointi ja kehittämisrahasto:

	2 019	2 018
Pääoma 01.01.	100 910	100 910
Muutokset vuoden aikana Pääoma 31.12.	0 100 910	0 100 910
Arvonkorotusrahasto:		
Pääoma 01.01.	1 125 226	1 125 226
Muutokset vuoden aikana Pääoma 31.12.	1 125 226	1 125 226

MYÖHEMMIN KUIN VIIDEN VUODEN KULUTTUA ERÄÄNTYVÄ VIERAS PÄÄOMA

Lainan antaja	Lainan numero	2 019	2 018
Kuntarahoitus	16198/12	0	397 901
"	17605/14	0	341 500
"	17739/15	59 550	178 650
"	18068/15	281 300	562 600
"	18563/16	600 000	900 000
Suomenselän Osuuspankki	502608-80526289	556 000	834 000
Danske Bank	FI8381899710042604	750 000	1 050 000
Kuntarahoitus	18929/17	768 000	1 024 000
"	19055/18	549 500	706 500
Danske Bank	FI4281899710050714	700 000	900 000
Kuntarahoitus	19367/18	928 000	1 160 000
"	19453/19	882 000	
"	19663/19	1 500 000	
Danske Bank	FI0681899710066009	1 522 500	
Yhteensä		9 096 850	8 055 151
Konserni			
Haapajärven kaupunki		9 096 850	8 055 151
Hpj:n Yrityspalvelut Oy		386 210	496 554
Kiint.Oy Hpj.Vuokratalot Oy		2 904 864	3 248 149
As.Oy Jukola			
Haapajärven Vesi Oy			
Haapajärven Lämpö Oy		1 618 409	
Yht.		14 006 333	11 799 854

VIERAS PÄÄOMA

	2019		2 018	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		52 902		50 579
Muut velat				
Yhteensä				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 531 285		1 108 512
Siirtovelat				
Yhteensä				
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		19 882		
Yhteensä				
Vieraspääoma yhteensä	0	1 604 069		1 159 091

Sekkilimiitti**Sekkilimiitti 31.12.**

Suomenselän Osuuspankki
Nordea
Danske Bank
Reisjärven Osuuspankki
Sekkilimiitti yht.

	2 019	2018
Suomenselän Osuuspankki	100 000	100 000
Nordea	0	0
Danske Bank	0	0
Reisjärven Osuuspankki	0	0
Sekkilimiitti yht.	100 000	100 000

Muiden velkojen erittely**Pitkäaikaiset**

Muut velat/Liittymismaksut
Liittymismaksut

Lyhytaikaiset

Muut velat

Yhteensä

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2 019	2018
Muut velat/Liittymismaksut	3 895 010	3 891 154	0	0
Liittymismaksut	2 754 314	2 697 063		
Muut velat	1 355 918	1 552 452	501 407	571 280
Yhteensä	5 250 928	5 443 606	501 407	571 280

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni	Konserni	Kunta	Kunta
	2019	2018	2019	2018
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 021 388	4 774 577		
Lainat julkisyhteisöiltä	9 113 419	1 047 396		
Annetut pantit	900 718	365 000		
	22 398			
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	889	13 614 070		
Muut vakuudet	0	216 385		

Vastuusitoumukset	Konserni	Konserni	Kunta	Kunta
	2019	2018	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	6 553 656	6 553 656	6 352 356	6 352 356
Jäljellä oleva pääoma	3 489 079	3 864 776	3 396 506	3 759 667
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	8 235 020	8 235 020	8 235 020	8 235 020
Jäljellä oleva pääoma	6 566 676	6 828 966	6 566 676	6 828 966

Takausvastuitten vastavakuudeksi saadut panttikirjat				
Saadut panttikirjat yht.	4 550 000	4 550 000	4 550 000	4 550 000

Saadut vakuudet				
Vastatalletukset rakennusurakoista	535 869	144 868	535 869	144 868
Yhteensä	535 869	144 868	535 869	144 868

Leasingvastuut	Konserni	Konserni	Kunta	Kunta
	2019	2018	2019	2018
Seuraavalla tilik.maks.	141 006	179 157	62 366	124 886
Myöhemmin maks.	256 499	240 971	160 527	159 863
Yhteensä	397 505	420 128	222 893	284 749

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2019	2018
	Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	43 027 045
Kunnan osuus takauskesk. kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	28 309	26 595

Muut taloudelliset vastuut	Konserni	Konserni	Kunta	Kunta
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut yhteensä, vastuut alenevat sopimusten mukaan 2022 vuodesta 2046 saakka	2 361 445	2 463 286	272 444	289 825
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 545 976	1 350 787	13 140	13 931
Muut vastuut	0	15 307	0	0
Arvonlisäveron palautusvastuu	2 162 058	1 820 624	1 875 939	1 479 456
Yhteensä	6 069 479	5 650 004	2 161 523	1 783 212

Konsernin v. 2018 lukuja korjattu: Ppky Selänteen luku puuttui (nyt lisätty).

P-Pohjanmaan shp:n luvuissa on vain määräaikaiset sopimukset (v. 2019 on kaikki).

**PYSYVIIN VASTAAVIIN SISÄLTYVIÄ AKTIVOITUJA PITKÄVAIKUTTEISIA
YMPÄRISTÖMENOJA**

	2 019	2 018
Rakennukset ja rakennelmat		
Jätehuolto/ jäteasemat	3 902	3 902
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Hiihtoladun ylikulkusilta		30 389
Koirapuisto		36 006
Kaupunginvarikon piha	77 165	
Tori	646 733	
Pesäpallokenttä	51 530	
Yhteensä	775 429	66 395
Muut pitkävaikutteiset menot		
Suunnittelu, kohdent.ja kaavoitus	4 380	15 800
Settijoen uoman raivaus		534
Aholanjärven kunnostus	55 957	
Tiitonrannan kyläyleiskaava	35 528	
Yhteensä	95 865	16 334
Keskeneräiset hankkeet		
Tiitonrannan kyläyleiskaava		31 738
Roikolan alueen asemakaava	14 286	2 695
Kuonanjoen virtaaman lisäys	10 000	15 000
Aholanjärven kunnostus		27 363
Koivuhaan kenttä	180 688	7 700
Haapajärven valuma-altaan kunnostus	11 821	
Lujabetonin liittymä	12 705	
Juoksuportaat	6 752	
Lemmensilta	3 160	
Yhteensä	239 413	84 496
Kaikki yhteensä	1 114 609	171 127

	2 019	2 018
Tilintarkastajan palkkiot		
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	8 020,00	8 000,00
EU-hankkeiden tarkastus	0,00	0,00
Eriyispalvelut		
Tarkastuslautakunta	0,00	0,00
Muut palvelut		
Muut maksut		
Palkkiot yhteensä	8 020,00	8 000,00

Henkilöstön lukumäärä (sis.myös määräaikaiset, sijaiset ja työllistetyt)	2 019	2 018
Yleishallinto	14	16
Sivistyspalvelut	286	321
Tekniset palvelut	89	58
Yhteensä	389	395
Tilikauden palkat		
Käyttötalous		
Rahapalkat	11 168 586	11 501 939
Eläkkeet		
Eläkevakuutusmaksut	2 804 274	2 820 794
Muut henkilösivukulut	416 540	504 881
Sv-ym. Korvaukset	-153 509	-244 506
Yhteensä	14 235 891	14 583 108
Luontoisedut	80 832	86 625
Käyttötalous yhteensä	14 316 723	14 669 734
Investoinnit		
Palkat	103 107	204 868
Eläkevakuutukset	14 276	27 932
Muut henkilöstökulut	5 597	12 327
Investoinnit yhteensä	122 980	245 128
Palkkakustannukset yhteensä		
Rahapalkat yhteensä	11 271 694	11 706 808
Eläkkeet yhteensä	0	0
Eläkevakuutukset yhteensä	2 818 550	2 848 726
Muut henkilösivukulut yhteensä	422 137	517 208
Sv-ym.korvaukset yhteensä	-153 509	-244 506
	14 358 872	14 828 236
Luontaisedut yhteensä	80 832	86 625
Yhteensä	14 439 704	14 914 862

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2 019	2 018
Suomen Keskusta r.p./Hpj kunnallisjärjestö	3 134,00	3 005,00
Perussuomalaiset/Hpj Perussuomalaiset	571,00	596,50
Sosiaalidemokraattinen puolue/Hpj Ty Saras-tus	2 783,85	2 639,25
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	6 488,85	6 240,75

Kaupungin ja intressitahojen väliset oleelliset tiedot:

Kaupunki on maksanut tilikaudella 100 %:sti omistamalleen Haapajärven Yrityspalvelut Oy:lle 210.000 euroa elinkeinoelämän kehittämiseen.

Kaupunki on antanut Haapajärven Yrityspalvelut Oy:lle (100 % tytäryhtiö) omavelkaisia takauksia Kuntarahoitus Oyj:n lainoille (2 lainaa) joiden pääomat tilikauden lopussa ovat yhteensä 766.282 euroa. Kyse on ennen tilikautta kaupunginvaltuuston myöntämistä takauksista. Koska kyse on kaupungin 100 %:sti omistamasta tytäryhtiöstä, ei takauksiin liity tavanomaista suurempaa riskiä.

Kaupunki on antanut Kiinteistö Oy Haapajärven Vuokrataloille (100 % tytäryhtiö) omavelkaisia takauksia seuraavasti (pääomat 31.12.2019): OKO 650.766,32 euroa, Nordea 379.762,50 euroa, Osuuspankki (2 lainaa) yhteensä 305.959,20 euroa, Kuntarahoitus Oyj (2 lainaa) yhteensä 1.293.736 euroa. Takausvastuu yhteensä 2.630.224,02 euroa. Kyse on ennen tilikautta kaupunginvaltuuston myöntämistä takauksista. Koska kyse on kaupungin 100 %:sti omistamasta tytäryhtiöstä, ei takauksiin liity tavanomaista suurempaa riskiä.

Kaupunki on antanut Pyhänet Oy:lle (31,1 % osakkuusyhtiö) takauksia Suomenselän Osuuspankin lainoille (2 lainaa) joiden pääomat tilikauden lopussa ovat yhteensä 1.096.813,25 euroa. Takauksia vastaan on saatu 2 miljoonan euron panttikirja. Kyse on ennen tilikautta kaupunginvaltuuston myöntämistä takauksista.

Kaupunki on antanut alueen kuntien yhteisesti omistamalle Vesikolmio Oy:lle (14,25 % omistusosuus) omavelkaisia takauksia seuraavasti (pääomat 31.12.2019): Kuntarahoitus Oyj (2 lainaa) yhteensä 1.725.762,02 euroa. Lisäksi kaupunki on antanut Vesikolmiolle takauksen, Kuntarahoitus Oyj:n kuntayritystodistukselle, jonka pääoma tilikauden lopussa on 2.265.750 euroa. Kyse on ennen tilikautta kaupunginvaltuuston myöntämistä takauksista. Koska kyse on kuntien yhteisesti omistamasta yhtiöstä, ei takauksiin liity tavanomaista suurempaa riskiä. Vesikolmio on antanut kaupungille 1.100.000 euron vastavakuuden. Takausvastuu yhteensä 3.991.512,02 euroa.

Kaupunki on antanut alueen kuntien yhteisesti omistamalle Vestia Oy:lle (8,18 % omistusosuus) takauksia Kuntarahoitus Oyj:n lainoille (3 lainaa), pääomat tilikauden lopussa yhteensä 209.700,93 euroa ja Kuntarahoitus Oyj:n lainalle (8,14 % omistusosuus) 36.938,99 euroa. Takaukset on myönnetty vastavakuudetta. Takausvastuu yhteensä 246.639,92 euroa. Kyse on ennen tilikautta kaupunginvaltuuston myöntämistä takauksista. Koska kyse on kuntien yhteisesti omistamasta yhtiöstä, ei takauksiin liity tavanomaista suurempaa riskiä.

Kaupunginjohtajan kanssa on 11.2.2014 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu erokorvauksena kuuden kuukauden palkkaa vastaavasta kokonaispalkasta, joka sopimus-
hetkellä on 36.000 euron suuruinen.

Arvonlisäveron palautusvastuu

Kiinteistöjen uudisrakentamisen ja perusparannuksen menot

Palautusvastuu vuonna 2008 ja sen jälkeen hankittujen osalta 10 v

	Hankinnat v.2019	ALV-pal.vas- tuu v.2019	Hankinnat v.2018	ALV-pal.vas- tuu v.2018
v.2010				
Uimahalli	19 982		19 982	
Martinmäen koulu	713		713	
Oksavan koulu	98 419		98 419	
Satakieli	5 406		5 406	
Ryhmis	17 063		17 063	
Kukkaniemi	51 197		51 197	
Yhteensä	192 780		192 780	
ALV 22-23 % / pal. Vast. 0 %	43 400	0	43 400	4 340
v.2011				
Lukio	11 442		11 442	
Ryhmis	1 806		1 806	
Karjalahden palvelukeskus	135 000		135 000	
Uimahalli	7 229		7 229	
Tiiton koulu	95 937		95 937	
Oksavan koulu	17 389		17 389	
Yhteensä	268 803		268 803	
ALV 23% / pal. Vast. 10 %	61 824	6 182	61 824	12 365
v.2012				
Kirjasto-kulttuuritalo	72 200		72 200	
Monitoimitalo	24 120		24 120	
Tiiton koulu	75 933		75 933	
Yhteensä	172 253		172 253	
ALV 23-24 % / pal vast. 20%	39 612	7 922	39 612	11 884
v.2013				
Lukio	451 237		451 237	
Uimahalli	44 972		44 972	
Karjalahden palvelukeskus	45 253		45 253	
Yhteensä	541 462		541 462	
ALV 24% / pal. Vast. 30 %	129 950	38 985	129 950	51 980
v.2014				
Uimahalli	111 284		111 284	
Päiväkoti Satakieli	1 109 312		1 109 312	
Yhteensä	1 220 596		1 220 596	
ALV 24 % pal.vast.40 %	292 943	117 177	292 943	146 472
v.2015				
Uusi uimahalli Ronkaala	152 698		152 698	
Uimahalli	3 457		3 457	

Karjalahden palvelukeskus	122 118		122 118	
Monitoimitalo	32 615		32 615	
Yhteensä	310 888		310 888	
ALV 24 % pal.vast. 50 %	74 613	37 307	74 613	44 768

v.2016				
Uimahalli	1 480 616		1 480 616	
Paloasema	31 628		31 628	
Martinmäki/esikoulu	55 762		55 762	
Kulttuuritalo	15 062		15 062	
Esikoulu	14 990		14 990	
Eläinlääkärin vastaanotto	8 638		8 638	
Yhteensä	1 606 696		1 606 696	
ALV 24 % pal.vast. 60 %	385 607	231 364	385 607	269 925

v.2017				
Uimahalli	3 642 609		3 642 609	
Paloasema	2 576		2 576	
Stolle	13 506		13 506	
Tiiton koulu	40 363		40 363	
Välöjan koulu	35 648		35 648	
Oksavan koulu	9 738		9 738	
Martinmäki/esikoulu	15 523		15 523	
Kulttuuritalo	2 013		2 013	
Eläinlääkärin vastaanottotilat	92 626		92 626	
Muut kohteet/korjaukset	7 614		7 614	
Yhteensä	3 862 216		3 862 216	
ALV 24 % pal.vast. 70 %	926 932	648 852	926 932	741 546

v.2018				
Lukio	417 311		417 311	
Uimahalli	45 712		45 712	
Paloasema	39 449		39 449	
Yläaste	283 513		283 513	
Terveyskeskus	43 385		43 385	
Hotelli-Ravintola	12 343		12 343	
Oksavan koulu	11 475		11 475	
ST-tuote	20 120		20 120	
Virastokeskus	12 624		12 624	
Kulttuuritalo	22 296		22 296	
Yhteensä	908 228		908 228	
ALV 24 % pal.vast. 80 %	217 975	174 380	217 975	196 177

v.2019				
Terveyskeskus	161 328			
Yläaste	122 269			
Uusi paloasema	2 422 444			
Virastokeskus	2 053			
Kirjasto-kulttuuritalo	67 416			
Tiiton koulu	30 542			

Ståhlbergin museo	9 839			
K.J.Ståhlbergin koulu	15 049			
Oksavan koulu	10 581			
Yhteensä	2 841 521			
ALV 24 % pal.vast. 90 %	681 965	613 768		
ALV:n palautusvastuu Kaupunki	2 854 821	1 875 938	2 172 856	1 283 280

Alv-palautusvatuut Konserni	v.2019	v.2018
Hpj:n Yrityspalvelut	190 961	218 241
Jedu	95 158	122 927
Haapajärven Lämpö Oy	0	0
	286 119	341 168
Arvonlisäveron palautusvastuut Konserni yht.	2 162 058	1 624 448

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt/ KORONVAIHTOSOPIMUKSET

Haapajärven kaupungilla on 31.12.2019 voimassa olevia koronvaihtosopimuksia seuraavasti:

Koronvaihtosopimus 25.11.2013 Kuntarahoitus Oyj:n kanssa. Sopimuksen alkamispäivä on 4.12.2013 ja päättymispäivä 4.12.2023 ja nimellismäärä on 3.295.000 euroa. Sopimus on tasalyhenteinen, puolivuositain a´ 164.750 euroa, ensimmäinen lyhennys 4.6.2014. Kiinteäkorko on 1,360 % -yksikköä p.a. Tällä koronvaihtosopimuksella suojataan kaupunginhallituksen 5.11.2013 ottamaa 3.295.000 euron vaihtuvakorkoista talousarviolainaa. Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa ja kohdistuu siis tähän tiettyyn lainaan.

Koronvaihtosopimus 28.6.2016 Kuntarahoitus Oyj:n kanssa. Sopimuksen alkamispäivä on 1.1.2019 ja päättymispäivä 1.1.2029 ja nimellismäärä on 5.000.000 euroa. Sopimus on kertalyhenteinen. Kiinteä korko on 0,805 % -yksikköä p.a. Tällä koronvaihtosopimuksella suojataan Haapajärven kaupungin koko lainasalkkua nimellismäärään saakka. Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa ja suojaa lainasalkun vaihtuvakorkoisissa lainoissa tapahtuvia korkojen muutoksia vastaan. Tämä koronvaihtosopimus on ns. tasesuojaus ja sillä suojataan myös jatkossa mahdollisesti tulevia vaihtuvakorkoisia lainoja. Kaupungilla on tämän tasesuojauksen tarkoittamia vaihtuvakorkoisia lainoja jäljellä 2,6 miljoonaa euroa ja lisäksi kaupungin tytäryhtiöille takaamia lainoja 0,8 miljoonaa euroa eli yhteensä 3,4 miljoonaa euroa. Joten kaupungin seuraavan lainan pitää olla vaihtuvakorkoinen.

Kaupungin lainasalkusta n. 70 % on kiinteäkorkoisia lainoja tai vähintään 5 vuodeksi sidottuja korkoja. Vaihtuvakorkoisia lainoja lainasalkusta (sisältää tilapäislainat) on kokonaisuudessaan n. 30 %. Vaihtuvakorkoisista lainoista lyhytaikaisia tilapäislainoja on n. 76 %.

Haapajärven kaupunki on tehnyt kaikki koronvaihtosopimukset suojaamistarkoituksessa eikä niillä käydä kauppaa.

Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Näiden koronvaihtosopimusten mukainen kiinteän koron kustannus on kirjattu rahoituskuluihin tilikaudelle.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj				
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj:n kanssa on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
Sopimus erääntyy 4.12.2023				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			1 318 000,00	1 647 500,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			- 48 603,05	- 63 078,34
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj				
Koronvaihtosopimuksella Kuntarahoitus Oyj:n kanssa suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi.				
Sopimus erääntyy 19.9.2017. Koronvaihtosopimus on kertalyhenteinen.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä				
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)				
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj				
Vuonna 2019 voimaan tuleva koronvaihtosopimus suojaa koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus alkaa 1.1.2019 ja erääntyy 1.1.2029. Koronvaihtosopimus on kertalyhenteinen.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			5 000 000,00	5 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			- 300 004,37	3 848,70
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj				
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj:n kanssa on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu osa vaihtuvista koroista kiinteiksi. Koronvaihtosopimuksen pääoma suojaa osittain lainaa. Koronvaihtosopimus on kertalyhenteinen. Sopimus erääntyy 10.10.2021				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	165 000,00	165 000,00		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan).	- 3 947,97	- 5 141,97		
Koronvaihtosopimus Handelsbanken				
Koronvaihtosopimus Handelsbankenin kanssa on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Koronvaihtosopimukseen siältyy myös korkokatto. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 15.7.2019.				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	-	12 890,63		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan).	-	- 68,86		
Korkokattosopimus SEB				
Korkokattosopimus Skandinaviska Enskilda Bankenin kanssa on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Korkokattosopimuksella rajoitetaan lainasta maksettavaa korkoa. Sopimus erääntyy 15.7.2019.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	-	25 781,25		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan).	-	660,40		
Koronvaihtosopimus Danske Bank				
Koronvaihtosopimus Danske Bankin kanssa on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korkot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 31.12.2019				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	-	264 000,00		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan).	-	- 1 632,43		
Koron- ja valuutanvaihtosopimus Nordea				
Koron- ja valuutanvaihtosopimus Nordean kanssa on tehty yksittäisen SEK- määräisen lainan korko- ja valuutariskin suojaamiseksi.				
Koron- ja valuutanvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot ja valuutan muuntokurssi kiinteiksi. Lainan sekä koron- ja valuutanvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus päättyy 16.10.2020				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä				
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan).				

Haapajärvellä maaliskuun 24. päivänä 2020

Taru Ahytyyri

Piia Hantala

Matti Järvelä

Harjo Nauri

AA

U. Aho

M. S. S. S.

J. E.

U. E.

Unto Vesamäki

Unto Vesamäki
vs. kaupunginjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Haapajärvellä 11. päivänä touko kuuta 2020

KPMG Oy Ab

Taru R. J. JHT, KHT

Luettelo käytetyistä tilikirjoista vuonna 2019:

Tasekirja

- Tuloslaskelma
- Rahoituslaskelma
- Tase
- Toteutumisvertailu
  - käyttötaloudesta
  - investoinneista
  - tuloslaskelmasta
  - rahoituslaskelmasta
  - toteutumayhteenveto
- Toimintakertomus
- Konsernitase
- Liitetiedot
  - kaupungin liitetiedot
  - konsernin liitetiedot

Päiväkirja

Pääkirja

- Tulostilierittely
- Tasetilierittely

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä vuonna 2019:

Tasekirja: Sidottuna, pysyvästi säilytettävä

Päiväkirja ja pääkirja:

Tulosteena, säilytys 10 vuotta

Säilytys: Kaupungin arkistossa

Luettelo käytetyistä tositelajeista vuonna 2019:

Tositelaji	ID	
100	10	Myyntireskontra
200	20	Ostolaskut
210	21	Ostolaskut/ Finvoice
220	22	Ostolaskut/ Projektitositteet
300	30	Ostoreskontran maksatus
310	31	Kassatositteet
320	32	Myyntireskontran suoritukset
400	40	Muistiotositteet
410	41	Varastosiirrot
600	60	Palkat
800	80	Käyttöomaisuus
900	90	Liitetiedot